

Fortum puolivuosikatsaus

TAMMI-KESÄKUU 2021

 fortum
For a cleaner world

Sisällysluettelo

Tase vahvistuu ja dekarbonisaatio nopeutuu	3
Toimitusjohtaja Markus Rauramon kommentti	4
Taloudellinen tulos	5
Taloudellinen asema ja rahavirta	8
Segmenttikatsaukset	9
Investoinnit käyttöomaisuuteen ja osakkeisiin sekä käyttöomaisuuden ja osakkeiden myynnit	20
Toiminta- ja sääntely-ympäristö	22
Avaintekijät ja riskit	26
Näkymät	27
Kestävä kehitys	28
Oikeudenkäynnit	31
Osakkeet ja osakepääoma	32
Konsernin henkilöstö	32
Muutokset konsernin johdossa	32
Hallituksen valtuutukset	33
Katsauskauden jälkeiset tapahtumat	33
Lisätiedot	33

Puolivuositiedot taulukot

Lyhennetty konsernin tuloslaskelma	34
Lyhennetty konsernin laaja tuloslaskelma	35
Lyhennetty konsernin tase	36
Lyhennetty laskelma konsernin oman pääoman muutoksista	37
Lyhennetty konsernin rahavirtalaskelma	39
Rahoitusnettovelan muutokset	41
Pääomariskien hallinta	41
Tunnuslukuja	42
Konsernin lyhennetyn osavuositiedon liitetiedot	43
Tunnuslukujen laskentakaavat ja täsmäytykset	73
Markkinatilanne ja saavutetut sähkön tukkumyyntihinnat	78
Fortumin tuotanto ja myyntivolyymit	79

Sulkeissa esitetyt luvut viittaavat vertailukauteen eli edellisen vuoden vastaavaan ajanjaksoon, ellei toisin mainita.

Tase vahvistuu ja dekarbonisaatio nopeutuu

Huhti-kesäkuu 2021

- Vertailukelpoinen käyttökate (EBITDA) oli 348 (512) miljoonaa euroa
- Vertailukelpoinen liikevoitto oli 35 (203) miljoonaa euroa
- Liikevoitto oli -840 (539) miljoonaa euroa, ja siihen vaikuttivat pääasiassa suojauslaskennan ulkopuolisten johdannaisten käyvän arvon muutokset
- Vertailukelpoinen osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta oli 52 (23) miljoonaa euroa
- Vertailukelpoinen osakekohtainen tulos oli 0,09 (0,17) euroa
- Osakekohtainen tulos oli -0,53 (0,38) euroa.
- Liiketoiminnan rahavirta oli 289 (440) miljoonaa euroa
- S&P ja Fitch vahvistivat Fortumin tason BBB luottoluokituksen ja nostivat näkymät vakaaksi

Tammi-kesäkuu 2021

- Vertailukelpoinen käyttökate (EBITDA) oli 1 827 (1 055) miljoonaa euroa
- Vertailukelpoinen liikevoitto oli 1 206 (596) miljoonaa euroa
- Liikevoitto oli 505 (1 142) miljoonaa euroa, ja siihen vaikuttivat pääasiassa suojauslaskennan ulkopuolisten johdannaisten käyvän arvon muutokset
- Vertailukelpoinen osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta oli 119 (574) miljoonaa euroa. Vertailukausi sisältää Uniperin vuoden 2019 neljännen neljänneksen ja vuoden 2020 ensimmäisen neljänneksen
- Vertailukelpoinen osakekohtainen tulos oli 1,03 (1,09) euroa
- Osakekohtainen tulos oli 0,70 (1,43) euroa.
- Liiketoiminnan rahavirta oli 1 120 (1 002) miljoonaa euroa
- Rahoitusnettovelan ja vertailukelpoisen käyttökateen suhde viimeisen 12 kuukauden ajalta oli 2,4 (tavoitetaso alle 2)
- Fortum sopi 12.3.2021 Baltian kaukolämpöliiketoimintansa myynnistä. Kauppa saatiin päätökseen 2.7.2021. Kaupan kokonaisarvo oli noin 710 miljoonaa euroa
- Fortum sopi 30.6.2021 myyvänsä 50 prosentin omistusosuutensa Stockholm Exergistä. Kaupan kokonaisarvo on 2,9 miljardia euroa. Kauppa odotetaan saatavan päätökseen vuoden 2021 loppuun mennessä

Yhteenveto näkymistä

- Generation-segmentin suojaukset pohjoismaiselle tuotannolle: loppuvuodeksi 2021 noin 75 % hintaan 33 euroa/MWh ja vuodeksi 2022 noin 60 % hintaan 31 euroa/MWh
- Uniper-segmentin suojaukset pohjoismaiselle tuotannolle: loppuvuodelle 2021 noin 90 % hintaan 26 euroa/MWh, vuodelle 2022 noin 85 % hintaan 24 euroa/MWh ja vuodelle 2023 noin 45 % hintaan 22 euroa/MWh
- Investointien ilman yritysostoja odotetaan olevan noin 1 400 miljoonaa euroa vuonna 2021. Arvio sisältää vuosittaiset kunnossapitoinvestoinnit

Tunnuslukuja*

milj. euroa	II/2021	II/2020	I-II/2021	I-II/2020	2020	Edelliset 12kk
Raportoitu						
Liikevaihto	17 128	12 330	38 621	13 687	49 015	73 950
Liikevoitto	-840	539	505	1 142	1 599	962
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta	61	39	140	518	656	279
Kauden voitto	-659	403	651	1 341	1 855	1 165
Kauden voitto (määräysvallattomien omistajien osuuden jälkeen)	-473	340	618	1 270	1 823	1 171
Tulos/osake, euroa	-0,53	0,38	0,70	1,43	2,05	1,32
Liiketoiminnan rahavirta	289	440	1 120	1 002	2 555	2 673

milj. euroa	II/2021	II/2020	I-II/2021	I-II/2020	2020	Edelliset 12kk
Vertailukelpoinen						
Käyttökate (EBITDA)	348	512	1 827	1 055	2 434	3 206
Liikevoitto	35	203	1 206	596	1 344	1 954
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta	52	23	119	574	656	201
Kauden voitto (määräysvallattomien omistajien osuuden jälkeen)	79	155	915	968	1 483	1 431
Tulos/osake, euroa	0,09	0,17	1,03	1,09	1,67	1,61

milj. euroa	30.6.2021	31.12.2020	Edelliset 12kk
Rahoitusnettovelka (kauden lopussa)	7 668	7 023	
Oikaistu nettovelka (kauden lopussa)	10 016	9 784	
Rahoitusnettovelka/vertailukelpoinen käyttökate		2,9	2,4

* Uniper on yhdistelty tytäryhtiönä 31.3.2020 alkaen. Uniperin vaikutus 31.3.2020 asti esitettiin erässä Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta.

Toimitusjohtaja Markus Rauramo

"Jatkoimme strategiamme määrätietoista toteutusta kevään ja kesän aikana. Kehitämme Fortumia optimoimalla liiketoimintaportfoliotamme ja irtautumalla hiilestä. Katsauskauteen kuului muun muassa 500 megawatin aurinkovoimakapasiteetin myynti Actisille 'rakenna-käytä-myy' -liiketoimintamallimme mukaisesti ja sopimuksen allekirjoittaminen aurinkovoiman mahdollisista lisäinvestoinneista ostajan kanssa. Kesä-heinäkuun vaihteessa saimme päätökseen Baltian kaukolämpöliiketoimintamme myynnin 710 miljoonalla eurolla ja sovimme myyvämme 50 prosentin omistusosuutemme Stockholm Exergistä 2,9 miljardilla eurolla. Nämä kolme järjestelyä mukaan lukien olemme viimeisen 18 kuukauden aikana myyneet toimintojamme 5,2 miljardilla eurolla. Strategiamme tehokas toteutus on vahvistanut tasettamme. Tavoittemme on, että rahoitusnettovelan ja vertailukelpoisen käyttökateen suhde on alle 2x. Velkaantuneisuusastettamme kuvaava tunnusluku tulee laskemaan selvästi alle tavoitteen, kun Baltian kaukolämpöliiketoiminnan ja Exergin myynnit on saatettu loppuun. Olen erittäin tyytyväinen, että myös luottoluokitajat ovat panneet merkille työmme tulokset. Sekä Standard & Poor's että Fitch vahvistivat pitkäaikaisen luottoluokituksemme tason BBB, ja samalla nostivat näkymät vakaaksi aiemmasta negatiivisesta.

Myös strategiamme päästöjen vähentämiseksi eli dekarbonisaatio etenee hyvin. Heinäkuussa allekirjoitimme sopimuksen hiiltä käyttävän Argayashin sähkön ja lämmön yhteistuotantolaitoksemme (CHP) myynnistä Venäjällä ja kuten jo aiemmin tänä vuonna kerroimme, Tšeljabinskin CHP-2-yksikkö siirtyy käyttämään hiilen sijaan kaasua polttoaineena. Tämä tarkoittaa, että Russia-segmenttimme luopuu hiilen käytöstä vuoden 2022 loppuun mennessä. Uniper-segmentin Berezovskaya on näin ollen konsernin ainoa hiilivoimalaitos Venäjällä, jonka osalta suunnitelmaa hiilestä irtautumiseen ei ole vielä ilmoitettu. Saksassa Uniper menestyi jälleen kerran hiilivoiman sulkemishuutokaupassa. Uniperin tarjous Scholven C -voimalaitoksen sulkemisesta hyväksyttiin ja laitos on nyt kolmas hiilivoimala Saksassa, jonka Uniper sulkee viime vuonna julkistamaansa kunnianhimoista aikataulua nopeammin. Olen tyytyväinen siihen, että olemme pystyneet nopeuttamaan dekarbonisaatiota myös Isossa-

Britanniassa. Siellä Uniper sulkee Ratcliffen hiilivoimalan ensimmäisen yksikön jo syyskuussa 2022 ja loput kolme yksikköä vuoden 2024 loppuun mennessä, kaikki aikaisemmin ilmoitettua aikataulua nopeammin. Tämä tarkoittaa, että alle vuodessa olemme voineet ilmoittaa sulkevamme lähes 40 prosenttia hiilivoimakapasiteetistamme nopeutetussa aikataulussa.

Taloudellisesti toinen ja kolmas vuosineljännes ovat kausiluonteisuuden vuoksi meillä yleensä heikompia kuin talvikauden neljännekset, eikä tämä vuosi ollut poikkeus. Toisen neljänneksen vertailukelpoinen liikevoittomme laski myös siksi, että Uniperin Global Commodities -liiketoiminta ei yltänyt yhtä vahvaan tulokseen kuin vuoden 2020 toisella vuosineljänneksellä. Lisäksi Uniperin tuloksessa näkyy hiilidioksidipäästöoikeuksien vuoden sisäinen vaihteisuus, mikä siirsi katteita vuoden 2021 toiselta neljännekseltä vuoden 2021 toiselle vuosipuoliskolle. Sähkönhintojen nousu ja onnistunut fyysinen optimointi vahvistivat Generation-segmentin tulosta, vaikka suhteellisen korkeat suojaustasot pienensivätkin positiivista vaikutusta. Kaikkien muiden segmenttiemme tulokset paranivat tai pysyivät vakaina. Vuoden 2021 ensimmäisen puoliskon tulos kasvoi merkittävästi edellisvuodesta Uniperin hyvän tuloksen sekä Generation ja City Solutions -segmenttien tulosparrannusten ansiosta. Fortumin vertailukelpoinen osakekohtainen tulos viimeisen 12 kuukauden ajalta on 1,61 euroa, ja taseemme vahvistuu, joten meillä on hyvät valmiudet edistää käynnissä olevaa energiamurrosta.

Pyrkimyksemme päästöjen vähentämiseksi saa tukea Euroopan komission 'Fit for 55' -ilmastopakettista, joka ohjaa EU:ta vähentämään kasvihuonekaasupäästöjä 55 prosenttia vuoteen 2030 mennessä ja etenemään kohti ilmastoneutraaliutta vuoteen 2050 mennessä. Paketti vastaa hyvin myös Fortumin näkemyksiä ja sisältää muun muassa EU:n päästökauppajärjestelmän tiukentamisen ja laajentamisen meriliikenteeseen sekä kunnianhimoiset tavoitteet uusiutuvan vedyn käytölle. Lisäksi hiilidioksidipäästöjen hinnoittelua laajennetaan koskemaan rakennuksia ja maantieliikennettä, mitä olemme jo pitkään peräänkuuluttaneet. Edellä mainitut ehdotukset tiukennuksista ovat haasteellisempia toteuttaa kuin suuriin tuotantolaitoksiin kohdistuvat toimenpiteet, mutta ne ovat välttämättömiä EU:n kunnianhimoisten ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi. Niitä ei voida saavuttaa keskittymällä vain energiasektoriin.

Hallitusten välinen ilmastonmuutospaneeli IPCC julkaisi 9.8.2021 uuden raportin, joka vahvistaa näkemystä ilmastonmuutoksen tieteellisestä perustasta ja ihmisen vaikutuksesta. Se korostaa ilmastotoimien kiireellisyyttä: kaikki hillitsemis- ja sopeutumistoimet ovat välttämättömiä. Fortumin näkemyksen mukaan raportin havainnot korostavat sitä, että kaikkia päästöttömiä teknologioita tulisi hyödyntää täysipainoisesti ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi.”

Taloudellinen tulos

Liikevaihto segmenteittäin

milj. euroa	II/2021	II/2020	I-II/2021	I-II/2020	2020	Edelliset 12kk
Generation	575	450	1 251	1 024	2 006	2 233
Russia	182	202	446	519	929	856
City Solutions	256	212	674	554	1 075	1 196
Consumer Solutions	424	237	1 085	661	1 267	1 691
Uniper	15 893	11 365	35 663	11 365	44 514	68 812
Muut toiminnot	36	34	70	68	140	142
Nord Poolissa tehtyjen ostojen ja myyntien netotus	-137	-54	-359	-137	-317	-540
<i>Eliminoinnit</i>	-101	-115	-208	-366	-598	-441
Yhteensä	17 128	12 330	38 621	13 687	49 015	73 950

Vertailukelpoinen käyttökate (EBITDA) segmenteittäin

milj. euroa	II/2021	II/2020	I-II/2021	I-II/2020	2020	Edelliset 12kk
Generation	243	212	558	485	886	959
Russia	70	74	205	213	394	386
City Solutions	43	32	175	138	239	276
Consumer Solutions	36	35	89	82	153	161
Uniper	-17	184	851	184	856	1 523
Muut toiminnot	-29	-26	-52	-48	-94	-98
Yhteensä	348	512	1 827	1 055	2 434	3 206

Vertailukelpoinen liikevoitto segmenteittäin

milj. euroa	II/2021	II/2020	I-II/2021	I-II/2020	2020	Edelliset 12kk
Generation	195	173	464	409	722	778
Russia	37	37	137	135	251	252
City Solutions	-4	-15	82	43	47	87
Consumer Solutions	19	19	55	51	90	94
Uniper	-177	24	534	24	363	873
Muut toiminnot	-36	-34	-66	-65	-129	-130
Yhteensä	35	203	1 206	596	1 344	1 954

Liikevoitto segmenteittäin

milj. euroa	II/2021	II/2020	I-II/2021	I-II/2020	2020	Edelliset 12kk
Generation	188	134	505	415	711	802
Russia	8	37	108	136	252	224
City Solutions	-3	-8	82	476	775	382
Consumer Solutions	87	45	147	55	129	221
Uniper	-1 093	295	-279	295	29	-545
Muut toiminnot	-27	36	-58	-235	-298	-121
Yhteensä	-840	539	505	1 142	1 599	962

Vertailukelpoinen osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta

milj. euroa	II/2021	II/2020	I-II/2021	I-II/2020	2020	Edelliset 12kk
Generation	10	2	5	5	13	13
Russia	29	15	52	27	47	72
City Solutions	1	1	40	37	57	60
Consumer Solutions	-	-	-	-	-	-
Uniper	11	3	22	3	38	58
Muut toiminnot*	1	2	0	503	502	-1
Yhteensä	52	23	119	574	656	201

* Vuoden 2020 ensimmäisen vuosineljänneksen osuus osakkuusyritysten ja yhteisyritysten tuloksista sisältää Fortumin osuuden Uniperin neljännen vuosineljänneksen 2019 ja ensimmäisen vuosineljänneksen 2020 tuloksista.

Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta

milj. euroa	II/2021	II/2020	I-II/2021	I-II/2020	2020	Edelliset 12kk
Generation	12	14	20	-24	29	72
Russia	29	15	52	27	47	72
City Solutions	1	1	40	37	57	59
Consumer Solutions	-	-	-	-	-	-
Uniper	18	7	29	7	54	76
Muut toiminnot*	1	2	0	471	470	-1
Yhteensä	61	39	140	518	656	279

* Vuoden 2020 ensimmäisen vuosineljänneksen osuus osakkuusyritysten ja yhteisyritysten tuloksista sisältää Fortumin osuuden Uniperin neljännen vuosineljänneksen 2019 ja ensimmäisen vuosineljänneksen 2020 tuloksista.

Fortum on yhdistellyt Uniperin taseeseensa 31.3.2020 alkaen ja Uniperin tuloksen tuloslaskelmaansa vuoden 2020 toisesta neljänneksestä alkaen. Vuoden 2020 ensimmäisellä vuosineljänneksellä Uniper oli yhdistelty tuloslaskelmaan osakkuusyhtiönä. Uniperin yhdistely on siten pääsyy muutoksiin kumulatiivisissa luvuissa ja vertailussa vuoteen 2020.

Huhti-kesäkuu 2021

Liikevaihto oli 17 128 (12 330) miljoonaa euroa.

Vertailukelpoinen liikevoitto oli 35 (203) miljoonaa euroa. Lasku johtui pääasiassa Uniperin Global Commodities -liiketoiminnan aiempaa heikommasta tuloksesta sekä CO₂-päästöoikeuksien vuoden sisäisestä vaiheistuksesta, joka siirsi katteita vuoden 2021 toiselta neljännekseltä vuoden 2021 toiselle vuosipuoliskolle. Generation segmentin korkeampi saavutettu sähkönhintaa sekä Uniperin European Generation -liiketoiminnan tulosparannus vaikuttivat positiivisesti konsernin tulokseen.

Kauden liikevoittoon vaikuttivat -875 (336) miljoonan euron vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät, jotka liittyivät pääasiassa -852 (154) miljoonan euron muutokseen suojauslaskennan ulkopuolisten johdannaisten käyvässä arvossa etenkin Uniper-segmentissä (liite 4).

Vertailukelpoinen osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta oli 52 (23) miljoonaa euroa (liite 12).

Tammi-kesäkuu 2021

Liikevaihto oli 38 621 (13 687) miljoonaa euroa.

Vertailukelpoinen liikevoitto oli 1 206 (596) miljoonaa euroa. Kasvu johtui pääasiassa Uniperin yhdistelystä tuloslaskelmaan. Generation-segmentti hyötyi korkeammista saavutetuista sähkönhinnoista, ja lämmönmyynnin selkeä kasvu tuki City Solutions -segmentin tuloskehitystä ensimmäisellä neljänneksellä.

Liikevoittoon vaikuttivat -701 (546) miljoonan euron vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät, jotka liittyivät pääasiassa -687 (172) miljoonan euron muutokseen suojauslaskennan ulkopuolisten johdannaisten käyvässä arvossa etenkin Uniper-segmentissä. Vertailukelpoisuuteen vaikuttaviin eriin sisältyy myös 50 miljoonan euron veroton voitto kahdeksan pienen vesivoimalaitoksen myynnistä Ruotsissa (liite 4).

Vertailukelpoinen osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta oli 119 (574) miljoonaa euroa (liite 12).

Vertailukauteen sisältyy vertailukelpoinen osuus Uniperin voitosta Uniperin vuoden 2019 neljännen neljänneksen ja vuoden 2020 ensimmäisen neljänneksen tuloksista.

Nettorahoituskulut olivat -71 (65) miljoonaa euroa eli olivat nettorahoitustuottoja. Vertailukelpoiset nettorahoituskulut olivat -29 (60) miljoonaa euroa. Muutos johtuu pääasiassa Uniper-segmentin muiden varausten diskonttokorkojen muutoksista, joilla oli positiivinen vaikutus rahoituseriin.

Voitto ennen tuloveroja oli 717 (1 595) miljoonaa euroa. Vertailukelpoinen voitto ennen tuloveroja oli 1 354 (1 110) miljoonaa euroa.

Katsauskauden tuloverokulut olivat 66 (254) miljoonaa euroa. Vertailukelpoinen tuloverokulu oli 284 (119) miljoonaa euroa (liite 8).

Kauden voitto oli 651 (1 341) miljoonaa euroa. Vertailukelpoinen kauden voitto oli 915 (968) miljoonaa euroa oikaistun määräysvallattomien omistajien osuuden vähentämisen jälkeen. Vertailukelpoinen kauden voitto sisältää oikaistut vertailukelpoisuuteen vaikuttavista eristä sekä oikaistut osuuteen osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta, nettorahoituskuluihin ja tuloveroihin. Vertailukelpoinen voitto otettiin käyttöön uutena vaihtoehtoisena tunnuslukuna vuoden 2021 ensimmäisellä neljänneksellä, koska se heijastaa paremmin toiminnan kannattavuutta (liitteet 4.2 ja 23).

Osakekohtainen tulos oli 0,70 (1,43) euroa, ja vertailukelpoinen osakekohtainen tulos oli 1,03 (1,09) euroa.

Lisätietoja on kohdassa ”Segmenttikatsaukset”.

Taloudellinen asema ja rahavirta

Rahavirta

Tammi-kesäkuussa 2021 liiketoiminnan rahavirta kasvoi 118 miljoonaa euroa ja oli 1 120 (1 002) miljoonaa euroa.

Investointien rahavirta oli 1 979 (734) miljoonaa euroa. Käyttöomaisuusinvestoinnit kasvoivat 219 miljoonalla eurolla ja olivat 570 (351) miljoonaa euroa. Osakehankinnat ilman likvidejä varoja olivat 205 (1 419) miljoonaa euroa. Vertailukauden osakehankinnat liittyivät pääasiassa Uniperin osakkeiden hankintaan. Osakkeiden myynnit ja pääoman tuotot olivat 151 (783) miljoonaa euroa ja liittyivät pääasiassa 80 %:n osuuden myyntiin Sørfjordin tuulipuistosta Norjassa sekä kahdeksan pienen vesivoimalaitoksen myyntiin Ruotsissa. Osakkeiden myynnit vertailukaudella koostuivat pääasiassa Joensuun kaukolämpöliiketoiminnan myynnistä. Vakuussaamisten muutos oli -1 285 (235) miljoonaa euroa hyödykkeiden markkinahintojen nousun seurauksena. Vakuusvelan positiivinen muutos rahoituksen rahavirrassa kumosi vakuussaamisten negatiivisen muutoksen vaikutuksen lähes kokonaan.

Rahavirta ennen rahoitusta oli -859 (268) miljoonaa euroa.

Pitkäaikaisten lainojen nostot olivat 65 (2 477) miljoonaa euroa. Fortum nosti 2 000 miljoonan euron määräaikaislainan maaliskuussa 2020 ja 300 miljoonan euron lyhytaikaisen lainan toukokuussa 2020 Uniperin osakkeiden hankintaa varten. Osinko, yhteensä 995 miljoonaa euroa, maksettiin 7.5.2021. Vakuusvelkojen muutos oli 1 180 (-194) miljoonaa euroa pääasiassa hyödykkeiden markkinahintojen nousun seurauksena. Likvidit varat pienenevät 588 (kasvoivat 990) miljoonaa euroa.

Varat

Taseen loppusumma raportointikauden lopussa oli 87 600 miljoonaa euroa (57 810 milj. euroa vuoden 2020 lopussa). Kasvu vuoden loppuun verrattuna johtuu pääasiassa johdannaisinstrumenteista Uniper-segmentissä hyödykkeiden markkinahintojen nousun myötä. Likvidit varat kauden lopussa olivat 1 703 miljoonaa euroa (2 308 milj. euroa vuoden 2020 lopussa).

Oma pääoma

Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma oli 12 794 miljoonaa euroa (12 953 milj. euroa vuoden 2020 lopussa). Muutos vuoden loppuun verrattuna johtuu pääasiassa kauden tuloksesta, 618 miljoonaa euroa ja muuntoerojen positiivisesta vaikutuksesta, 189 miljoonaa euroa, joiden vaikutusta tasoitti osingonmaksu, 995 miljoonaa euroa.

Rahoitus

Raportointikauden lopussa rahoitusnettovelka oli 7 668 miljoonaa euroa (7 023 milj. euroa vuoden 2020 lopussa) ja oikaistu nettovelka oli 10 016 miljoonaa euroa (9 784 milj. euroa vuoden 2020 lopussa).

Raportointikauden lopussa konsernin likvidit varat olivat 1 703 miljoonaa euroa (2 308 milj. euroa vuoden 2020 lopussa). Likvideistä varoista 443 miljoonaa euroa liittyy Uniper-segmenttiin. Osinko, yhteensä 995 miljoonaa euroa, maksettiin 7.5.2021.

Toukokuussa 2021 Fortum maksoi takaisin erääntyneen 500 miljoonan euron joukkovelkakirjalainan. Muut lyhytaikaiset korolliset velat kasvoivat vuoden ensimmäisellä puoliskolla 804 miljoonaa euroa 750 miljoonasta 1 554 miljoonaan euroon. Kasvu johtui pääasiassa yritystodistusohjelmien käytöstä.

Raportointikauden lopussa Fortumilla oli 5 000 miljoonaa euroa nostamattomia valmiusluottoja. Nostamattomat luotot koostuvat 1 450 miljoonan euron valmiusluottolimistä, joka erääntyy marraskuussa 2021 (sisältää option jatkaa sopimusta vuodella), 1 750 miljoonan euron valmiusluottolimistä, joka erääntyy kesäkuussa 2023, sekä Uniperin 1 800 miljoonan euron valmiusluottolimistä, joka erääntyy syyskuussa 2025. Valmiusluottolimiittien lisäksi Fortumilla on 100 miljoonaa euroa tililimiittejä, jotka ovat toistaiseksi voimassa.

Rahoitusnettovelan ja vertailukelpoisen käyttökateen suhde oli viimeisen 12 kuukauden ajalta 2,4 (2,9 vuoden 2020 lopussa). Tavoitetaso on alle 2.

Fitch päivitti 28.6.2021 Fortumin pitkäaikaisen luokituksen, joka on nyt BBB vakain näkymin (aiemmin BBB negatiivisin näkymin). Lyhyen ajan luokitus on tasolla F2. Standard & Poor's päivitti 5.7.2021 Fortumin pitkäaikaisen luokituksen, joka on nyt BBB vakain näkymin (aiemmin BBB negatiivisin näkymin). Lyhyen ajan luokitus on tasolla A-2.

Standard & Poor's päivitti 6.7.2021 Uniperin pitkäaikaisen luokituksen, joka on nyt BBB vakain näkymin (aiemmin BBB negatiivisin näkymin).

Segmenttikatsaukset

Generation

Generation-segmentti vastaa Fortumin sähköntuotannosta Pohjoismaissa. Siihen kuuluvat hiilidioksidivapaa ydinvoima-, vesivoima-, tuulivoimatuotanto sekä sähköntuotannon optimointi ja sähkökauppa, markkina-analyysi, lämpövoima kapasiteettireserviä varten sekä ydinvoiman asiantuntijapalvelut globaalisti. Segmentti ei sisällä Uniperin vesivoiman ja ydinvoiman tuotantoa Pohjoismaissa eikä kaupankäyntitoimintaa. Segmentti sisältää Generationin suhteellisen osuuden OKG:stä 31.3.2020 alkaen (liite 3).

milj. euroa	II/2021	II/2020	I-II/2021	I-II/2020	2020	Edelliset 12kk
Raportoitu						
Liikevaihto	575	450	1 251	1 024	2 006	2 233
- sähkönmyynti	539	427	1 166	952	1 878	2 092
josta sähkön tukkumyynti Pohjoismaissa*	402	348	870	774	1 478	1 574
- muu myynti	36	22	85	72	128	141
Liikevoitto	188	134	505	415	711	802
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta**	12	14	20	-24	29	72
Investoinnit käyttöomaisuuteen ja bruttoinvestoinnit osakkeisiin	35	34	62	68	228	222
Henkilöstön lukumäärä			1 193		1 143	

milj. euroa	II/2021	II/2020	I-II/2021	I-II/2020	2020	Edelliset 12kk
Vertailukelpoinen						
Käyttökate (EBITDA)	243	212	558	485	886	959
Liikevoitto	195	173	464	409	722	778
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta**	10	2	5	5	13	13
Sidotun pääoman tuotto, %					12,2	13,0
Sidottu pääoma (kauden lopussa)			6 207	5 957	6 234	

* Sähkön tukkumyynti Pohjoismaissa sisältää vesi- ja ydinvoimatuotannon. Se ei sisällä lämpövoimatuotantoa, vähemmistöosuuksia, asiakaskauppaa tai muita ostoja.

** Voimalaitokset rakennetaan usein yhdessä muiden energiantuottajien kanssa, ja omistajat ostavat sähköntuotannon hinnalla, joka vastaa tuotannon kustannuksia. Osuus tuloksesta koostuu pääasiassa IFRS-oikaisuista (esim. ydinvoimaan liittyvien varojen ja velkojen kirjanpidosta) ja poistojen kirjaamisesta alkuperäisistä kauppahinnan kohdistuksista konsernin taseessa (liite 18 vuoden 2020 tilinpäätöksessä).

Sähköntuotanto energialähteittäin

TWh	II/2021	II/2020	I-II/2021	I-II/2020	2020	Edelliset 12kk
Vesivoima Pohjoismaissa	5,5	5,1	12,2	11,5	22,4	23,1
Ydinvoima Pohjoismaissa	5,4	5,6	11,8	11,9	21,0	20,9
Tuulivoima Pohjoismaissa	-	0,1	-	0,3	0,4	0,1
Lämpövoima Pohjoismaissa	-	0,1	-	0,1	0,1	-
Yhteensä	10,9	10,8	23,9	23,7	43,9	44,1

Pohjoismainen myynti

TWh	II/2021	II/2020	I-II/2021	I-II/2020	2020	Edelliset 12kk
Myynti Pohjoismaissa	12,7	12,5	27,7	27,3	51,4	51,8
josta sähkön tukkumyynti Pohjoismaissa*	10,6	10,4	23,2	22,9	42,5	42,8

* Sähkön tukkumyynti Pohjoismaissa sisältää vesi- ja ydinvoimatuotannon. Se ei sisällä lämpövoimatuotantoa, vähemmistöosuuksia, asiakaskauppaa tai muita ostoja.

Saavutettu sähkönhinta

EUR/MWh	II/2021	II/2020	I-II/2021	I-II/2020	2020	Edelliset 12kk
Segmentin saavutettu sähkönhinta Pohjoismaissa*	38,1	33,6	37,6	33,8	34,8	36,9

* Generation-segmentin sähkön tukkuhinta sisältää vesi- ja ydinvoimatuotannon. Se ei sisällä lämpövoimatuotantoa, vähemmistöosuuksia, asiakaskauppaa tai muita ostoja.

Huhti-kesäkuu 2021

Generation-segmentin kokonaissähköntuotanto Pohjoismaissa kasvoi hieman. Kasvu johtui pääasiassa vesivoiman tuotantomäärien noususta, jonka vaikutusta tasoittivat suunniteltua pidemmät ydinvoimahuollot.

Generation-segmentin saavutettu sähkönhinta nousi 4,5 euroa/MWh eli 13 %. Saavutettu sähkönhinta nousi onnistuneen fyysisen optimoinnin ja spot-hinnan nousun seurauksena. Sähkön spot-hinta nousi 143 % Fortumin sähköntuotantoalueilla, mutta melko korkeat suojaustasot ja spot-hintaa alhaisempi suojaushinta vaimensivat vaikutusta saavutettuun hintaan.

Vertailukelpoinen liikevoitto kasvoi 13 %. Kasvu johtui korkeammasta saavutetusta sähköhinnasta ja hieman aiempaa suuremmista vesivoiman tuotantomääristä, joiden vaikutusta kustannusten hienoinen nousu osittain tasoitti. Vertailukaudella hyvät suojaustasot ja -hinnat tukivat vertailukelpoista liikevaihtoa. Generation-segmentin suhteellisen OKG-osuuden yhdistelemisellä oli 5 (12) miljoonan euron vaikutus vertailukelpoiseen liikevoittoon (liite 3).

Vertailukelpoisuuteen vaikuttavilla erillä oli -8 (-39) miljoonan euron vaikutus liikevoittoon pääasiassa suojauslaskennan ulkopuolisten johdannaisten käyvän arvon muutoksen seurauksena (liite 3).

Vertailukelpoinen osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta oli 10 (2) miljoonaa euroa (liitteet 3 ja 12).

Tammi-kesäkuu 2021

Generation-segmentin kokonaissähköntuotanto Pohjoismaissa kasvoi hieman. Kasvu johtui pääasiassa vesivoiman tuotantomäärien noususta, jonka vaikutusta enemmistöosuuden myynti Fortumin pohjoismaisista tuulivoimalaitoksista osittain tasoitti.

Generation-segmentin saavutettu sähkönhinta nousi 3,8 euroa/MWh eli 11 %. Saavutettu sähkönhinta nousi onnistuneen fyysisen ja finanssioptimoinnin ja spot-hintojen nousun seurauksena. Sähkön spot-hinta nousi 133 % Fortumin sähköntuotantoalueilla, mutta melko korkeat suojaustasot ja spot-hintaa alhaisempi suojaushinta vaimensivat vaikutusta saavutettuun hintaan.

Fortum Oyj
Tammi-kesäkuun 2021 puolivuositiedot

Vertailukelpoinen liikevoitto kasvoi 13 %. Kasvu johtui pääasiassa saavutetun sähköhinnan noususta. Vertailukelpoiseen liikevoittoon sisältyi 6 (12) miljoonaa euroa Generation-segmentin suhteellisen OKG-osuuden yhdistelystä (liite 3) sekä 2 miljoonaa euroa Sørkjordin tuulipuiston myynnistä tammikuussa 2021.

Liikevoittoon vaikuttivat 41 (6) miljoonan euron vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät, jotka liittyivät pääasiassa 50 miljoonan euron verottomaan myyntivoittoon kahdeksan pienen vesivoimalaitoksen divestoinnista Ruotsissa sekä suojauslaskennan ulkopuolisten johdannaisten käyvän arvon muutokseen (liite 3).

Vertailukelpoinen osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta oli 5 (5) miljoonaa euroa (liitteet 3 ja 12).

Säteilyturvakeskus (STUK) myönsi 26.3.2021 Teollisuuden Voima Oyj:n (TVO) Olkiluoto 3 -laitosyksikölle (OL3) polttoaineenlatausluvan. Tämä oli tähän mennessä merkittävin askel tuotantoyksikön käyttöönotossa. Päätös noudattaa aiemmin ilmoitettua aikataulua, jonka tavoitteena on sähköntuotannon käynnistäminen OL3:ssa tämän vuoden lokakuussa ja säännöllisen sähköntuotannon aloittaminen helmikuussa 2022. Polttoaineen lataus aloitettiin 27.3. ja saatiin päätökseen 1.4. TVO allekirjoitti kesäkuussa sopimukset OL3-projektien vuoden 2018 kokonaissovintosopimukseen tehtävistä muutoksista Areva-Siemens-konsortion kanssa.

Huhtikuussa 2021 Fortum ilmoitti toisesta pilottihankkeestaan akkujen käyttämiseksi energian varastointiin Landaforsenin voimalaitoksen vesivoimaloissa Ruotsissa. Yhteensä 48 ladattavien hybridiautojen akkua ja muuta akkua, joiden yhdistetty energiasisältö on 1 MWh ja teho 250 kW, asennetaan pidentämään sekä vesivoimaturbiinien että akkujen käyttöikä.

Kesäkuussa 2021 Fortum ja Uniper sopivat sisäisestä ja ulkoisesta yhteistyöstä ydinvoimalaitosten käytöstäpoistopalveluissa. Yhtiöt täydentävät toisiaan tämän alan osaamisessa ja voivat yhdessä laajentaa tarjontaansa asiakkaille, vahvistaa markkina-asemaansa sekä varmistaa Oskarshamnin and Barsebäckin käytöstäpoistohankkeiden onnistumisen Ruotsissa.

Russia

Russia-segmentti koostuu sähkön ja lämmön tuotannosta ja myynnistä Venäjällä. Segmentti sisältää myös Fortumin yhteisyritykset noin 2 GW:n uusiutuvan sähköntuotannon rakentamiseen ja sähkön- ja lämmönmyyntiin, sekä yli 29 %:n omistusosuuden osakkuusyhtiö TGC-1:ssä. Yhteisyritykset ja osakkuusyhtiö yhdistellään pääomaosuusmenetelmällä. Segmentti ei sisällä Uniperin Unipro-tytäryhtiötä Venäjällä.

milj. euroa	II/2021	II/2020	I-II/2021	I-II/2020	2020	Edelliset 12kk
Raportoitu						
Liikevaihto	182	202	446	519	929	856
- sähkönmyynti	161	182	367	444	791	714
- lämmönmyynti	20	19	76	74	134	136
- muu myynti	2	1	3	1	4	6
Liikevoitto	8	37	108	136	252	224
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta	29	15	52	27	47	72
Investoinnit käyttöomaisuuteen ja bruttoinvestoinnit osakkeisiin	30	47	37	51	91	76
Henkilöstön lukumäärä			2 954		2 935	

milj. euroa	II/2021	II/2020	I-II/2021	I-II/2020	2020	Edelliset 12kk
Vertailukelpoinen						
Käyttökate (EBITDA)	70	74	205	213	394	386
Liikevoitto	37	37	137	135	251	252
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta	29	15	52	27	47	72
Sidotun pääoman tuotto, %					11,1	12,7
Sidottu pääoma (kauden lopussa)			2 572	2 813	2 431	

Russia-segmentin sähkön- ja lämmöntuotanto

TWh	II/2021	II/2020	I-II/2021	I-II/2020	2020	Edelliset 12kk
Sähköntuotanto Venäjällä	6,1	5,4	14,6	13,8	27,1	27,9
Lämmöntuotanto Venäjällä	2,4	2,5	9,9	8,7	16,4	17,6

Russia-segmentin hinnat

	II/2021	II/2020	I-II/2021	I-II/2020	2020	Edelliset 12kk
Keskimääräinen kapasiteettihinta CCS ja muut, tRUB/MW/kk* **	159	146	170	156	156	164
Keskimääräinen kapasiteettihinta CSA, tRUB/MW/kk**	1 057	961	1 174	1 064	1 058	1 107
Keskimääräinen kapasiteettihinta, tRUB/MW/kk	524	549	581	611	608	593
Segmentin saavuttama sähkönhinta, RUB/MWh	2 015	1 886	1 944	1 842	1 940	1 998
Segmentin saavuttama sähkönhinta, EUR/MWh***	22,5	23,3	21,7	24,0	23,4	22,2

* Sisältää "forced mode" -statuksen kapasiteettimaksut, säänneltyt tariffit ja kahdenväliset sopimukset.

** Kapasiteettihinnat maksettu kapasiteettivolyyymeille, pois lukien suunnittelemattomat seisokit, huollot ja oma käyttö.

*** Muunnettu käyttäen keskimuunnoskerrointa.

Huhti-kesäkuu 2021

Sähköntuotanto kasvoi 13 %, kun kulutus ja öljyntuotanto kasvoivat talouden elpymässä koronapandemiasta ja lämpötilat olivat korkeita vuoden 2021 toisella neljänneksellä. Lämmöntuotanto pieneni 4 % lämpimän sään seurauksena.

Fortum Oyj Tammi-kesäkuun 2021 puolivuositiedot

Myynti pieneni 10 % eli 20 milj. euroa pääasiassa Venäjän ruplan heikentymisen myötä. Venäjän ruplan kurssimuutoksen vaikutus oli -18 miljoonaa euroa.

Vertailukelpoinen liikevoitto pysyi ennallaan. Tjumenin sähkön ja lämmön yhteistuotantolaitoksen (CHP 1) ja Tšeljabinskin yhteistuotantolaitoksen (CHP 3) CSA-kauden päättymisen sekä valtionobligaatioiden korkojen laskun aiheuttamien CSA-hintojen tarkistusten vaikutusta tasoittivat pääasiassa kolmen yksikön korkeampien CSA-maksujen nelivuotisen kauden alkaminen ja sähkönhintojen nousu. Venäjän ruplan kurssimuutoksen vaikutus oli marginaalinen: -2 miljoonaa euroa.

Liikevoittoon vaikutti vähennyskelpoinen kassavirtavaikutuksen 29 miljoonan euron arvonalentuminen Argayashin yhteistuotantolaitoksen myynnin seurauksena.

Vertailukelpoinen osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta oli 29 (15) miljoonaa euroa ja sisälsi 15 (17) miljoonan euron osuuden TGC-1:n tuloksesta, 14 (0) miljoonan euron osuuden uusiutuvan sähköntuotannon yhteisyritysten tuloksesta sekä 2 (-2) miljoonan euron osuuden lämmönjakelun yhteisyritysten tuloksesta. Osuus uusiutuvan sähköntuotannon yhteisyritysten tuloksesta sisältää 12 miljoonan euron voiton liittyen Kalmykian tuulivoimapuiston siirtoon Fortumin ja Rusnanon tuulivoiman sijoitusrahastosta RDIF-rahaston kanssa perustetulle yhteisyritykselle (liitteet 3 ja 12).

Tammi-kesäkuu 2021

Sähköntuotanto kasvoi 6 %, kun kulutus ja öljyntuotanto kasvoivat talouden elyessä koronapandemiasta ja lämpötilat olivat korkeita vuoden 2021 toisella neljänneksellä. Lämmöntuotanto kasvoi 14 % ensimmäisen neljänneksen aiempaa kylmemmän sään seurauksena.

Myynti laski 14 % eli 73 milj. euroa Venäjän ruplan heikentymisen myötä. Venäjän ruplan kurssimuutoksen vaikutus oli -75 miljoonaa euroa.

Vertailukelpoinen liikevoitto kasvoi 1 %. CSA-kapasiteettimaksuilla tuetun 116 MW:n aurinkoenergiaprojektin 17 miljoonan euron myynnillä Fortumin ja RDIF-rahaston (Russian Direct Investment Fund) yhteisyritykselle ja sähkönhintojen nousulla oli suurempi vaikutus kuin -23 miljoonan euron Venäjän ruplan kurssivaikutuksella. CSA-maksujen muutosten nettovaikutus oli hieman negatiivinen. Siihen vaikuttivat kolmen yksikön korkeampien CSA-maksujen nelivuotisen kauden alkaminen, Tjumenin sähkön ja lämmön yhteistuotantolaitoksen (CHP 1) ja Tšeljabinskin yhteistuotantolaitoksen (CHP 3) CSA-kauden päättymisen sekä CSA-hintojen tarkistukset valtionobligaatioiden korkojen laskun seurauksena. Koronapandemialla ei ollut merkittävää haittavaikutusta Russia-segmentin tulokseen ensimmäisellä vuosipuoliskolla.

Liikevoittoon vaikutti vähennyskelpoinen kassavirtavaikutuksen 29 miljoonan euron arvonalentuminen Argayashin yhteistuotantolaitoksen myynnin seurauksena.

Vertailukelpoinen osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta oli 52 (27) miljoonaa euroa ja sisälsi 22 (18) miljoonan euron osuuden TGC-1:n voitosta, 20 (1) miljoonan euron osuuden uusiutuvan sähköntuotannon yhteisyritysten voitosta sekä 9 (7) miljoonan euron osuuden lämmönjakelun yhteisyritysten voitosta. Osuus uusiutuvan sähköntuotannon yhteisyritysten tuloksesta sisältää 12 miljoonan euron voiton liittyen Kalmykian tuulivoimapuiston siirtoon Fortumin ja Rusnanon tuulivoiman sijoitusrahastosta RDIF-rahaston kanssa perustetulle yhteisyritykselle (liitteet 3 ja 12).

Kesäkuussa 2021 Fortumin ja Rusnanon tuulivoiman sijoitusrahasto (yhteisyrittäjä, Fortumin osuus 50 %) teki päätöksen investoida yhteensä 237 megawatin tuulivoimapuistojen rakentamiseen Samaran alueella Venäjällä.

Kesäkuussa 2021 Fortum allekirjoitti neljä uutta aiesopimusta vihreän energian myynnistä Venäjällä. Aiesopimusten vastapuolina olivat Novatek, Magnitogorsk Iron and Steel Works, Baker Hughes ja Shell. Heinäkuussa 2021 Fortum allekirjoitti Mosenergosbytin kanssa sopimuksen tuulivoiman toimituksista Sberbankin toimipisteisiin Nižni Novgorodiin. Uudet sopimukset tukevat Fortumin strategiaa yhteistyöstä teollisuus- ja infra-asiakkaiden kanssa, jotta asiakkaat voivat vähentää toimintansa päästöjä.

Kesäkuussa 2021 Fortumin ja Rusnanon tuulivoiman sijoitusrahasto myi Kalmykian 200 megawatin tuulipuistot Fortumin ja RDIF-rahaston yhteisyritykselle.

Fortum allekirjoitti 8.7.2021 sopimuksen hiiltä käyttävän Argayashin sähkön ja lämmön yhteistuotantolaitoksen myynnistä (CHP) AO JSC Rusatom Smart utilities -yhtiölle. Aiemmin vuonna 2021 Fortum teki päätöksen

Tšeljabinskin CHP-2-laitoksen siirtymisestä kaasun käyttöön. Näiden päätösten myötä Russia-divisioona luopuu hiilen käytöstä vuoden 2022 loppuun mennessä ja sen vuosittaiset hiilidioksidipäästöt laskevat noin kaksi miljoonaa tonnia. Voimalaitoksella on ollut vain vähäinen vaikutus Fortumin käyttökatteeseen. Kauppa odotetaan saatavan päätökseen vuoden 2021 kolmannella neljänneksellä. Argayashin CHP-laitoksen myynnin yhteydessä Fortum kirjasi vähennyskelpoisen kassavirtavaikutuksettomana 29 miljoonan euron arvonalentumisen toisen neljänneksen tulokseensa.

City Solutions

City Solutions -segmentti vastaa kestävästä kaupunkiratkaisuista. Segmenttiin kuuluvat kaukolämpö ja -kylmä, jätteen energiahyötykäyttö ja muut kiertotalouden ratkaisut sekä aurinkovoiman tuotanto, palvelut ja uuden biomassapohjaisen liiketoiminnan kehittäminen. Segmentillä on liiketoimintaa Pohjoismaissa, Baltiassa, Puolassa ja Intiassa. Segmenttiin kuuluu myös Fortumin 50 %:n omistusosuus Stockholm Exergistä, joka on yhteisyritys ja yhdistellään pääomaosuusmenetelmällä. Segmentti ei sisällä Fortumin Uniper-tytäryhtiön toimintoja.

milj. euroa	II/2021	II/2020	I-II/2021	I-II/2020	2020	Edelliset 12kk
Raportoitu						
Liikevaihto	256	212	674	554	1 075	1 196
- lämmönmyynti	100	89	346	294	516	569
- sähkönmyynti	42	20	103	57	121	166
- jätteiden käsittelyn myynti*	60	62	122	126	252	249
- muu myynti**	54	41	103	76	186	213
Liikevoitto	-3	-8	82	476	775	382
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta	1	1	40	37	57	59
Investoinnit käyttöomaisuuteen ja bruttoinvestoinnit osakkeisiin	39	30	86	69	333	350
Henkilöstön lukumäärä			2 162		2 093	

milj. euroa	II/2021	II/2020	I-II/2021	I-II/2020	2020	Edelliset 12kk
Vertailukelpoinen						
Käyttökate (EBITDA)	43	32	175	138	239	276
Liikevoitto	-4	-15	82	43	47	87
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta	1	1	40	37	57	60
Sidotun pääoman tuotto, %					2,8	4,4
Sidottu pääoma (kauden lopussa)			2 572	3 628	3 679	

* Jätteiden käsittelyn myynti koostuu jätteiden vastaanottomaksuista ja ympäristörakentamisen palvelumyynistä.

** Muu myynti koostuu pääasiassa käyttö- ja kunnossapitopalveluista sekä uusiutuotteiden ja polttoaineiden myynistä.

Lämmönmyynti maittain

TWh	II/2021	II/2020	I-II/2021	I-II/2020	2020	Edelliset 12kk
Suomi	0,5	0,7	1,7	1,7	2,9	2,9
Puola	0,6	0,5	2,3	1,9	3,4	3,8
Norja	0,3	0,2	1,0	0,8	1,5	1,7
Muut maat	0,3	0,5	1,1	1,1	1,9	1,9
Yhteensä	1,8	2,0	6,2	5,6	9,6	10,2

Sähkönmyynti maittain

TWh	II/2021	II/2020	I-II/2021	I-II/2020	2020	Edelliset 12kk
Suomi	0,2	0,2	0,9	0,5	1,0	1,4
Puola	0,2	0,1	0,4	0,3	0,6	0,7
Muut maat	0,4	0,4	0,8	0,8	1,4	1,4
Yhteensä	0,8	0,6	2,1	1,5	3,0	3,6

Huhti-kesäkuu 2021

Lämmönmyynti laski 10 %, mikä johtui pääasiassa jätteenpolttolaitosten vuositarkastusten ajoituseroista. Sähkönmyynnin kasvu johtui pääasiassa uuden aurinkovoimalan käyttöönotosta Intiassa vuoden 2021 ensimmäisellä ja toisella neljänneksellä.

Vertailukelpoisen liikevaihdon kasvu johtui pääasiassa sähkönhintojen noususta ja sähkönmyynnin 33 %:n kasvusta vuoden 2020 toiseen neljännekseen verrattuna.

Vertailukelpoisuuteen vaikuttavilla erillä oli 0 (7) miljoonan euron vaikutus liikevoittoon.

Vertailukelpoinen osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta oli 1 (1) miljoonaa euroa, josta -2 (-2) miljoonaa euroa liittyi osuuteen Stockholm Exergin voitosta (liitteet 3 ja 12).

Tammi-kesäkuu 2021

Lämmönmyynti kasvoi 11 %, kun lämpötilat olivat lähellä normaalia toisin kuin vuoden 2020 ensimmäisellä neljänneksellä, jolloin sää oli hyvin lämmin. Sähkönmyynti kasvoi merkittävästi. Sähkönmyynnin kasvu johtui pääasiassa tuotantorakenteen muutoksesta Suomen lämpöliiketoiminnassa ja uuden aurinkovoimalan käyttöönotosta Intiassa.

Vertailukelpoinen liikevoitto kasvoi 91 %, kun lämmönmyynti kasvoi kaikilla lämmitysalueilla, sähkönhinnat nousivat ja Norjan lämmön hinnat nousivat lämmön- ja sähkönhintojen välisen yhteyden vuoksi. Rakenteellisilla muutoksilla oli negatiivinen tulosvaikutus. Merkittävin rakenteellinen muutos oli Järvenpään kaukolämpöliiketoimintojen myynti, jonka vaikutus oli 3 miljoonaa euroa.

Vertailukelpoisuuteen vaikuttavilla erillä oli 0 (433) miljoonan euron vaikutus liikevoittoon. Vuonna 2020 vertailukelpoisuuteen vaikuttaviin eriin sisältyi 431 miljoonan euron veroton myyntivoitto Joensuun kaukolämpöliiketoiminnan divestoinnista (liite 3).

Vertailukelpoinen osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta oli 40 (37) miljoonaa euroa, josta 31 (31) miljoonaa euroa liittyi osuuteen Stockholm Exergin voitosta (liitteet 3 ja 12).

Fortum ilmoitti 12.3.2021 sopineensa Baltian kaukolämpöliiketoimintansa myynnistä Partners Groupille. Fortum sai kaupan päätökseen 2.7.2021. Kaupan kokonaisarvo oli noin 710 miljoonaa euroa. Fortum kirjaa kaupasta City Solutions -segmentin vuoden 2021 kolmannen neljänneksen tulokseen noin 250 miljoonan euron verottoman myyntivoiton.

Fortum teki 17.6.2021 päätöksen investoida litiumakkujen kierrätyskapasiteettinsa laajentamiseen rakentamalla viimeisintä teknologiaa hyödyntävän hydrometallurgisen kierrätyslaitoksen Harjavaltaan. Investoinnin arvo on noin 24 miljoonaa euroa. Investointi kasvattaa merkittävästi Fortumin hydrometallurgista kierrätyskapasiteettia ja mahdollistaa kestävien akkukemikaalien tuotannon. Uudella laitoksella voidaan kierrättää tehokkaasti sähköautojen litiumakuissa käytettyjä arvokkaita metalleja sekä erilaisia akkujen valmistusketjussa syntyviä jätejakeita.

Fortum ilmoitti 22.6.2021 allekirjoittaneensa sopimuksen Pavagada II:n 250 megawatin ja Rajashtanin 250 megawatin aurinkovoimapuistojen myynnistä Actisille Intiassa. Kaupan velattoman kokonaisarvon arvioidaan olevan noin 280 miljoonaa euroa, josta suurin osa kirjataan vuoden 2021 aikana. Kokonaisarvo sisältää nettovelan, jota ei kaupan myötä enää yhdistellä Fortum-konserniin. Osapuolet ovat myös allekirjoittaneet kattavan sopimuksen mahdollisista lisäinvestoinneista aurinkovoimalaitoksiin Intiassa.

Fortum Oyj
Tammi-kesäkuun 2021 puolivuositiedot

Fortum allekirjoitti 30.6.2021 sopimuksen 50 prosentin omistusosuutensa myynnistä ruotsalaisesta kaukolämpö- ja kaukojäähdytysyhtiö Stockholm Exergi Holding AB:stä (publ) sijoittajaryhmälle, johon kuuluvat APG, Alecta, PGGM, Keva ja AXA. Kaupan kokonaisarvo on 29,5 miljardia Ruotsin kruunua (2,9 miljardia euroa), ja se perustuu yhtiön 100 %:n kokonaisarvoon, joka on 71,9 miljardia Ruotsin kruunua (7,1 miljardia euroa). Fortum arvioi kirjaavansa kaupasta City Solutions -segmentin tulokseen noin 2,4 miljardin euron verottoman myyntivoiton. Kaupan toteutuminen edellyttää tavanomaisten ehtojen täyttymistä. Kauppa odotetaan saatavan päätökseen vuoden 2021 loppuun mennessä. Fortum ilmoitti 31.7.2020 harkitsevansa strategisia vaihtoehtoja, myös mahdollista myyntiä, 50 %:n omistukselleen Stockholm Exergissä.

Consumer Solutions

Consumer Solutions -segmentti kattaa sähkö- ja kaasutuotteiden vähittäismyynnin Pohjoismaissa, Puolassa ja Espanjassa, mukaan lukien asiakaspalvelun ja laskutuksen. Fortum on Pohjoismaiden suurin sähkön vähittäismyyjä, ja yhtiöllä on noin 2,3 miljoonaa asiakasta ja useita eri tuotemerkkejä Suomessa, Ruotsissa, Norjassa, Puolassa ja Espanjassa. Consumer Solutions tarjoaa sähkötuotteita ja niihin liittyviä lisäarvopalveluja sekä digitaalisia kuluttajaratkaisuja.

milj. euroa	II/2021	II/2020	I-II/2021	I-II/2020	2020	Edelliset 12kk
Raportoitu						
Liikevaihto	424	237	1 085	661	1 267	1 691
- sähkönmyynti	353	189	927	540	1 057	1 444
- kaasunmyynti	39	26	96	74	139	161
- muu myynti	32	22	62	47	70	86
Liikevoitto	87	45	147	55	129	221
Investoinnit käyttöomaisuuteen ja bruttoinvestoinnit osakkeisiin	25	13	36	28	57	65
Henkilöstön lukumäärä			1 131		1 048	

milj. euroa	II/2021	II/2020	I-II/2021	I-II/2020	2020	Edelliset 12kk
Vertailukelpoinen						
Käyttökate (EBITDA)	36	35	89	82	153	161
Liikevoitto	19	19	55	51	90	94
Sidottu pääoma (kauden lopussa)			618	543	565	

Myynti

TWh	II/2021	II/2020	I-II/2021	I-II/2020	2020	Edelliset 12kk
Sähkö	6,4	6,3	17,1	15,8	29,1	30,4
Kaasu*	1,2	0,9	3,2	2,5	4,9	5,6

* Ei sisällä tukkumyyntiä.

Asiakkaiden määrä

Tuhatta*	30.6.2021	31.12.2020
Sähkö	2 220	2 280
E-mobility**	60	60
Kaasu	50	50
Yhteensä	2 320	2 390

* Pyöristettynä lähimpään 10 000:een.

** Mitattuna keskimääräisenä neljännesvuoden maksavina asiakkaina.

Huhti-kesäkuu 2021

Sähkön myyntivolyymi kasvoi 2 % pääasiassa yritysasiakkaiden sopimusmyynnin kasvun seurauksena. Kokonaisyrittömyys kasvoi 79 % sähkönhintojen nousun seurauksena. Kaasun myyntivolyymi kasvoi 33 % johtuen pääasiassa yritysasiakkaiden määrän noususta Puolassa.

Vertailukelpoinen liikevoitto pysyi vakaana. Vertailukelpoinen käyttökate kasvoi hieman, mikä johtui pääasiassa lisäarvopalvelujen katteiden kasvusta. Huhti-kesäkuu oli viidestoista peräkkäinen kasvun vuosineljännes.

Vertailukelpoisuuteen vaikuttavilla erillä oli 68 (26) miljoonan euron vaikutus liikevoittoon suojauslaskennan ulkopuolisten johdannaisten käyvän arvon muutoksen seurauksena (liite 3).

Tammi-kesäkuu 2021

Sähkön myyntivolyymi kasvoi 8 %, mikä johtui pääasiassa Pohjoismaiden selvästi kylmemmästä säästä vuoden 2021 ensimmäisellä neljänneksellä ja yritysasiakasmyynnin kasvusta. Kokonaismyyntituotto kasvoi 64 %, kun myyntimäärät kasvoivat ja hinnat nousivat selvästi Pohjoismaissa edellisvuoteen verrattuna. Kaasunmyyntivolyymi kasvoi 28 % pääasiassa siksi, että yritysasiakkaiden määrä nousi Puolassa. Vuoden 2021 ensimmäisellä puoliskolla lanseerattiin useita digitaalisia palveluja ja solmittiin uusia yrityssovimuksia energiasektorilla, elintarvikealalla, kiinteistösektorilla ja vähittäiskaupan alalla.

Vertailukelpoinen liikevoitto kasvoi 8 % pääasiassa lisäarvopalvelujen katteiden vahvistumisen seurauksena. Katteiden kasvu oli seurausta palveluvalikoiman aktiivisesta kehittämisestä ja sitä seuranneesta liiketoiminnan kehittämisestä.

Vertailukelpoisuuteen vaikuttavilla erillä oli 92 (4) miljoonan euron vaikutus liikevoittoon suojauslaskennan ulkopuolisten johdannaisten käyvän arvon muutoksen seurauksena (liite 3).

Uniper

Uniper-segmentti sisältää Fortumin enemmistöomistuksen Uniperissa, Fortumin tytäryhtiössä. Uniper on johtava kansainvälinen energiayhtiö, jolla on toimintaa yli 40 maassa. Sen liiketoimintaa ovat varma energiantuotanto ja siihen liittyvät palvelut. Sen päätoimintoja ovat sähköntuotanto Euroopassa ja Venäjällä sekä maailmanlaajuinen energiakaupankäynti ja energiatuotannon optimointi, joista Uniper raportoi tilinpäätöksissään kolmella liiketoiminta-alueella: European Generation, Global Commodities ja Russian Power Generation. Sähköntuotantokapasiteetista noin 50 % perustuu kaasuun, 30 % hiileen ja 20 % vesi- tai ydinvoimaan. Segmentti sisältää Uniperin suhteellisen osuuden OKG:stä (liite 3).

milj. euroa	II/2021	II/2020	I-II/2021	I-II/2020	2020	Edelliset 12kk
Raportoitu						
Liikevaihto	15 893	11 365	35 663	11 365	44 514	68 812
- sähkönmyynti	5 116	4 938	10 899	4 938	16 994	22 955
josta sähkön tukkumyynti Pohjoismaissa*	136	143	326	143	373	556
- lämmönmyynti	89	58	190	58	191	322
- kaasunmyynti	8 997	5 752	20 942	5 752	22 176	37 366
- muu myynti	1 691	618	3 632	618	5 154	8 168
Liikevoitto	-1 093	295	-279	295	29	-545
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta	18	7	29	7	54	76
Investoinnit käyttöomaisuuteen ja bruttoinvestoinnit osakkeisiin**	184	145	320	145	639	813
Henkilöstön lukumäärä			11 773		11 751	

milj. euroa	II/2021	II/2020	I-II/2021	I-II/2020	2020	Edelliset 12kk
Vertailukelpoinen						
Käyttökate (EBITDA)	-17	184	851	184	856	1 523
Liikevoitto	-177	24	534	24	363	873
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta	11	3	22	3	38	58
Sidottu pääoma (kauden lopussa)			8 233	7 768	7 432	

* Sähkön tukkumyynti Pohjoismaissa sisältää vesi- ja ydinvoimat tuotannon. Se ei sisällä lämpövoimat tuotantoa, vähemmistöosuuksia, asiakaskauppaa tai muita ostoja.

** Vuoden 2020 vertaavia lukuja päivitettiin vuoden 2021 ensimmäisellä neljänneksellä Uniperin hankintamenolaskelman viimeistelyn yhteydessä, kun vuokrasopimusvelkaan liittyvää oikaisua muutettiin.

Sähköntuotanto energialähteittäin

TWh	II/2021	II/2020	I-II/2021	I-II/2020	2020	Edelliset 12kk
Vesivoima Pohjoismaissa	1,9	2,4	4,3	2,4	6,8	8,7
Ydinvoima Pohjoismaissa	2,9	2,8	6,5	2,8	7,6	11,3
Vesivoima Keski-Euroopassa	1,3	1,1	2,3	1,1	3,3	4,5
Lämpövoima Keski-Euroopassa	8,4	5,3	19,1	5,3	22,1	35,9
Lämpövoima Venäjällä	9,5	9,4	21,9	9,4	28,5	41,0
Yhteensä	24,1	21,1	54,0	21,1	68,3	101,2

Pohjoismainen myynti

TWh	II/2021	II/2020	I-II/2021	I-II/2020	2020	Edelliset 12kk
Myynti Pohjoismaissa	4,9	5,3	10,9	5,3	14,6	20,2
josta sähkön tukkumyynti Pohjoismaissa*	4,8	5,2	10,8	5,2	14,4	20,0

* Sähkön tukkumyynti Pohjoismaissa sisältää vesi- ja ydinvoimatuotannon. Se ei sisällä lämpövoimatuotantoa, vähemmistöosuuksia, asiakaskauppaa tai muita ostoja.

Uniper-segmentin hinnat

	II/2021	II/2020	I-II/2021	I-II/2020*	2020*	Edelliset 12kk
Uniperin saavutettu sähkönhinta Pohjoismaissa, EUR/MWh**	28,5	27,6	30,2	27,6	26,0	27,8
Uniperin keskimääräinen kapasiteettihinta CCS ja muut, tRUB/MW/kk*** ****	149	131	159	131	136	150
Uniperin keskimääräinen kapasiteettihinta CSA, tRUB/MW/kk****	1 280	900	1 236	900	951	1 081
Uniperin keskimääräinen kapasiteettihinta, tRUB/MW/kk	288	245	270	245	261	270
Uniperin saavuttama sähkönhinta Venäjällä, RUB/MWh	2 128	1 787	1 872	1 787	1 798	1 910
Uniperin saavuttama sähkönhinta Venäjällä, EUR/MWh*****	23,8	22,1	20,9	22,1	21,7	21,2

* Ei sisällä vuoden 2020 ensimmäistä neljänneistä, sillä Uniper yhdistettiin tytäryhtiönä vuoden 2020 toisesta neljänneksestä alkaen.

**Uniper-segmentin saavutettu sähkönhinta sisältää vesi- ja ydinvoimatuotannon. Se ei sisällä lämpövoimatuotantoa, vähemmistöosuuksia, asiakaskauppaa tai muita ostoja.

*** Sisältää "forced mode" -statuksen kapasiteettimaksut, säännellyt tariffit ja kahdenväliset sopimukset.

**** Kapasiteettihinnat maksettu kapasiteettivolyyymille, pois lukien suunnittelemattomat seisokit, huollot ja oma käyttö.

***** Muunnettu käyttäen keskimuutusta.

Huhti-kesäkuu 2021

Uniper-segmentin kokonaissähköntuotanto kasvoi pääasiassa Datteln 4 -voimalaitoksen käyttöönoton sekä kaasukäyttöisten Irsching 4- ja 5 -voimalaitosten kaupallisen toiminnan uudelleenkäynnistymisen seurauksena.

Uniper-segmentin saavutettu sähkönhinta nousi 0,9 euroa/MWh eli 3 %. Pohjoismaisen saavutetun sähkönhinnan nousu johtui Ruotsin spot-hintojen selkeästä noususta vuoden 2020 toiseen neljännekseen verrattuna.

Vertailukelpoinen liikevoitto laski 201 miljoonaa euroa. Lasku johtui pääasiassa Global Commodities -liiketoiminnan aiempaa heikommasta tuloksesta sekä CO₂-päästöoikeuksien vuoden sisäisestä vaiheistuksesta, joka siirsi katteita vuoden 2021 toiselta neljännekseltä vuoden 2021 toiselle vuosipuoliskolle. European Generation -liiketoiminnan tulos parani hieman edellisvuodesta. Vesivoimatuotannon ja fossiilisia polttoaineita hyödyntävän energiantuotannon kasvu kumosi ydinvoimatuotannon hintoihin liittyneen vähäisen laskun. Global Commodities -liiketoiminnan tulos oli merkittävästi edellisvuotta heikompi, kun suojausten toteutumisella hiili-, rahti- ja öljyliiketoiminnassa oli positiivinen vaikutus vuoden 2020 toisella neljänneksellä. Russian Power Generation -liiketoiminnan tulos oli hieman edellisvuotta parempi. Berezovskaya 3:n käyttöönotolla toukokuussa oli positiivinen vaikutus, joka kumosi Shaturskayan ja Yaivinskayan voimalaitosten CSA-maksujen päättymisen. Venäjän ruplan kurssimuutoksen vaikutus oli -9 miljoonaa euroa.

Vertailukelpoisuuteen vaikuttavilla erillä oli -915 (271) miljoonan euron vaikutus liikevoittoon pääasiassa suojauslaskennan ulkopuolisten johdannaisten käyvän arvon muutoksen seurauksena (liite 3).

Vertailukelpoinen osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta oli 11 (3) miljoonaa euroa (liitteet 3 ja 12).

Tammi-kesäkuu 2021

Fortum on yhdistellyt Uniperin taseeseensa 31.3.2020 alkaen ja Uniperin tuloksen tuloslaskelmaansa vuoden 2020 toisesta neljänneksestä alkaen. Vuoden 2020 ensimmäisellä neljänneksellä Uniper yhdisteltiin Fortumin tuloslaskelmaan osakkuusyrityksenä. Uniperin yhdistely on siten pääsyy muutoksiin kumulatiivisissa luvuissa ja vertailussa vuoteen 2020.

Sähköntuotantoa tukivat lämpökaluston parempi saatavuus ja Datteln 4:n käyttöönotto vuoden 2020 toisella neljänneksellä sekä kaasukäyttöisten Irsching 4 ja 5 voimalaitosten kaupallisen toiminnan uudelleenkäynnistyminen.

Uniperin vuoden 2021 ensimmäisen puoliskon tulos oli hyvä, mutta alempi kuin vuoden 2020 ensimmäisen puoliskon erittäin vahva tulos.

Vertailukelpoinen liikevoitto oli 534 (24) miljoonaa euroa hyvän operatiivisen tuloksen myötä. Venäjän ruplan kurssimuutoksen vaikutus oli -9 miljoonaa euroa.

European Generation -liiketoiminnan tulokseen vaikuttivat positiivisesti Datteln 4 -hiilivoimalan käyttöönotto toukokuun lopussa 2020 sekä Irsching 4- ja Irsching 5 - kaasuvoimalayksiköiden paluu normaaliin kaupalliseen toimintaan vuoden 2020 neljännellä neljänneksellä. Lisäksi korkeampi tuotto Ison-Britannian kapasiteettimarkkinoilta kasvatti tulosta edellisvuoden vastaavaan ajanjaksoon verrattuna. Positiivista vaikutusta heikensi päästöoikeuksien vaiheistus, joka siirsi katteita vuoden 2021 ensimmäiseltä puoliskolta vuoden 2021 toiselle puoliskolle. Lisäksi fossiilisia polttoaineita käyttävässä liiketoiminnassa ei pystytty toistamaan edellisvuoden poikkeuksellisen suuria katteita.

Global Commodities -liiketoiminnan toisen neljänneksen tulos oli merkittävästi edellisvuotta heikompi. Suojausten toteutumisella hiili-, rahti- ja öljyliiketoiminnassa oli positiivinen vaikutus vuoden 2020 toisella neljänneksellä. Vaikutusta tasoittivat kansainvälisen portfolion tuotot, jotka hyötyivät Pohjois-Amerikan epätavallisista sääoloista ja Aasian toiminnoista.

Venäjän liiketoiminnalla oli positiivinen vaikutus Uniper-segmentin vertailukelpoiseen liikevoittoon. Valuuttakurssien ja Shaturskayan ja Jaivinskayan voimalaitosten kahden yksikön CSA-kapasiteettimaksujen päättymisen negatiivista vaikutusta tasoittivat Berezovskaya 3 -voimalaitoksen käyttöönotto toukokuussa 2021 ja siihen liittyvät CSA-maksut sekä sähkömarkkinoiden hintojen nousu ja volyymien kasvu.

Vertailukelpoisuuteen vaikuttavilla erillä oli -813 (271) miljoonan euron vaikutus liikevoittoon pääasiassa suojauslaskennan ulkopuolisten johdannaisten käyvän arvon -766 (160) miljoonan euron muutoksen seurauksena (liite 3).

Vertailukelpoinen osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta oli 22 (3) miljoonaa euroa (liitteet 3 ja 12).

Venäjällä hyväksyttiin maaliskuussa 2021 muutoksia strategisia investointeja koskevaan lakiin. Lain mukaan Fortum saa omistaa 100 % Uniperista, joka on Unipro PJSC:n enemmistöomistaja. Heinäkuussa 2021 Fortum peruutti Venäjän kilpailuviranomaiselle aiemmin jättämänsä yrityskauppailmoituksen, koska yhtiö haluaa tutkia tarkemmin hakemusprosessin laajuutta ja sisältöä koskevia vaatimuksia.

Saksan liittovaltion verkkovirasto (German Federal Network Agency) hyväksyi 1.4.2021 Wilhelmshavenin 757 megawatin voimalaitoksen tarjouksen osana kivihiilivoimaloiden sulkemista koskevien huutokauppojen toista kierrosta. Voimalan sähköntuotanto päättyy joulukuussa 2021 eli vuoden ilmoitettua aiemmin. Uniper ilmoitti suunnittelevansa kansallisen vetykeskuksen perustamista Saksan Wilhelmshaveniin. Suunnitelma sisältää vihreän ammoniakkin tuontiterminaalin, ammoniakkin "krakkaamon" vihreän vedyn tuotantoa varten sekä 410 megawatin elektrolyysilaitoksen, joka yhdessä tuontiterminaalin kanssa pystyisi toimittamaan noin 295 000 tonnia eli 10 % koko Saksan odotetusta kysynnästä vuonna 2030. Uniper valmistelee parhaillaan toteutettavuustutkimusta, eikä lopullista investointipäätöstä ole tehty.

Uniper ilmoitti 16.4.2021 hakevansa oikeuden päätöstä Alankomaiden hiilestä luopumista koskevalle laille, koska se ei tarjoa asianmukaista korvausta tehdyistä investoinneista. Uniper pyrkii myös muuttamaan Maasvlakten kestävän energiantuotannon ekosysteemiksi.

Fortumin tytäryhtiö Uniper julkaisi 27.4.2021 pörssitiedotteen, jossa yhtiö antoi positiivisen tulosvaroituksen vuoden 2021 tulonäkymistään. Uniperin julkaisema tiedote löytyy Uniperin verkkosivuilta.

Saksan liittovaltion verkkovirasto vahvisti 1.6.2021 Heyden 4 -kivihiilivoimalan olennaisen aseman varavoimalaitoksena syyskuun 2022 loppuun saakka.

Saksan liittovaltion verkkovirasto hyväksyi 1.7.2021 Scholven C:n 345 megawatin voimalaitoksen tarjouksen osana kivihiilivoimaloiden sulkemista koskevien huutokauppojen kolmatta kierrosta. Voimalan kaupallinen sähköntuotanto päättyy jo lokakuun lopussa 2022 eli hieman ilmoitettua aiemmin. Tämä tarkoittaa, että Uniper on nyt valittu kaikissa kolmessa tähän mennessä pidetyssä huutokaupassa, ja yhtiö poistaa markkinoilta yhteensä 1 977 megawattia kivihiilikapasiteettia aikataulua edellä.

Uniper ilmoitti 4.8.2021 päätöksestään nopeuttaa hiilestä luopumista Isossa-Britanniassa sulkemalla yhden 500 megawatin yksikön Ratcliffen kivihiilivoimalassa jo syyskuun lopussa 2022 ja loput kolme yksikköä viimeistään syyskuun 2024 loppuun mennessä.

Lisätietoja on Uniperin vuoden 2021 toisen neljänneksen tulosraportissa, joka julkaistiin 11.8.2021.

Investoinnit käyttöomaisuuteen ja osakkeisiin sekä käyttöomaisuuden ja osakkeiden myynnit

Investoinnit käyttöomaisuuteen ja osakkeisiin vuoden 2021 toisella neljänneksellä olivat 468 (381) miljoonaa euroa. Investoinnit käyttöomaisuuteen olivat 288 (236) miljoonaa euroa (liitteet 3 ja 6).

Investoinnit käyttöomaisuuteen ja osakkeisiin tammi–kesäkuussa 2021 olivat 720 (3 747) miljoonaa euroa. Investoinnit käyttöomaisuuteen olivat 517 (320) miljoonaa euroa (liitteet 3 ja 6).

Fortum suunnittelee ottavansa tai on ottanut käyttöön uutta sähkön- ja lämmöntuotantokapasiteettia ja suunnittelee suorittavansa perusparannuksia olemassa oleviin laitoksiin seuraavasti:

	Tyyppi	Sähkön- tuotanto- kapasiteetti, MW	Lämmön- tuotanto- kapasiteetti, MW	Toimitus alkoi/alkaa	Viimeisin tiedote
City Solutions					
Suomenoja, Suomi	Lämpö- pumppu		20	kesä/2021 maalis ja touko/2021	24.9.2019
Rajasthan, Intia	Aurinko	250			22.6.2021
Uniper					
Berezovskaya 3, Venäjä	Ruskohiili	754		1.5.2021	6.5.2021
Irsching 6, Saksa	Kaasu	300		loka/2022	9.1.2019
Scholven, Saksa	Kaasu	137	125	IV/2022	6.2.2020
Killingholme ja Grain, UK	Taajuus- reservi			IV/2021 ja I/2022	4.3.2021
Surgutskaya 1, Venäjä	Kaasu	20		I/2022	12.11.2019
Surgutskaya 2, Venäjä	Kaasu	20		IV/2026	6.2.2021
Surgutskaya 3, Venäjä	Kaasu	20		IV/2027	1.7.2021
Surgutskaya 4, Venäjä	Kaasu	20		IV/2025	12.11.2019
Surgutskaya 6, Venäjä	Kaasu	20		III/2024	12.11.2019

Generation

Tammikuussa 2021 Fortum ilmoitti saaneensa päätökseen kahden uuden tuulivoimapaiston rakentamisen Pohjoismaissa: Kalaxin Suomessa ja Sørfjordin Norjassa. Molemmat tuottavat nyt puhdasta energiaa Pohjoismaiden markkinoille. Tuulipuistot ovat osa joulukuussa 2019 sovittua Energy Infrastructure Partners AG (EIP) -kauppaa, ja Fortumin omistus on 20 %.

Helmikuussa 2021 Fortum sai päätökseen kahdeksan pienen vesivoimalaitoksen myynnin Ruotsissa Downing Renewables & Infrastructure Trustille. Voimalaitosten keskimääräinen vuotuinen sähköntuotanto on 0,1 terawattituntia. Fortum kirjasi kaupasta 50 miljoonan euron verottoman myyntivoiton.

Maaliskuussa 2021 Fortum ilmoitti merkittävästä investoinnista patoturvallisuuteen Ruotsissa, jossa yhtiö investoi noin 450 miljoonaa kruunua (noin 45 milj. euroa) satavuotiaan Forshuvudin vesivoimalaitoksen laajoihin parannustöihin vuosina 2021–2025. Investoinnilla Fortum haluaa varmistaa, että laitos pysyy turvallisena uusiutuvan sähkön tuottajana ja tasapainottaa sääriippuvaisempaa sähköntuotantoa.

Russia

Fortumilla ja sen yhteisyrityksillä on Venäjällä maan suurin tuuli- ja aurinkovoimapuistojen portfolio (noin 2 GW). Tuuli- ja aurinkopuistoille maksetaan CSA-takuuhintaa 15 vuoden ajan, kun ne on otettu käyttöön.

Fortumin ja Rusnanon tuulivoiman sijoitusrahasto (yhteisyrittäjä, Fortumin osuus 50 %) voitti CSA-huutokaupoissa oikeuden rakentaa 1 823 MW tuulivoimakapasiteettia vuosina 2017 ja 2018. Tuulivoimakapasiteetista 600 MW on toiminnassa, 732 MW rakenteilla ja 491 MW kehitysvaiheessa. Vuoden 2020 toisella puoliskolla Fortumin ja Rusnanon tuulivoiman sijoitusrahasto myi 50 megawatin Ulyanovsk 2 -tuulipuiston ja 300 megawatin Rostovin tuulipuiston Fortumin ja RDIF-rahaston yhteisyritykselle. Kesäkuussa 2021 Fortumin ja Rusnanon tuulivoiman sijoitusrahasto myi Kalmykian 200 megawatin tuulipuiston Fortumin ja RDIF-rahaston yhteisyritykselle.

Vuosina 2018 ja 2019 Fortum voitti CSA-huutokaupoissa oikeuden rakentaa yhteensä 116 megawattia aurinkovoimakapasiteettia. Fortum ilmoitti 2.3.2021 päättäneensä rakentaa aurinkovoimalan RDIF-rahaston kanssa yhteisyrityksen kautta. Kapasiteetista 78 megawattia odotetaan saatavan käyttöön vuoden 2021 neljännellä neljänneksellä ja loput vuoden 2022 toisella puoliskolla.

Fortumin sekä Fortumin ja Rusnanon sijoitusrahaston Venäjän CSA-huutokaupoissa vuosina 2017, 2018 ja 2019 voittamiin aurinko- ja tuulivoiman kapasiteetteihin liittyvät investointipäätökset tehdään tapauskohtaisesti. Fortumin sijoittama oma pääoma on enintään 15 miljardia ruplaa.

Fortumin ja Rusnanon tuulivoiman sijoitusrahasto teki 4.6.2021 päätöksen investoida yhteensä 237 megawatin tuulivoimapuistojen rakentamiseen Samaran alueella Venäjällä. Investointipäätös on osa laajempaa yhteistyösopimusta tuulivoimasijoitusrahaston ja Samaran aluehallinnon välillä. Tavoitteena on rakentaa jopa 300 megawattia tuulivoimaa alueelle vuosien 2022–2023 aikana. Samaran alueen tuulivoimapuistot on tarkoitus ottaa käyttöön vuoden 2022 neljännellä neljänneksellä.

City Solutions

Fortum ilmoitti 12.3.2021 sopineensa Baltian kaukolämpöliiketoimintansa myynnistä Partners Groupille. Fortum sai kaupan päätökseen 2.7.2021. Kaupan kokonaisarvo oli noin 710 miljoonaa euroa. Fortum kirjaa kaupasta City Solutions -segmentin vuoden 2021 kolmannen neljänneksen tulokseen noin 250 miljoonan euron verottoman myyntivoiton.

Fortum otti 19.3.2021 käyttöön 150 megawattia Rajasthanin 250 megawatin aurinkopuistosta Intiassa. Loput 100 megawattia otettiin käyttöön 3.5.2021.

Kesäkuussa 2021 Fortum teki päätöksen investoida litiumakkujen kierrätyskapasiteettinsa laajentamiseen rakentamalla viimeisintä teknologiaa hyödyntävän hydrometallurgisen kierrätyslaitoksen Harjaltaan. Investoinnin arvo on noin 24 miljoonaa euroa. Investointi kasvattaa merkittävästi Fortumin hydrometallurgista kierrätyskapasiteettia ja mahdollistaa kestävien akkukemikaalien tuotannon. Laitos on tarkoitus ottaa käyttöön vuonna 2023. Maaliskuussa EU:n vähähiilisten teknologioiden edistämiseksi perustettu innovaatorahasto hyväksyi hydrometallurgisen akkukierrätyslaitoksen yhdeksi neljästä Fortumin jatkoon päässeestä hankkeesta.

Fortum ilmoitti 22.6.2021 allekirjoittaneensa sopimuksen Pavagada II:n 250 megawatin ja Rajasthanin 250 megawatin aurinkovoimapuistojen myynnistä Actisille Intiassa. Kaupan velattoman kokonaisarvon arvioidaan olevan noin 280 miljoonaa euroa, josta suurin osa kirjataan vuoden 2021 aikana. Kokonaisarvo sisältää nettovelan, jota ei kaupan myötä enää yhdistellä Fortum-konserniin.

Fortum allekirjoitti 30.6.2021 sopimuksen 50 prosentin omistusosuutensa myynnistä ruotsalaisesta kaukolämpö- ja kaukojäähdytysyhtiö Stockholm Exergi Holding AB:stä (publ) sijoittajaryhmälle, johon kuuluvat APG, Alecta, PGGM, Keva ja AXA. Kaupan kokonaisarvo on 29,5 miljardia Ruotsin kruunua (2,9 miljardia euroa), ja se perustuu yhtiön

100 %:n kokonaisarvoon, joka on 71,9 miljardia Ruotsin kruunua (7,1 miljardia euroa). Fortum arvioi kirjaavansa kaupasta City Solutions -segmentin tulokseen 2,4 miljardin euron verottoman myyntivoiton. Kaupan toteutuminen edellyttää tavanomaisten ehtojen täyttymistä. Fortum odottaa saavansa kaupan päätökseen vuoden 2021 loppuun mennessä. Fortum ilmoitti 31.7.2020 harkitsevansa strategisia vaihtoehtoja, myös mahdollista myyntiä, 50 %:n omistukselleen Stockholm Exergissä.

Consumer Solutions

Joulukuussa 2020 Fortum päätti käynnistää Consumer Solutions -liiketoimintansa strategisten vaihtoehtojen arvioinnin, ja toimintojen myynti on yksi mahdollisista vaihtoehtoista. Alustavien arvioiden perusteella erilainen omistusrakenne voisi paremmin mahdollistaa tämän liiketoiminnan kasvun ja arvonluonnin jatkossa.

Uniper

Helmikuussa 2020 Uniper allekirjoitti sopimuksen, jonka myötä se myy 58 %:n Schkopau-omistuksensa Saale Energie GmbH:lle, joka on tšekkiläisen EPH-energiayhtiön tytäryhtiö. EPH omistaa loput 42 % Schkopausta, Saksi-Anhaltin osavaltiossa Itä-Saksassa sijaitsevasta ruskohiilivoimalasta. Omistuksen siirto tapahtuu lokakuussa 2021.

Muut toiminnot

1.6.2021 Fortum allekirjoitti sopimuksen hiilidioksidin poisto-oikeuksia välittävän Puro.earth-kasvuyrityksensä enemmistöosuuden myynnistä yhdysvaltalaiselle Nasdaq-pörssille. Yhteistyö Nasdaqin kanssa vauhdittaa Puron kasvua ja kehitystä sekä vahvistaa sen maailmanlaajuista markkina-asemaa. Puro.earthin tarina alkoi vuonna 2019, ja se on kasvanut ja kehittynyt nykyiseen muotoonsa Fortumin perustamassa startup-kiihdyttämö Valkea Growth Clubissa. Puro.earth on maailman ensimmäinen markkinapaikka hiilidioksidin poistolle. Toisin kuin perinteiset hiilikompensaatiot Puro.earth auttaa yrityksiä neutralisoimaan hiilijalanjälkeään poistamalla hiilidioksidia ilmakehästä.

Toiminta- ja sääntely-ympäristö

Euroopan sähkömarkkinat

Euroopan sähköhinnat nousivat edelleen vuoden 2021 toisella neljänneksellä kaasun ja hiilen vahvojen hintojen myötä. Vaikka pohjoismaiset sähköhinnat hyötyivät jossain määrin tästä kehityksestä, jatkuvilla ruuhkilla sekä rajayhdysjohdoissa että Pohjoismaiden sisäisessä verkossa oli näkyvä vaikutus, joka kasvatti hintaeroja Manner-Eurooppaan verrattuna ja Pohjoismaiden hinta-alueiden välillä.

Alustavien tilastotietojen mukaan Pohjoismaissa kulutettiin sähköä 90 (87) terawattituntia vuoden 2021 toisella neljänneksellä. Sähkön kysynnän kasvu Pohjoismaissa vuoden 2020 toiseen neljännekseen verrattuna johtui sekä teollisuuden että muiden alojen kulutuksen kasvusta. Lämpötilat olivat pitkän ajan keskiarvon tasolla ja puoli astetta matalammat kuin vuoden 2020 toisella neljänneksellä. Sähkökulutus Pohjoismaissa tammi–kesäkuussa 2021 oli 210 (199) TWh.

Alustavien tilastotietojen mukaan sähkönkulutus keskisessä Länsi-Euroopassa (Saksa, Ranska, Itävalta, Sveitsi, Belgia ja Alankomaat) oli toisella neljänneksellä 296 (265) TWh, mikä vastaa sähkön kysynnän tasoa ennen koronapandemiaa. Sähkönkulutus keskisessä Länsi-Euroopassa tammi–kesäkuussa 2021 oli 653 (620) TWh.

Sähkön osuuden energian kokonaiskulutuksesta odotetaan kasvavan edelleen pitkällä aikavälillä. Kasvuvauhti määräytyy kuitenkin pitkälti Euroopan ja Pohjoismaiden makrotaloudellisen kehityksen perusteella. Teollisuuden, liikenteen ja lämmityksen sähköistymisen kehitys on keskeinen sähkönkulutuksen kasvua määräävä tekijä pidemmällä aikavälillä.

Toisen neljänneksen alussa Pohjoismaiden vesivarannot olivat 55 TWh eli 14 TWh pitkän ajan keskiarvoa suuremmat ja 3 TWh suuremmat kuin vuotta aikaisemmin. Suuri vesivoimatuotanto ja normaalia pienempi sadanta ovat johtaneet vesivarantojen normalisoitumiseen. Vuoden 2021 toisen neljänneksen lopussa vesivarannot olivat 87 TWh eli 3 TWh pitkän aikavälin keskiarvoa suuremmat ja 6 TWh edellisvuotta pienemmät.

Vuoden 2021 toisella neljänneksellä sähköhinnat olivat selvästi korkeammalla tasolla kuin vuotta aiemmin. Sähkön keskimääräinen systeemihinta Nord Poolissa oli 41,9 (5,6) euroa/MWh. Keskimääräinen aluehinta oli 46,3 (22,5)

euroa/MWh Suomessa, 38,7 (15,1) euroa/MWh SE3-alueella Ruotsissa (Tukholma) ja 33,1 (8,2) euroa/MWh SE2-alueella Ruotsissa (Sundsvall). Saksassa keskimääräinen spot-hinta vuoden 2021 toisella neljänneksellä oli 60,3 (20,3) euroa/MWh.

Tammi-kesäkuussa 2021 sähkön keskimääräinen systeemi hinta Nord Poolissa oli 42,0 (10,5) euroa/MWh. Keskimääräinen alue hinta oli 47,5 (23,2) euroa/MWh Suomessa, 42,2 (16,9) euroa/MWh SE3-alueella Ruotsissa (Tukholma) ja 35,3 (11,9) euroa/MWh SE2-alueella Ruotsissa (Sundsvall). Saksassa keskimääräinen spot-hinta tammi-kesäkuussa 2021 oli 55,0 (23,4) euroa/MWh.

Elokuun 2021 alussa Pohjoismainen sähkön termiini hinta Nasdaq Commodities -markkinapaikalla oli noin 63 euroa/MWh loppuvuodelle 2021 ja vuodelle 2022, noin 39 euroa/MWh. Pohjoismaiden vesivarannot olivat 88 TWh eli noin 9 TWh alle pitkän ajan keskiarvon ja 24 TWh vertailukautta pienemmät. Saksassa sähkön termiini hinta oli noin 98 euroa/MWh loppuvuodelle 2021 ja noin 83 euroa/MWh vuodelle 2022.

Euroopan hyödykemarkkinat

Kaasun kysyntä keskisessä Länsi-Euroopassa oli 457 (380) TWh vuoden 2021 toisella neljänneksellä ja 1 260 (1 110) TWh tammi-kesäkuussa 2021. Keskisen Länsi-Euroopan kaasun varastotasot kasvoivat neljänneksen alun 144 TWh:sta neljänneksen lopun 233 TWh:iin, jolloin ne olivat 267 TWh pienemmät kuin vuotta aiemmin ja 146 TWh pienemmät kuin viiden vuoden keskiarvo (2016–2020).

Kaasun keskimääräinen spot-hinta (TTF) oli 25,1 (5,4) euroa/MWh vuoden 2021 toisella neljänneksellä ja 21,8 (7,6) euroa tammi-kesäkuussa 2021. Vuoden 2022 termiini hinta nousi ja oli 25,5 euroa/MWh neljänneksen lopussa (18,1 euroa/MWh neljänneksen alussa).

Päästöoikeuksien markkinahinta oli vahva vuoden 2021 toisella neljänneksellä. Hinta nousi neljänneksen aikana ja oli 56,4 euroa/tonni neljänneksen lopussa (42,5 euroa/tonni neljänneksen alussa) eli 29,4 euroa/tonni korkeampi kuin vuotta aiemmin.

Hiilen termiini hinta (ICE Rotterdam) vuodelle 2022 nousi neljänneksen alusta (72,5 dollaria/tonni) neljänneksen loppuun (87,2 dollaria/tonni), jolloin se oli 29,4 dollaria/tonni korkeampi kuin vuotta aiemmin.

Elokuun 2021 alussa kaasun TTF-termiini hinta oli 45 euroa/MWh loppuvuodelle 2021 ja 32 euroa/MWh vuodelle 2022. EUA-termiini hinta vuodelle 2021 oli tasolla 56 euroa/tonni. Hiilen termiini hinta (ICE Rotterdam) loppuvuodelle 2021 oli 143 dollaria/tonni.

Venäjän sähkömarkkinat

Fortumin Russia-segmentillä on lämpövoimaloita Länsi-Siperiassa pääasiassa Tjumenin ja Hanti-Mansian alueilla, joilla teollinen tuotanto on keskittynyt öljyyn ja kaasuun, sekä Uralilla metalliteollisuuteen keskittyneellä Tšeljabinskin alueella. Uniperin venäläinen tytäryhtiö Unipro PJSC toimii Smolenskin, Moskovan, Sverdlovskin ja Krasnojarskin alueilla sekä Hanti-Mansian autonomisessa piirikunnassa.

Venäjän markkinat on jaettu kahteen hintavyöhykkeeseen. Fortumin Russia-segmentti toimii ensimmäisellä hintavyöhykkeellä (Venäjän Euroopan ja Uralin alueet), ja Uniper toimii molemmilla hintavyöhykkeillä.

Alustavien tilastotietojen mukaan Venäjän sähkönkulutus vuoden 2021 toisella neljänneksellä oli 248 (232) TWh. Vastaava luku ensimmäisellä hintavyöhykkeellä oli 188 (176) TWh ja toisella hintavyöhykkeellä 50 (48) TWh. Kulutuksen kasvu johtui poikkeuksellisen korkeista lämpötiloista vuoden 2021 toisella neljänneksellä sekä talouden elpymisestä: koronapandemian suurimmat haittavaikutukset ja öljyntuotannon rajoitukset ajoittuivat toukokuulle 2020. Sähkönkulutus Venäjällä tammi-kesäkuussa 2021 oli 544 (518) TWh. Vastaava luku ensimmäisellä hintavyöhykkeellä oli 412 (391) TWh ja toisella hintavyöhykkeellä 110 (105) TWh.

Vuoden 2021 toisella neljänneksellä keskimääräinen sähkön spot-hinta (kapasiteettihinnat pois lukien) nousi 13 % ja oli 1 315 (1 160) ruplaa/MWh ensimmäisellä hintavyöhykkeellä ja nousi -0,2 % ja oli 900 (902) ruplaa/MWh toisella hintavyöhykkeellä. Spot-hinta Uralin alueella nousi 13 % ja oli 1 156 (1 021) ruplaa/MWh. Tammi-kesäkuussa 2021 keskimääräinen sähkön spot-hinta (kapasiteettihinta pois lukien) oli 1 337 (1 194) ruplaa/MWh ensimmäisellä hintavyöhykkeellä, 909 (905) ruplaa toisella hintavyöhykkeellä ja 1 157 (1 044) ruplaa/MWh Uralin alueella.

Venäjän hallitus nosti kaasun hintaa 3 % heinäkuussa 2021.

Fortum Oyj
Tammi-kesäkuun 2021 puolivuositarkastus

Venäjällä CSA-sopimuksiin perustuvat kapasiteettimaksut ovat keskeinen yhtiön tuloskasvuun vaikuttava tekijä, sillä CSA-maksut ovat huomattavasti korkeampia kuin CCS-huutokaupoista (Competitive Capacity Selection) saatavat kapasiteettimaksut. Tällä hetkellä Fortumin Russia-segmentin CSA-kapasiteetti on 1 926 MW ja sisältää 70 MW aurinko- ja tuulivoimakapasiteettia. Lisäksi Fortumin uusiutuvan energiantuotannon yhteisyrityksillä on yhteensä 1 939 MW tuuli- ja aurinkovoimakapasiteettia, josta 600 MW on käytössä, 848 MW rakenteilla ja 491 MW kehitteillä. Vastaavasti Uniperin CSA-kapasiteetti on 1 607 MW.

Lisäksi lämpövoimalat saavat selkeästi korotettuja CSA-maksuja noin kuudennesta käyttövuodesta alkaen (ks. taulukot alla). Vuonna 2021 CSA-maksuja korotettiin kolmelle Fortumin Russia-segmentin yksikölle ja yhdelle Uniper-segmentin yksikölle. CSA-jakson päätyttyä yksiköt voivat saada CCS-maksuja CCS-huutokaupoista. Muutokset on esitetty seuraavassa taulukossa:

Fortumin Russia-segmentin yksiköt	CSA alkaa	Korotettu CSA alkaa	CSA päättyy
Tyumen CHP 1, yksikkö 2	1.2.2011	1.10.2016	31.12.2020
Tšeljabinsk CHP 3, yksikkö 3	1.6.2011	1.11.2016	31.12.2020
Nyagan, yksikkö 1	1.4.2013	1.1.2018	31.12.2021
Nyagan, yksikkö 2	1.12.2013	1.8.2018	31.12.2022
Nyagan, yksikkö 3	1.1.2015	1.1.2021	31.12.2025
Tšeljabinsk CHP 4, yksikkö 1	1.12.2015	1.1.2021	31.12.2024
Tšeljabinsk CHP 4, yksikkö 2	1.3.2016	1.1.2021	31.12.2024
Ulyanovsk*	1.1.2018	n/a	30.11.2031
Bugulchansk**	marras 2016-maaliskuu 2017	n/a	marras 2030-marras 2031
Pleshanovsk**	1.3.2017	n/a	30.11.2031
Grachevsk**	1.3.2017	n/a	30.11.2031

* Tuuli CSA.

** Aurinko CSA.

Fortumin Uniper-segmentin yksiköt	CSA alkaa	Korotettu CSA alkaa	CSA päättyy
Surgutskaya-2 GRES-2, yksikkö 7	1.5.2011	1.5.2017	31.7.2021
Surgutskaya-2 GRES-2, yksikkö 8	1.6.2011	1.6.2017	31.8.2021
Shaturskaya GRES, yksikkö 7	1.10.2010	1.10.2016	31.12.2020
Yaivinskaya GRES, yksikkö 5	1.1.2011	1.1.2017	31.12.2020
Berezovskaya GRES, yksikkö 3*	1.11.2014	1.11.2020	31.10.2024
Surgutskaya-2 GRES-2, yksikkö 1**	maaliskuu 2022	n/a	helmikuu 2038
Surgutskaya-2 GRES-2, yksikkö 2**	joulukuu 2026	n/a	marraskuu 2042
Surgutskaya-2 GRES-2, yksikkö 3**	Joulukuu 2027	n/a	Marraskuu 2043
Surgutskaya-2 GRES-2, yksikkö 4**	joulukuu 2025	n/a	marraskuu 2041
Surgutskaya-2 GRES-2, yksikkö 6**	syyskuu 2024	n/a	elokuu 2040

* CSA-maksujen saanti alkoi 1.5.2021, korjausten valmistuttua.

** Modernisaatio CSA 2.

Fortumin Russia-segmentillä on 2 953 MW tuotantokapasiteettia, joka ei saa CSA-maksuja. Tällä kapasiteetilla on oikeus osallistua vuotuisiin CCS-huutokaupoihin. Uniperilla on 9 638 MW tuotantokapasiteettia, jolla on oikeus osallistua CCS-huutokauppaan. Seuraava CCS-huutokauppa, vuodelle 2027, on tarkoitus pitää marraskuussa 2021.

Vuosi	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
CCS-huutokauppahinta, tRUB/MW/kk, hintavyöhyke 1*	115	134	168	171	182	193	195
CCS-huutokauppahinta, tRUB/MW/kk, hintavyöhyke 2*	191	225	264	267	279	303	299
Fortumin Russia-segmentti							
valittu CCS-huutokaupassa, MW, hintavyöhyke 1	2 331	2 848	3 451	3 904	3 904	4 351	4 852
Fortumin Uniper-segmentti							
valittu CCS-huutokaupassa, MW, hintavyöhyke 1	7 190	8 829	8 035	8 035	7 225	6 427	5 617
valittu CCS-huutokaupassa, MW, hintavyöhyke 2	1 600	1 600	1 600	1 600	2 400	2 400	2 400

* Ei sisällä inflaatiota.

Kesäkuussa 2018 ja 2019 Fortum voitti CSA-huutokaupoissa oikeuden rakentaa 110 megawattia ja 6 megawattia aurinkovoimakapasiteettia. Voimalaitosten tuotantokapasiteetille maksetaan 15 vuoden ajan takuuhintaa, joka vastaa noin 15 000 ruplaa/MWh ja 14 000 ruplaa/MWh. Kapasiteetista 78 megawattia odotetaan saatavan käyttöön vuoden 2021 neljännellä neljänneksellä ja loput vuoden 2022 toisella puoliskolla.

Kesäkuussa 2018 Fortumin ja Rusnanon tuulivoiman sijoitusrahasto voitti CSA-huutokaupassa oikeuden rakentaa 823 megawattia tuulivoimakapasiteettia. Tuulivoimapuistot oli tarkoitus ottaa käyttöön vuosina 2019–2023, ja niiden tuotantokapasiteetille maksetaan 15 vuoden ajan takuuhintaa, joka vastaa noin 7 000–8 000 ruplaa/MWh.

Kesäkuussa 2017 Fortumin ja Rusnanon sijoitusrahasto voitti CSA-huutokaupassa oikeuden rakentaa 1 000 MW tuulivoimakapasiteettia. Tuulivoimapuistot oli tarkoitus ottaa käyttöön vuosina 2018–2022, ja niiden tuotantokapasiteetille maksetaan 15 vuoden ajan takuuhintaa, joka vastaa noin 7 000–9 000 ruplaa/MWh.

Tarkemmat markkinatiedot on esitetty taulukoissa katsauksen lopussa.

Sääntely-ympäristö

Fit for 55 -lainsäädäntöpaketti julkaistiin

Euroopan komissio julkaisi 14.7.2021 kauan odotetun lainsäädäntöpaketin (Fit for 55), jonka tavoitteena on toteuttaa kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseksi asetettu kunnianhimoinen 55 %:n tavoite vuoteen 2030 mennessä. EU:n tavoitteena on lisäksi saavuttaa ilmastoneutraalius vuoteen 2050 mennessä osana Green Deal -ohjelmaa. Kymmenkunta lainsäädäntöehdotusta sisältävän laajan paketin tavoitteena on edistää Euroopan tuotanto- ja kulutussektorien muutosta kohti nettonollapäästöjä.

Fortum on tyytyväinen komission laajaan pakettiin, joka on tärkeä täytäntöönpanovaihe kohti EU:n ilmastoneutraaliuden tavoitetta ja maailmanlaajuisia johtajuutta. Tuemme jatkuvaa sitoutumista hiilidioksidipäästöjen hinnoitteluun ja EU:n päästökauppajärjestelmään EU:n ilmastopolitiikan tärkeimpänä välineenä. Tuemme myös ehdotusta päästökauppajärjestelmän laajentamisesta rakennuksiin ja maantieliikenteeseen, ja sen aloittamista näiden alojen erillisellä kauppajärjestelmällä. Paketti on hyvin linjassa Fortumin ensisijaisten tavoitteiden ja hiilineutraaliin talouteen tähtäävän strategisen tavoitteen kanssa. Jatkossa on tärkeää ottaa käyttöön kustannustehokas ja teknologianeutraali lähestymistapa Euroopan talouden välttämättömään muutokseen.

Paketin julkaisemisen jälkeen kuullaan sidosryhmiä ja käynnistetään päätöksentekoprosessi Euroopan parlamentissa ja Euroopan ministerineuvostossa kesän jälkeen.

Uudistettu kestävän rahoituksen toimintasuunnitelma julkaistiin

Euroopan komissio hyväksyi 6.7.2021 strategian kestävään talouteen siirtymisen rahoittamiseksi. Strategia määrittää EU:n kestävän rahoituksen seuraavat vaiheet. Strategian lisäksi Euroopan komissio julkaisi lainsäädäntöehdotuksen EU:n vihreiden joukkovelkakirjalainojen standardista sekä raportointivelvollisuutta koskevan lopullisen delegoidun säädöksen.

EU:n taksonomiajärjestelmän kehittämistyö jatkuu merkittävillä tulevilla julkistuksilla, kuten ilmastonmuutosta koskevalla täydentävällä delegoidulla säädöksellä. Se koskee ydinvoimaa ja kaasua, jotka erotettiin huhtikuussa 2021 julkaistusta taksonomiaa koskevasta alkuperäisestä delegoidusta säädöksestä. Komission odotetaan julkaisevan delegoidun säädöksen luonnoksen syksyllä komission tutkimuskeskuksen ja asiantuntijaryhmien ydinvoimaa koskevan ympäristöarvioinnin perusteella. Komission odotetaan myös julkaisevan delegoidun säädöksen, joka koskee muita ympäristötavoitteita, kuten kiertotaloutta, luonnon monimuotoisuutta, vesi- ja merivarantoja sekä saastumisen ehkäisemistä.

Fortum on johdonmukaisesti vaatinut perusteellista tieteesen pohjautuvaa ja teknologianeutraalia EU:n taksonomiajärjestelmää, joka perustuu toisiaan täydentäviin teknologioihin ja niiden todelliseen hyötyyn ilmastonmuutoksen hillitsemisessä.

Mahdollisia lisäviivästyksiä ydinjätteen loppusijoitusta koskevassa päätöksenteossa Ruotsissa

Ruotsin hallitus on päättänyt aloittaa julkisen kuulemisen, joka koskee ydinjätteen välivarastoinnin ja loppusijoituksen hakemusprosessien erottamista toisistaan. Tämä viivästyttää entisestään ydinjätteen loppusijoitusta koskevaa päätöstä. Koska loppusijoitusta koskeva lupaprosessi on viivästynyt, Oskarshamnin välivarasto alkaa täyttyä. Tämän vuoksi ydinvoimalaitokset ovat varoittaneet merkittävästä sähkön toimitushäiriöiden mahdollisuudesta jo keväällä 2024. Kun välivarasto tulee täyteen, ydinvoimalat eivät enää pääse eroon käytetystä ydinpolttoaineesta, jolloin riskinä on, että reaktoreita ei voida enää käyttää. Tämän tilanteen välttämiseksi hallitukselta tarvitaan päätös 31.8.2021 mennessä, koska lupamenettelyn arvioidaan kestävän noin kaksi vuotta.

Välivarasto ja loppusijoitustila muodostavat yhtenäisen loppusijoitusjärjestelmän. Oskarshamnin kunnalle on aina ollut tärkeää, että välivarastosta ei tule pysyvää ratkaisua. Siksi kunta ei hyväksy päätöstä välivaraston kapasiteetin lisäämisestä ennen loppusijoitusta koskevaa päätöstä. Päätöksen viivästyttäminen ydinvoimaloiden omistajille aiheutuvien lisäkustannusten arvioidaan olevan 80 miljoonaa euroa vuodessa.

Saksan ilmastonsuojelulain muutos tiukentaa tavoitteita merkittävästi

Saksan liittohallitus hyväksyi kesäkuun lopussa ilmastonsuojelulain päivityksen, jonka tavoitteena on vähentää kasvihuonekaasupäästöjä vähintään 65 % vuoteen 2030 mennessä ja 88 % vuoteen 2040 mennessä (vuoden 1990 tasoon verrattuna). Päivitetyn ilmastonsuojelulain mukaan Saksan tulisi olla ilmastoneutraali vuoteen 2045 mennessä, kun aiempi tavoite oli vuoteen 2050 mennessä. Muutos on seurausta Saksan liittovaltion perustuslakituomioistuimen maaliskuussa 2021 antamasta päätöksestä, jonka mukaan aiempi vuoden 2019 ilmastonsuojelulaki ei ole perusoikeuksien mukainen.

Saksan energiasektorilla on meneillään suurin muutos ja teknologinen siirtymä sitten teollistumisen alkuaikojen. Se edellyttää ilmastoneutraaliuden saavuttamista monilla aloilla (kuten teollisuudessa, lämmityksessä ja liikenteessä) 24 vuoden kuluessa niin, että kansainvälinen kilpailukyky ja yhteiskunnan yhtenäisyys säilyvät.

Tämä on uuden hallituksen pääteemoja syyskuun 2021 puolivälissä pidettävien liittovaltiovaalien jälkeen.

Avaintekijät ja riskit

Fortumin taloudellinen tulos altistuu useille taloudellisille, operatiivisille, strategisille ja vastuullisuuteen liittyville riskeille. Fortum altistuu näille riskeille sekä suoraan että epäsuorasti tytäryhtiöidensä ja osakkuus- ja yhteisyritystensä kautta. Fortumin pääasialliset osakkuus- ja yhteisyritykset ovat TVO, Forsmarks Kraftgrupp AB, Kemijoki Oy, TGC-1 ja Stockholm Exergi AB. Lisätietoja on kunkin yhtiön vuosikertomuksessa.

Fortumista tuli Uniperin enemmistöomistaja 26.3.2020. Uniper kuitenkin pysyy erillisenä pörssiyhtiönä, joka toimii Saksan lainsäädännön ja säännösten mukaisesti ja jolla on omat riskienhallintajärjestelmänsä. Vuoden 2021 toisen neljänneksen lopussa Uniperin taloudellisen tuloksen suurimmat epävarmuustekijät ovat luottoriski, markkinariski, oikeudellinen riski ja taloudellinen riski sekä tuotanto-omaisuutta koskeviin hankkeisiin liittyvä riski. Lisätietoja Uniperin riskienhallintajärjestelmistä ja riskeille altistumisesta on Uniperin vuoden 2021 puolivuosisiraportissa ja vuoden 2020 vuosikertomuksessa.

Sähkön tukkuhinnat Pohjoismaissa ovat Fortumin liiketoiminnan tuloksen kannalta tärkeimpiä tekijöitä. Pohjoismaissa sähkön hinnat vaihtelevat merkittävästi lyhyellä ja pitkällä aikavälillä useiden tekijöiden perusteella. Näitä tekijöitä ovat esimerkiksi sääolosuhteet, tuotannon ja siirron katkokset, päästöoikeuksien hinnat, polttoainehinnat sekä tarjonnan ja kysynnän tasapaino. Fortum käyttää suojausta rajoittaakseen altistumista sähkönhintojen vaihteluille ja raportoi suojaustasoista neljännesvuosittain (ks. ”Näkyvät”).

Fortumin Venäjän liiketoiminnan kannalta keskeisiä tekijöitä ovat talouskasvu, ruplan kurssi sekä sähkö- ja lämpöliiketoiminnan sääntely. Saadut takuuhintaiset maksut uudelle (CSA) ja vanhalle (CCS) kapasiteetille ovat keskeisiä kannattavuustekijöitä. Suurin osa Fortumin vuoden 2007 jälkeen rakennetusta kapasiteetista kuuluu CSA-järjestelmän piiriin, ja sille maksetaan Venäjän valtion takuuhintaa noin 10 vuoden ajan käyttöönotosta lähtien ja uusiutuvalla energiantuotannolle noin 15 vuoden ajan. CSA-maksuihin vaikuttavat muun muassa valtion obligaatioiden tuotto, tuottoaste, kuluttajahintaindeksi (CPI) sekä yhtiöiden sähkön spot-markkinoilta saamat tuotot kolmen ja kuuden vuoden kuluttua laitoksen käyttöönotosta. Lisäksi osa lämpövoimaloista saa selkeästi korotettuja CSA-maksuja noin kuuden vuoden kuluttua käyttöönotosta.

Fortumilla on rahavirtoja, omaisuutta ja velkoja muissa valuutoissa kuin euroina, ja siksi yhtiö altistuu valuuttakurssien vaihteluille. Valuutariski johtuu pääasiassa hyödykkeiden fyysisestä ja taloudellisesta kaupasta, nykyisistä ja uusista investoinneista, ulkoisesta rahoituksesta sekä sisäisistä lainoista ja konsernin osakaslainoista. Merkittävimmät valuutariskit liittyvät euron ja Ruotsin kruunun, euron ja Venäjän ruplan sekä euron ja Englannin punnan kursseihin, koska Fortum toimii laajasti Ruotsissa, Venäjällä ja Isossa-Britanniassa.

Fortumin ja Uniperin tavoitteena on vähintään tason BBB investment grade -luottoluokitus. Sekä Standard & Poor's että Fitch tarkistivat Fortumin BBB-luokituksen näkymät negatiivisista vakaisiin luottokelpoisuuden parannuttua sen jälkeen, kun Fortum ilmoitti myyvänsä 50 %:n osuutensa Stockholm Exergistä ja markkinaolosuhteet olivat kohentuneet. Fortumin luottoluokituksen alenemisen riski on siten pienempi kuin vuoden 2020 lopussa. Lisäksi Standard & Poor's vahvisti Uniperin luottoluokitukseksi BBB ja tarkisti näkymät negatiivisista vakaiksi. Aiemmat negatiiviset näkymät heijastivat Fortum-konsernin BBB-luokituksen näkymiä, joihin Uniperin S&P-luokitus perustuu. Luottoluokituksen lasku nykyisestä BBB-luokituksesta etenkin investment grade -tason alle voisi vaikeuttaa pääomamarkkinoille pääsyä, lisätä rahoituksen kustannuksia ja vaikuttaa liiketoimintaan. Se voisi vaikuttaa negatiivisesti myös likvideettiin, koska se saisi vastapuolet etenkin Uniperin kauppaan liittyvässä liiketoiminnassa vaatimaan lisävakuuksia, jotka olisi annettava likvideistä varoista tai pankkitakauksina.

Fortumin liiketoimintaan kuuluvat energian tuotanto, varastointi ja jakelu sekä toiminnan valvonta ja voimalaitosten tai muiden energiateollisuuden laitosten rakentaminen, modernisointi, kunnossapito ja käytöstä poistaminen. Mikä tahansa ei-toivottu toimintaan liittyvä tapahtuma (joka voi johtua esimerkiksi teknisestä viasta, inhimillisestä virheestä, prosessivirheestä, luonnonkatastrofeista, sabotasista, keskeisten toimittajien epäonnistumisesta tai terrori-iskusta) voi vaarantaa henkilökohtaisen turvallisuuden tai aiheuttaa ympäristö- tai fyysisiä vahinkoja, liiketoiminnan keskeytyksiä, hankkeiden viivästymisiä ja mahdollisia kolmannen osapuolen vastuita. Näihin liittyvät kustannukset voivat olla korkeat etenkin konsernin suurimmissa yksiköissä ja hankkeissa.

Vuoden 2020 aikana koronapandemia aiheutti uusia ja osittain odottamattomia riskejä, kun yhteiskunnat ja hallitukset kaikkialla maailmassa ryhtyivät äärimmäisiin toimenpiteisiin taudin leviämisen hillitsemiseksi. Vaikka vaikutukset Fortumiin ovat toistaiseksi olleet rajallisia ja tilanne on parantunut vuoden 2020 loppuun verrattuna, pandemian pitkittymiseen liittyviä riskejä ei voida sulkea pois. Suurimpia riskitekijöitä ovat hyödykkeiden hintojen ja kysynnän lasku, luottojen maksuhäiriöt ja maksujen viivästyminen, hankkeiden viivästyminen ja kasvanut toimintahäiriöiden riski tai kunnossapidon pitkittyminen matkustusrajoitusten seurauksena, avainhenkilöiden poissaolot sekä ongelmat keskeisten materiaalien ja varaosien saatavuudessa. Fortum seuraa tiiviisti pandemian kehitystä ja sen mahdollisia vaikutuksia.

Fortumin riskeistä ja riskienhallintajärjestelmistä on lisätietoja yhtiön vuoden 2020 vuosikertomuksessa.

Näkymät

Suojaukset

Kesäkuun 2021 lopussa noin 75 % Generation-segmentin arvioidusta sähkön tukkumyynnistä Pohjoismaissa oli suojattu hintaan 33 euroa/MWh loppuvuodelle 2021 ja noin 60 % hintaan 31 euroa/MWh vuodelle 2022 (55 % hintaan 31 euroa/MWh vuoden 2021 ensimmäisen neljänneksen lopussa).

Kesäkuun 2021 lopussa noin 90 % Uniper-segmentin arvioidusta sähkön tukkumyynnistä Pohjoismaissa oli suojattu hintaan 26 euroa/MWh loppuvuodelle 2021, noin 85 % hintaan 24 euroa/MWh vuodelle 2022 (85 % hintaan 24 euroa/MWh vuoden 2021 ensimmäisen neljänneksen lopussa) ja noin 45 % hintaan 22 euroa/MWh vuodelle 2023 (35 % hintaan 21 euroa/MWh vuoden 2021 ensimmäisen neljänneksen lopussa).

Raportoidut suojausasteet perustuvat Generation-segmentin suojauksiin ja sähköntuotannon ennusteisiin sekä Uniper-segmentin tuotantoon Pohjoismaissa. Tuotanto-omaisuudessa ja suojausten määritelmässä on jonkin verran eroja, eivätkä ne siksi ole täysin vertailukelpoisia.

Raportoidut suojausasteet voivat vaihdella huomattavasti Fortumin ja Uniperin sähköjohdannaismarkkinoilla tekemien toimenpiteiden mukaan. Suojaukset tehdään pääasiassa johdannaispöytäkirjoilla, joista suurin osa on Nasdaq Commodities -termiinejä.

Investoinnit

Fortum arvioi investointien ilman yritysostoja olevan noin 1 400 miljoonaa euroa vuonna 2021. Arvio sisältää vuosittaiset kunnossapitoinvestoinnit, joiden osuuden arvioidaan olevan noin 700 miljoonaa euroa eli selkeästi alle poistojen tason.

Generation

Generation-segmentin saavutettuun sähkönhintaan Pohjoismaissa vaikuttavat muun muassa suojausasteet, suojaushinnat, spot-hinnat, Fortumin joustavan tuotantorakenteen käytettävyys ja käyttö sekä valuuttakurssivaihtelut. Jos sähköntuotantolähteiden suhteellisten osuuksien muutoksista mahdollisesti johtuvia vaikutuksia (tällä hetkellä noin 45 TWh) ei oteta huomioon, 1 euron muutos megawattituntia kohti Generation-segmentin saavuttamassa sähkön tukkumyyntihinnassa Pohjoismaissa tarkoittaisi noin 45 miljoonan euron muutosta segmentin vuotuisessa vertailukelpoisessa liikevoitossa. Segmentin saavuttama sähkön tukkumyyntihinta sisältää myös lisäarvon, joka saavutetaan vesivoima- ja ydinvoimatuotannon optimoinnilla sekä kaupankäynnin hyödykemarkkinoilla.

Russia

Helmikuussa 2021 sähkön tukkukaupan viranomaisen julkaisi tuottoasteen ja kuluttajahintaindeksin (CPI) vuodelle 2020. Näitä tietoja käytetään CSA-maksujen määrittämiseen vuodelle 2021. CSA-maksuja tarkistettiin alaspäin pääasiassa valtion obligaatioiden alhaisemman tuoton vuoksi (6,3 % vuonna 2021; 7,6 % vuonna 2020). Kahden tuotantoyksikön CSA-kausi päättyy Russia-segmentissä vuonna 2021. Tähän liittyvän negatiivisen taloudellisen vaikutuksen odotetaan olevan suurempi kuin positiivisen vaikutuksen, joka syntyy kolmen yksikön korkeampien CSA-maksujen nelivuotisen kauden alkamisella.

Uniper

Jos sähköntuotantolähteiden suhteellisten osuuksien muutoksista mahdollisesti johtuvia vaikutuksia ei oteta huomioon, 1 euron muutos megawattituntia kohti Uniper-segmentin tukkumyyntihinnassa (vesivoima ja ydinvoima, tällä hetkellä noin 25 TWh) tarkoittaisi noin 25 miljoonan euron muutosta segmentin vuotuisessa vertailukelpoisessa liikevoitossa. Uniperilla on myös muuta kuin vesi- ja ydinvoimatuotantoa, ja muun tuotannon herkkyys on erilainen eikä sisälly aiemmin mainittuun herkkyyteen.

Fortumin tytäryhtiö Uniper julkaisi 27.4.2021 pörssitiedotteen, jossa yhtiö antaa positiivisen tulosvaroituksen vuoden 2021 tulostulostaan. Uniperin osalta viitataan ohjeistukseen, jonka yhtiö julkaisee neljännesvuosittain.

Verotus

Fortumin vertailukelpoisen efektiivisen veroasteen odotetaan olevan vuonna 2021 tasolla 20–25 %.

Kesäkuussa 2018 Ruotsin hallitus päätti alentaa yhteisöveroa kahdessa vaiheessa: nykyisestä 22,0 prosentista 21,4 prosenttiin tammikuusta 2019 alkaen ja 20,6 prosenttiin tammikuusta 2021 alkaen.

Kestävä kehitys

Uniperin enemmistöomistajana Fortum yhdistelee Uniperin tytäryhtiönä 31.3.2020 alkaen. Uniper noudattaa omia kestävän kehityksen prosessejaan ja menettelytapojaan, ja raportoi kestävän kehityksen neljännesvuoden ja vuoden toteumasta erillisenä yhtiönä.

Tässä puolivuositiedotuksessa on raportoitu valikoituja kestävän kehityksen tunnuslukuja, jotka sisältävät Uniperin. Tunnusluvut, joilla on samat laskentaperiaatteet, on yhdistelty, ja vain yksi luku esitetään. Niiden tunnuslukujen osalta, joiden laskentaperiaatteet tällä hetkellä poikkeavat toisistaan, esitetään yksi Fortumin luku, ilman Uniperia. Historiallisia lukuja ei ole oikaistu.

Fortumille on erittäin tärkeää vähentää päästöjä sekä hillitä ilmastonmuutosta. Samaan aikaan Fortum kantaa vastuuta luotettavan ja kohtuuhintaisen energian saatavuudesta. Fortumin tavoitteena on myös parantaa energiatehokkuutta ja edistää kiertotaloutta sekä huomioida toiminnan vaikutukset henkilöstöön ja yhteiskuntaan.

Edellä esitettyjen olennaisten teemojen perusteella Fortumin kestävän kehityksen painopistealueet ovat:

Ilmasto ja resurssit	Henkilöstö ja yhteiskunta	
Ilmastomuutos ja kasvihuonekaasupäästöt	Henkilöstön hyvinvointi, terveys ja turvallisuus	Liiketoiminnan eettisyys ja määräystenmukaisuus
Päästöt ilmaan, maahan ja veteen	Hallinnointi	Työelämän oikeudet
Energiatehokkuus	Ihmisoikeudet	Monimuotoisuus ja tasavertaiset mahdollisuudet
Toimitusvarmuus	Innovaatiot ja digitalisaatio	Sidosryhmäyhteistyö
Vedenkäyttö	Taloudellinen arvonluonti	Asiakkaan oikeudet ja asiakastyytyväisyys
Luonnon monimuotoisuus		
Kiertotalous		

Fortumin kestävän kehityksen tunnuslukuja seurataan neljännesvuosi- ja vuosiraportoinnin avulla. Fortum julkaisee vuosittain Kestävän kehityksen raportin, jossa on lisätietoja Fortumin kestävän kehityksen toiminnasta.

Kestävän kehityksen tavoitteet

Fortum päivitti ilmastotavoitteensa Pariisin sopimuksen tavoitteiden mukaisiksi joulukuussa 2020 ja on sitoutunut hiilineutraaliuteen viimeistään vuoteen 2050 mennessä. Tavoite sisältää suorat CO₂-päästöt (Scope 1) ja epäsuorat CO₂-päästöt (Scope 2 ja 3). Fortumin etenemissuunnitelma päästöjen vähentämiseksi Euroopassa on myös määritetty. Fortum on sitoutunut vähintään 50 %:n CO₂-päästövähennykseen (Scope 1 ja 2) Euroopan tuotannossa vuoteen 2030 mennessä (vuoteen 2019 verrattuna) ja hiilineutraaliuteen viimeistään vuoteen 2035 mennessä.

Scope 3 -päästöillä on merkittävä vaikutus Fortumin kokonaispäästöihin. Vuoden 2021 aikana Fortum määrittää tavoitteen Scope 3 -kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseksi, koskien epäsuoria päästöjä, jotka syntyvät fossiilisten polttoaineiden myynnistä loppuasiakkaille.

Fortum on myös asettanut luonnon monimuotoisuutta koskevan tavoitteen vuodelle 2021. Fortumin tavoitteena on toteuttaa vähintään 12 merkittävää vapaaehtoista toimenpidettä, jotka parantavat lajien elinolosuhteita ja vahvistavat populaatioita. Tavoite kattaa kaikki toimintamaat, joissa Fortumilla on vesivoimantuotantoa. Hankkeet kohdistuvat erityisesti uhanalaisiin lajeihin ja elinympäristöihin, ja vuodelle 2021 suunniteltuja toimenpiteitä ovat esimerkiksi vesi- ja maaelinympäristöjen kunnostus, kalojen kulun ja vaelluskalakantojen parantaminen sekä vieraslajien torjunta.

Fortumille hyvä turvallisuus on liiketoiminnan perusta sekä tehokkaan ja häiriöttömän toiminnan ehdoton edellytys. Turvallisuustavoitteella mitataan oman henkilöstön ja urakoitsijoiden lääkinällistä hoitoa vaativien työtapaturmien taajuutta (Total Recordable Injury Frequency, TRIF), ja kunnianhimoisen tavoite on saavuttaa taso < 1,0 vuoden 2025 loppuun mennessä. Fortumin TRIF oli 2,3 vuonna 2020. Fortumilla on myös tavoite poissaoloon johtaneiden työtapaturmien taajuudelle (Lost Time Injury Frequency, LTIF): ≤ 1,2 vuonna 2021.

Kestävän kehityksen tavoitteiden kehittäminen jatkuu vuonna 2021. Fortumin tavoitteena on yhdenmukaistaa tavoitteet myös muille kestävän kehityksen alueille ilmaston, luonnon monimuotoisuuden ja turvallisuuden lisäksi.

Vuoden 2021 ensimmäisen vuosineljänneksen aikana sekä Fortum että Uniper liittyivät Task Force on Climate-related Financial Disclosures (TCFD) -raportoinnin virallisiksi tukijoiksi. Fortum on pitkään keskittynyt hillitsemään ilmastonmuutosta ja raportoinut TCFD:n suositusten mukaisesti jo vuodesta 2019.

Fortum on myös päättänyt selvittää edunvalvontaan liittyviä toimia ja käytäntöjä vuoden 2021 aikana. Selvitys julkaistaan osana Fortumin kestävän kehityksen raportointia vuonna 2022 ja tämän jälkeen vuosittain.

Fortum raportoi valikoidut kestävän kehityksen tunnusluvut seuraavassa taulukossa.

Konsernin kestävä kehityksen tunnusluvut 2021

	II/2021	II/2020	I-II/2021	I-II/2020	2020
Ilmasto ja resurssit					
Kokonaishiilidioksidipäästöt*, miljoonaa tonnia, Mt	13,9	12,8	34,1***	18,3	48,7
Energian kokonaistuotannon CO ₂ -ominaispäästöt*, gCO ₂ /kWh	294	298	302***	248	287
Voimalaitosten käytettävyyttä**, %	76,6	-	80,9	-	-
Henkilöstö ja yhteiskunta					
Lääkinnällistä hoitoa vaativien työtapaturmien taajuus (TRIF), oma henkilöstö ja urakoitsijat*	2,4	1,7	2,0	2,2	2,3
Poissaoloon johtaneiden työtapaturmien taajuus (LTIF), oma henkilöstö ja urakoitsijat*	1,5	1,0	1,3	1,1	1,3
Vakavat työtapaturmat*, kpl	1	0	2	0	1
Sairauspoissaolot, %	3,0****	-	3,2****	-	2,9*****

Fortum yhdistelee Uniperin tytäryhtiönä tuloslaskelmaansa vuoden 2020 toisesta vuosineljänneksestä alkaen. Vuosi 2020 ei sisällä Uniperin ensimmäistä vuosineljänneksen lukuja.

* 2020 luvut sisältävät Uniperin toisesta vuosineljänneksestä 2020 alkaen.

** Laskentaperiaate on muuttunut Uniperin yhdistelyn vuoksi. Luku sisältää sähköntuotannon kaasu- ja hiilivoimalaitoksilla vuonna 2021.

*** Vuoden 2021 ensimmäisen vuosineljänneksen luku on päivitetty.

**** Luku sisältää Uniperin ensimmäisestä vuosineljänneksestä 2021 alkaen.

***** Luku ei sisällä Uniperia.

Fortumin tavoitteena on erinomainen taloudellinen menestys strategisesti valituilla keskeisillä alueilla vahvan osaamisen ja vastuullisten toimintatapojen avulla. Fortum on saanut luokituksen A- ja Uniper luokituksen B vuoden 2020 CDP Climate Change -arvioinnissa. Vuoden 2021 MSCI EGS Ratings -arvioinnissa Fortumin luokitus on "BBB" ja Uniperin "BB". Molemmat yhtiöt ovat myös osallistuneet vuoden 2020 ISS ESG Corporate Rating -arviointiin, jossa Fortum luokiteltiin luokkaan Prime B- ja Uniper luokkaan Medium C. Tämän lisäksi Fortum on listattuna Nasdaq Helsingissä sekä mukana STOXX Global ESG Leaders, OMX Sustainability Finland, ECPI®, Euronext Vigeo Eurozone 120 sekä Euronext Vigeo Europe 120 -indekseissä.

Ilmasto ja resurssit

Fortumin tunnusluvut ilmaston ja resurssien osalta liittyvät hiilidioksidipäästöihin, toimitusvarmuuteen, luonnon monimuotoisuuteen sekä merkittävien ympäristö-, työterveys- ja turvallisuuspoikkeamien (EHS-poikkeamat) hallintaan. Tuotantotoiminnot noudattavat ISO 14001 -ympäristöjärjestelmästandardia, ja 100 % Fortumin sähkön- ja lämmöntuotannosta maailmanlaajuisesti on ISO 14001 -sertifioitu.

Fortum-konsernin sähköntuotanto perustuu pääosin maakaasuun ja hiilidioksidipäästöttömään vesi- ja ydinvoimatuotantoon. Fortumin tavoitteena on vähentää hiilen käytön osuutta sähköntuotannossa nopeasti. Tällä hetkellä vain pieni osuus Fortumin sähköntuotannosta perustuu aurinko- ja tuulivoimaan, mutta Fortum tavoittelee näiden tuotantomuotojen merkittävää kasvua seuraavien viiden vuoden aikana.

Fortum on myös suuri kaukolämmön tuottaja. Lämpö tuotetaan pääosin maakaasua käyttävissä ja energiatehokkaissa lämmön ja sähkön yhteistuotantolaitoksissa (CHP). Lisäksi Uniperilla on laajaa raaka-aineiden kauppaa liittyvää liiketoimintaa ja maakaasuvarastoja, joilla on tärkeä rooli luotettavan ja joustavan kaasun toimituksen varmistamisessa.

Fortum haluaa mahdollistaa energiajärjestelmän muutoksen tarjoamalla luotettavaa ja kohtuuhintaista vähäpäästöistä energiaa. Tulevaisuudessa energiajärjestelmä – ja Fortumin tuotantoportfolio – perustuu uusiutuvaan energiaan, yhä puhtaampaan kaasuun (kuten vetyyn) ja ydinvoimaan. Lisäksi Fortum jatkaa teollisuus- ja infrastruktuuriratkaisujen tarjoamista, kuten energiantuotantoa jätteenpoltolla, verkon stabiliteettiratkaisuja sekä energian myyntiä ja varastointia.

Tammi-kesäkuussa 2021 Fortumin suorat hiilidioksidipäästöt olivat 34,1 (18,3) Mt. EU:n päästökauppajärjestelmän (ETS) piirissä oli 13,6 (4,9) Mt kokonaishiilidioksidipäästöistä. Arvio Fortumille myönnettävistä ilmaisista päästöoikeuksista vuonna 2021 on 0,9 (0,9) Mt.

Fortumin kokonaishiilidioksidipäästöt* (miljoonaa tonnia, Mt)	II/2021	II/2020	I-II/2021	I-II/2020	2020	Viimeiset 12 kk
Kokonaishiilidioksidipäästöt	13,9	12,8	34,1**	18,3	48,7	64,5**

Päästökauppajärjestelmän alaiset päästöt	5,4	4,4	13,6	4,9	17,5	26,2**
Myönnetyt ilmaiset päästöoikeudet	-	-	-	-	0,9	-
Päästökauppajärjestelmään kuulumattomat päästöt Euroopassa	0,2	0,2	0,4	0,4	0,7	0,7
Päästöt Venäjällä	8,3	8,2	20,1**	13,0	30,5	37,6**

*Fortum yhdistelee Uniperin tytäryhtiönä tuloslaskelmaansa vuoden 2020 toisesta vuosineljänneksestä alkaen. Vuosi 2020 ei sisällä Uniperin ensimmäistä vuosineljännettä

** Vuoden 2021 ensimmäisen vuosineljänneksen luku on päivitetty.

Tammi–kesäkuussa 2021 Fortumin koko energiantuotannon hiilidioksidin ominaispäästöt olivat 302 (248) gCO₂/kWh.

Yhteiskunnan toiminta edellyttää häiriötöntä ja luotettavaa energiansaantia. Tammi–kesäkuussa 2021 Fortumin kaasua ja hiiltä käyttävien voimalaitosten käytettävyyttä oli keskimäärin 80,9 %.

Merkittäviä EHS-poikkeamia seurataan, raportoidaan, tutkitaan ja tarvittavat korjaavat toimenpiteet toteutetaan. Tammi–kesäkuussa 2021 Fortumin toiminnoissa, ilman Uniperia, tapahtui 3 (12) merkittävää EHS-poikkeamaa. Merkittäviin EHS-poikkeamiin sisältyi yksi tulipalo ja kaksi vuotoa ympäristöön. EHS-poikkeamista ei aiheutunut merkittäviä ympäristövaikutuksia. Uniperin merkittävien EHS-poikkeamien määritelmä poikkeaa muusta Fortum-konsernista, joten raportointi ei toistaiseksi sisällä Uniperin EHS-poikkeamia.

Henkilöstö ja yhteiskunta

Fortumin tunnusluvut henkilöstön ja yhteiskunnan osalta liittyvät laitos- ja työturvallisuuteen sekä henkilöstön terveyteen ja hyvinvointiin.

Fortumin tavoitteena on olla turvallinen työpaikka sekä omille työntekijöille että yritykselle töitä tekeville urakoitsijoille ja palveluntoimittajille. OHSAS 18001 tai ISO 45001 -sertifioitu turvallisuusjohtamisjärjestelmä kattaa 98,1 % Fortumin sähkön- ja lämmöntuotannosta maailmanlaajuisesti.

Tammi–kesäkuussa 2021 Fortumin oman henkilöstön ja urakoitsijoiden lääkinällistä hoitoa vaativien työtapaturmien taajuus (Total Recordable Injury Frequency, TRIF) oli 2,0 (2,2) ja poissaoloon johtaneiden työtapaturmien taajuus (Lost Time Injury Frequency, LTIF) oli 1,3 (1,1). Fortumin tavoitteena on nolla vakavaa työtapaturmaa. Tammi–kesäkuussa 2021 toiminnoissa tapahtui kaksi vakavaa työtapaturmaa, joista toinen johti kuolemaan. Urakoitsija, joka rakensi vartiointirakennusta, kuoli työtapaturmassa Unipron voimalaitosalueella Venäjällä.

Fortumin työhyvinvointitoiminnan tarkoituksena on edistää työntekijöidemme terveyttä, työturvallisuutta ja työyhteisön toimivuutta. Fortum raportoi tässä puolivuositiedotuksessa ensimmäisen kerran yhdistellyn luvun sairauspoissaoloprosentille. Tammi–kesäkuussa 2021 sairauspoissaoloprosentti oli 3,2.

Fortum ja Uniper edellyttävät liiketoimintakumppaneidensa toimivan vastuullisesti ja noudattavan vaatimuksia, jotka on asetettu Toimintaohjeessa ja Toimintaohjeessa palvelun- ja tavarantoimittajille. Fortum arvioi liiketoimintakumppaneidensa toiminnan tasoa toimittajien kvalifioinnin ja toimittaja-auditointien avulla. Uniperillä on käytössä omat prosessinsa ESG-huolellisuusvelvoitteen täyttämisen ja vastapuolen tunnistamisen osalta. Molemmat yhtiöt ovat Bettercoal-hankkeen jäseniä ja käyttävät Bettercoalin työkaluja hiilen hankintaketjun vastuullisuuden parantamiseen.

Oikeudenkäynnit

Meneillään olevissa oikeudenkäynneissä ei tapahtunut olennaisia muutoksia vuoden 2021 toisen neljänneksen aikana. Oikeudenkäynneistä on lisätietoa liitteessä 20.

Osakkeet ja osakepääoma

Fortumin osake Nasdaq Helsingissä

Tammi-kesäkuu 2021	Osakevaihto kpl	Arvo yhteensä euroa	Korkein euroa	Alin euroa	Keskihinta euroa*	Viimeisin euroa
FORTUM	199 913 296	4 429 892 707	24,39	19,72	22,16	23,26

* Kaupankäyntimäärällä painotettu.

	31.6.2021	31.6.2020
Markkina-arvo, milj. euroa	20,7	16,9
Osakkeenomistajia	204 873	192 230
Suomen valtion omistusosuus, %	50,8	50,8
Hallintarekisteröityjen ja ulkomaisten omistajien osuus, %	24,9	25,3
Kotitalouksien omistusosuus, %	12,9	12,6
Rahoitus- ja vakuutuslaitosten omistusosuus, %	1,9	2,2
Muiden kotimaisten sijoittajien osuus, %	9,5	9,2

Helsingin pörssin lisäksi Fortumin osakkeita vaihdettiin useilla vaihtoehtoisilla markkinapaikoilla, kuten Boat-, Cboe- ja Turquoise-markkinoilla sekä OTC-markkinoilla. Vuoden 2021 kahdella ensimmäisellä neljänneksellä noin 69 % Fortumin osakkeiden kokonaisvaihdosta käytiin muilla markkinapaikoilla kuin Nasdaq Helsingissä (lähde: Bloomberg).

Fortum Oyj:n osakepääoma 31.6.2021 oli 3 046 185 953 euroa ja rekisteröityjen osakkeiden kokonaismäärä 888 294 465 kappaletta. Fortum Oyj:n hallussa ei ole yhtiön omia osakkeita.

Konsernin henkilöstö

Fortum-konsernin toiminnot keskittyvät pääasiassa Pohjoismaihin, Keski-Eurooppaan, Venäjälle, Puolaan ja Baltiaan. Henkilöstömäärä kesäkuun 2021 lopussa oli 20 184 (19 933 vuoden 2020 lopussa).

Kesäkuun 2021 lopussa Generation-segmentissä oli 1 193 työntekijää (1 143 vuoden 2020 lopussa), Russia-segmentissä oli 2 954 työntekijää (2 935 vuoden 2020 lopussa), City Solutions -segmentissä oli 2 162 työntekijää (2 093 vuoden 2020 lopussa), Consumer Solutions -segmentissä oli 1 131 työntekijää (1 048 vuoden 2020 lopussa), Uniperissa oli 11 773 työntekijää (11 751 vuoden 2020 lopussa) ja Muut toiminnot -segmentissä oli 971 työntekijää (963 vuoden 2020 lopussa).

Muutokset konsernin johdossa

Nebahat Albayrak nimitettiin 31.3.2021 Fortumin yhteiskuntasuhteista, turvallisuudesta ja vastuullisuudesta vastaavaksi johtajaksi ja johtoryhmän jäseneksi. Hän aloitti työnsä 1.6.2021. Hän seuraa tehtävässä Arto Rättyä, joka jää eläkkeelle lokakuun 2021 lopussa.

Sirpa-Helena Sormunen nimitettiin Uniperin uudeksi lakiasiainjohtajaksi ja Compliance-vastaavaksi ja Risto Penttinen nimitettiin Uniperin uudeksi strategiasta, kehityksestä ja yritysjärjestelyistä vastaavaksi johtajaksi 13.4.2021. Nora Steiner-Forsberg nimitettiin Fortumin lakiasiainjohtajaksi ja johtoryhmän jäseneksi, ja Eveliina Dahl nimitettiin Fortumin henkilöstöjohtajaksi ja johtoryhmän jäseneksi. Nimitykset tulivat voimaan 1.5.2021.

Albayrak, Dahl ja Steiner-Forsberg raportoivat toimitusjohtaja Markus Rauramolle.

Hallituksen valtuutukset

Fortumin vuoden 2021 varsinainen yhtiökokous valtuutti hallituksen päättämään yhtiön omien osakkeiden hankkimisesta. Hankittavien omien osakkeiden lukumäärä voi olla yhteensä enintään 20 000 000 osaketta eli noin 2,25 % prosenttia yhtiön kaikista osakkeista. Omia osakkeita voidaan valtuutuksen nojalla hankkia vain vapaalla omalla pääomalla. Nämä valtuutukset kumosivat vuoden 2020 varsinaisen yhtiökokouksen antaman valtuutuksen päättää yhtiön omien osakkeiden hankkimisesta ja ovat voimassa seuraavaan varsinaiseen yhtiökokoukseen saakka, kuitenkin enintään 18 kuukautta. Valtuutusta ei ollut käytetty 17.8.2021 mennessä.

Lisäksi yhtiökokous päätti valtuuttaa hallituksen päättämään yhteensä enintään 500 000 euron suuruisista lahjoituksista yleishyödyllisiin tai niihin rinnastettaviin tarkoituksiin sekä päättämään lahjoitusten saajista, käyttötarkoituksista ja muista ehdoista. Valtuutus on voimassa seuraavaan varsinaiseen yhtiökokoukseen saakka. Tästä valtuutuksesta oli käytetty 100 000 euroa 17.8.2021 mennessä.

Katsauskauden jälkeiset tapahtumat

Fortum allekirjoitti 8.7.2021 sopimuksen hiiltä käyttävän Argayashin sähkön ja lämmön yhteistuotantolaitoksen (CHP) myynnistä AO JSC Rusatom Smart utilities -yhtiölle. Aiemmin vuonna 2021 Fortum teki päätöksen Tšeljabinskin CHP-2-laitoksen siirtymisestä kaasun käyttöön. Näiden päätösten myötä Russia-divisioona luopuu hiilen käytöstä vuoden 2022 loppuun mennessä ja sen vuosittaiset hiilidioksidipäästöt laskevat noin kaksi miljoonaa tonnia. Voimalaitoksella on ollut vain vähäinen vaikutus Fortumin käyttökatteeseen. Osapuolet ovat sopineet ettei kauppahintaa julkisteta. Kauppa odotetaan saatavan päätökseen vuoden 2021 kolmannella neljänneksellä.

Espoo, 16.8.2021

Fortum Oyj
Hallitus

Lisätietoja:

Sijoittajasuhteet ja talousviestintä: Ingela Ulfves, puh. 040 515 1531, Måns Holmberg, puh. 044 518 1518, Rauno Tiihonen, puh. 010 453 6150, Pirjo Lifländer, puh. 040 643 3317, ja investors@fortum.com

Media: Pauliina Vuosio, puh. 050 453 2383

Tämä lyhennetty puolivuositiedotus on laadittu EU:ssa hyväksytyn IAS 34 *Osavuositiedot* -standardin mukaisesti. Puolivuositiedotuksen taloustiedot ovat tilintarkastamattomia.

Tapahtumakalenteri 2021

Fortum julkaisee tammi–syyskuun osavuositiedotuksensa 12.11.2021 noin klo 9.

Uniper julkistaa tammi–syyskuun 2021 tuloksensa 5.11.2021

Jakelu:

Nasdaq Helsinki
Keskeiset tiedotusvälineet
www.fortum.com/fi

Osavuositiedotukseen liittyvää lisätietoa (mukaan lukien vuosineljänneksitulokset) on Fortumin verkkosivuilla osoitteessa www.fortum.com/sijoittajat.

Lyhennetty konsernin tuloslaskelma

milj. euroa	Liite	II/2021	II/2020	I-II/2021	I-II/2020	2020	Edelliset 12kk
Liikevaihto	3	17 128	12 330	38 621	13 687	49 015	73 950
Muut tuotot		1 632	2 134	3 297	2 157	4 802	5 942
Materiaalit ja palvelut		-15 982	-11 424	-35 473	-12 000	-44 298	-67 771
Henkilöstökulut		-382	-353	-754	-477	-1 195	-1 472
Poistot	3	-313	-309	-621	-459	-1 090	-1 252
Muut kulut		-2 048	-2 174	-3 865	-2 312	-5 890	-7 443
Vertailukelpoinen liikevoitto	3	35	203	1 206	596	1 344	1 954
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät	3, 4	-875	336	-701	546	255	-992
Liikevoitto	3	-840	539	505	1 142	1 599	962
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta	3, 12	61	39	140	518	656	279
Korkokulut		-46	-38	-93	-84	-170	-179
Korkotuotot		42	42	79	48	111	143
Muut rahoituserät - netto		39	-1	84	-28	3	115
Rahoituskulut - netto	7	35	3	71	-65	-56	80
Voitto ennen tuloveroja		-743	581	717	1 595	2 199	1 321
Tuloverot	8	84	-178	-66	-254	-344	-156
Kauden voitto		-659	403	651	1 341	1 855	1 165
Jakautuminen:							
Emoyhtiön omistajille		-473	340	618	1 270	1 823	1 171
Määräysvallattomille omistajille		-185	62	33	71	32	-6
		-659	403	651	1 341	1 855	1 165
Emoyhtiön omistajille kuuluvasta konsernin tuloksesta laskettu osakekohtainen tulos (euroa per osake)							
Laimentamaton		-0,53	0,38	0,70	1,43	2,05	1,32

Laimennetut osakekohtaiset tulokset ovat samat kuin normaalit osakekohtaiset tulokset yllä, koska Fortumilla ei tällä hetkellä ole ulkona olevia laimentavia instrumentteja.

milj. euroa	Liite	II/2021	II/2020	I-II/2021	I-II/2020	2020	Edelliset 12kk
Vertailukelpoinen liikevoitto		35	203	1 206	596	1 344	1 954
Arvon alentumiset ja peruutukset		-31	-1	-32	-1	2	-29
Myyntivoitot ja muut samankaltaiset erät	6	23	69	74	482	765	356
Yrityshankinnan kirjanpidollinen vaikutus		-	-	-	-222	-222	-
Tulevaisuuden kassavirtoja suojaavien johdannaisten käyvän arvon muutokset		-852	154	-687	172	-675	-1 534
Muut		-15	115	-55	115	386	215
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät	4	-875	336	-701	546	255	-992
Liikevoitto		-840	539	505	1 142	1 599	962

Katso liitetieto 23 Tunnuslukujen laskentakaavat ja täsmäytykset.

Lyhennetty konsernin laaja tuloslaskelma

milj. euroa	Liite	II/2021	II/2020	I-II/2021	I-II/2020	2020	Edelliset 12kk
Kauden voitto		-659	403	651	1 341	1 855	1 165
Muut laajan tuloksen erät							
Erät, jotka siirretään tai saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi:							
Kassavirran suojaukset							
Kauden käyvän arvon muutokset ¹⁾		-195	-415	-230	297	-155	-682
Siirrot tuloslaskelmaan		0	-10	62	13	45	94
Siirrot vaihto-omaisuuteen/aineellisiin hyödykkeisiin		1	-	2	-1	2	5
Laskennalliset verot		40	88	32	-64	21	117
Nettosijoitusten suojaus							
Kauden käyvän arvon muutokset		-12	-35	-9	17	48	22
Laskennalliset verot		2	9	2	-1	-8	-5
Muuntoerot ²⁾		95	660	220	-215	-524	-89
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten muista laajan tuloksen eristä		3	6	10	-251	-250	12
Yrityshankinnan kirjanpidollisen vaikutuksen siirrot tuloslaskelmaan	4	-	-	-	222	222	0
Muut muutokset		3	-43	55	-40	-70	25
		-64	259	144	-24	-667	-500
Erät, joita ei myöhemmin tulla siirtämään tulosvaikutteisiksi:							
Sijoitusten uudelleenarvostus		2	16	5	16	-28	-38
Vakuutusmatemaattiset voitot/tappiot etuusperusteisista järjestelyistä		45	-113	178	-81	-244	14
Vakuutusmatemaattiset voitot/tappiot etuusperusteisista järjestelyistä osakkuus- ja yhteisyrityksissä		6	-	6	70	67	3
		53	-97	189	5	-205	-21
Muut laajan tuloksen erät, laskennallisten verojen jälkeen		-11	162	333	-19	-873	-521
Laaja tulos yhteensä		-670	565	984	1 322	982	644
Laajan tuloksen jakautuminen:							
Emoyhtiön omistajille		-491	450	864	1 227	1 052	688
Määräysvallattomille omistajille		-179	114	120	95	-70	-45
		-670	565	984	1 322	982	644

1) Kassavirtasuojauksen käyvän arvon muutokset liittyvät lähinnä johdannaisten, kuten futuurien ja termiinin, käypään arvoon arvostamiseen. Johdannaisilla suojataan tulevien transaktioiden sähkön hintaa ja niihin sovelletaan suojauslaskentaa. Kun sähkön hinta on korkeampi (alhaisempi) kuin suojaushinta, vaikutus omaan pääomaan on negatiivinen (positiivinen).

2) Ulkomaisten tytäryritysten muuntoerot, pääosin Venäjän rupla ja Ruotsin kruunu.

Lyhennetty konsernin tase

milj. euroa	Liite	30.6.2021	31.12.2020
VARAT			
Pitkäaikaiset varat			
Aineettomat hyödykkeet	10	2 369	2 808
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet ja käyttöoikeusomaisuuserät	11	19 029	19 367
Osuudet osakkuus- ja yhteisyrityksissä	12	2 429	2 912
Osuudet ydinjätehuoltorahastoista	15	3 475	3 445
Muut pitkäaikaiset sijoitukset		601	479
Laskennalliset verosaamiset		1 093	1 089
Johdannaisinstrumentit	5	11 834	2 946
Pitkäaikaiset korolliset saamiset	13	2 472	2 402
Pitkäaikaiset varat yhteensä		43 302	35 448
Lyhytaikaiset varat			
Vaihto-omaisuus		2 045	1 396
Johdannaisinstrumentit	5	28 115	7 531
Lyhytaikaiset korolliset saamiset	13	588	598
Tuloverosaamiset		222	156
Vakuussaaminen	14	2 420	1 132
Myyntisaamiset ja muut saamiset		7 805	8 906
Likvidit varat	14	1 703	2 308
Lyhytaikaiset varat yhteensä		42 898	22 027
Myytävänä olevat omaisuuserät	6	1 399	335
Varat yhteensä		87 600	57 810
OMA PÄÄOMA			
Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma			
Osakepääoma		3 046	3 046
Ylikurssirahasto		73	73
Kertyneet voittovarot		9 930	10 149
Muut oman pääoman erät		-256	-316
Yhteensä		12 794	12 953
Määräysvallattomat omistajat		2 477	2 624
Oma pääoma yhteensä		15 271	15 577
VIERAS PÄÄOMA			
Pitkäaikainen vieras pääoma			
Korollinen vieras pääoma	14	8 445	8 785
Johdannaisinstrumentit	5	10 843	2 657
Laskennalliset verovelat		930	952
Ydinvoimaan liittyvät varaukset	15	3 809	3 866
Muut varaukset	16	3 621	3 452
Eläkeveloitteet, netto	17	1 202	1 520
Muu pitkäaikainen vieras pääoma		352	344
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä		29 201	21 576
Lyhytaikainen vieras pääoma			
Korollinen vieras pääoma	14	2 378	1 877
Johdannaisinstrumentit	5	30 016	7 937
Muut varaukset	16	1 054	780
Vakuusvelka	14	1 513	331
Ostovelat ja muu vieras pääoma		7 844	9 525
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä		42 805	20 451
Myytävänä oleviin omaisuuseriin liittyvät velat	6	322	206
Vieras pääoma yhteensä		72 329	42 233
Oma pääoma ja vieras pääoma yhteensä		87 600	57 810

Lyhennetty laskelma konsernin oman pääoman muutoksista

milj. euroa	Osake-Ylikurssi- Liite pääoma rahasto		Kertyneet voittovarot		Muut oman pääoman erät			Emo- yhtiön omistajat	Määräys- vallat- tomat omistajat yhteensä	Oma pääoma
	Kertyneet voitto- varat	Muunto- Kassavirta- erot suojaukset	Muut laajan tuloksen erät	Muut laajan osakkuus- tuloksen ja yhteis- eräyrittäjäomistajien	Muut laajan tuloksen erät					
Oma pääoma 1.1.2021	3 046	73	13 097	-2 948	-158	-175	18	12 953	2 624	15 577
IS Kauden voitto			618					618	33	651
Muuntoerot				186	1	2		189	31	220
Muut laajan tuloksen erät					-134	174	16	57	56	112
Kauden laaja tulos yhteensä			618	186	-133	176	16	864	120	983
Osingonjako			-995					-995	-129	-1 124
Liiketoimet määräysvallattomien omistajien kanssa			-31					-31	-140	-171
Muut			3					3	2	5
BS Oma pääoma 30.6.2021	3 046	73	12 692	-2 762	-292	1	34	12 794	2 477	15 271
Oma pääoma 1.1.2020	3 046	73	12 441	-2 459	-70	60	-108	12 982	252	13 235
IS Kauden voitto			1 270					1 270	71	1 341
Muuntoerot				-280	1	-1	-	-279	64	-215
Muut laajan tuloksen erät					245	-50	41	236	-40	196
Kauden laaja tulos yhteensä			1 270	-280	246	-50	41	1 227	95	1 322
Osingonjako			-977					-977	-146	-1 123
Muutokset yrityshankintojen yhteydessä	6								2 847	2 847
Yrityshankinnan kirjanpidollinen vaikutus	4		-84				84	-	-	-
Liiketoimet määräysvallattomien omistajien kanssa			-8					-8	-94	-102
Muut			6					6	10	15
Oma pääoma 30.6.2020	3 046	73	12 648	-2 738	175	9	17	13 231	2 964	16 195
Oma pääoma 1.1.2020	3 046	73	12 441	-2 459	-70	60	-108	12 982	252	13 235
IS Kauden voitto			1 823					1 823	32	1 855
Muuntoerot				-490	-1	-3	2	-492	-32	-524
Muut laajan tuloksen erät					-87	-231	40	-279	-70	-348
Kauden laaja tulos yhteensä			1 823	-490	-88	-234	42	1 052	-70	982
Osingonjako			-977					-977	-160	-1 137
Muutokset yrityshankintojen yhteydessä	6								2 847	2 847
Yrityshankinnan kirjanpidollinen vaikutus	4		-84				84	-	-	-
Liiketoimet määräysvallattomien omistajien kanssa			-107					-107	-247	-354
Muut			2					2	1	4
BS Oma pääoma 31.12.2020	3 046	73	13 097	-2 948	-158	-175	18	12 953	2 624	15 577

Muuntoerot

Ulkomaisten tytäryritysten tilinpäätöstiedot muunnetaan euroiksi käyttäen tuloslaskelman osalta keskikurssia ja taseen osalta tilinpäätöspäivän kurssia. Kurssiero, joka syntyy muunnosta euroiksi, kirjataan omaan pääomaan. Kurssiero syntyy pääosin Venäjän ruplan ja Ruotsin kruunun vaikutuksesta. Katso lisätietoja käytetyistä kursseista liitetiedossa 1.5 Osavuositiedot käyttetyt keskeisimmät valuuttakurssit.

Yrityshankinnan kirjanpidollinen vaikutus

Osakkuusyhtiön yhdistämiseen kuuluu konsernin osuuden kirjaaminen osakkuusyhtiön laajan tuloksen eristä. Jos osakkuusyhtiö myydään tai siitä tulee tytäryhtiö, IFRS-standardien mukaan nämä aiemmin kirjatut laajan tuloksen erät uudelleenluokitellaan oman pääoman sisällä luonteensa mukaisesti kertyneisiin voittovaroihin, joko konsernin tuloslaskelman kautta tai suoraan. Tällä uudelleenluokittelulla ei ole vaikutusta konsernin omaan pääomaan.

Tästä vaatimuksesta johtuen -84 miljoonaa euroa on uudelleenluokiteltu vuonna 2020 oman pääoman sisällä laajan tuloksen eristä kertyneisiin voittovaroihin. Katso liitetieto 4 Vertailukelpoinen liikevoitto ja vertailukelpoinen kauden voitto.

Kassavirtasuojaukset

Emoyhtiön omistajille kuuluva osuus kassavirtasuojauksien käyvän arvon muutoksista liittyy lähinnä johdannaisten, kuten futuurien ja termiiniin, käypään arvoon arvostamiseen. Johdannaisilla suojataan tulevien transaktioiden sähkön hintaa ja niihin sovelletaan suojauslaskentaa. Kun sähkön hinta on korkeampi (alhaisempi) kuin suojaushinta, vaikutus omaan pääomaan on negatiivinen (positiivinen).

Osingonjako

Vuoden 2020 osingonjaosta, 1,12 euroa osakkeelta ja yhteensä 995 miljoonaa euroa, päätettiin yhtiökokouksessa 28.4.2021. Osinko maksettiin 7.5.2021. Lisätietoja liitetiedossa 9 Osakekohtainen osinko.

Lyhennetty konsernin rahavirtalaskelma

milj. euroa	Liite	II/2021	II/2020	I-II/2021	I-II/2020	2020	Edelliset 12kk
Liiketoiminnan rahavirta							
IS Kauden voitto		-659	403	651	1 341	1 855	1 165
Oikaisuerät:							
Tuloverot		-84	178	66	254	344	156
Rahoituskulut - netto		-35	-3	-71	65	56	-80
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta	12	-61	-39	-140	-518	-656	-279
Poistot	3	313	309	621	459	1 090	1 252
Liikevoitto ennen poistoja (Käyttökate)		-527	849	1 126	1 601	2 688	2 213
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät	3, 4	875	-336	701	-546	-255	992
Vertailukelpoinen käyttökate		348	512	1 827	1 055	2 434	3 206
Ei-kassavaikutteiset sekä muut erät		317	180	710	196	293	807
Saadut korot		24	14	37	17	46	66
Maksetut korot		-59	-66	-120	-110	-208	-217
Saadut osingot		57	54	63	54	121	130
Maksetut tuloverot		-196	-107	-290	-190	-267	-367
Rahavirta ennen käyttöpääoman muutosta		491	587	2 227	1 023	2 419	3 624
Käyttöpääoman muutos		-203	-146	-1 107	-21	136	-950
Liiketoiminnan rahavirta yhteensä		289	440	1 120	1 002	2 555	2 673
Investointien rahavirta							
Investoinnit käyttöomaisuuteen	3	-277	-241	-570	-351	-1 101	-1 320
Hankitut osakkeet	6	-182	-575	-205	-1 419	-1 801	-587
Käyttöomaisuuden myynnit		2	7	15	7	16	24
Myydyt osakkeet ja pääoman palautukset	6	22	259	151	783	1 244	612
Osakaslainat osakkuusyrityksille ja yhteisyrityksille	13	-2	-35	-21	-33	-44	-32
Vakuussaamisten muutos		-1 301	205	-1 285	235	-552	-2 073
Muutos muissa korollisissa saamisissa	13	-45	23	-64	44	98	-10
Investointien rahavirta yhteensä		-1 785	-358	-1 979	-734	-2 140	-3 385
Rahavirta ennen rahoitusta		-1 496	82	-859	268	415	-712
Rahoituksen rahavirta							
Pitkäaikaisten lainojen nostot	14	3	368	65	2 477	2 569	156
Pitkäaikaisten lainojen lyhennykset	14	-585	-357	-627	-414	-507	-720
Lyhytaikaisten lainojen muutos	14	499	15	794	-29	207	1 029
Osingonjako emoyhtiön omistajille	9	-995	-977	-995	-977	-977	-996
Osingonjako määräysvallattomille omistajille		-144	-147	-144	-147	-160	-157
Vakuusvelan muutos		841	-716	1 180	-194	-623	751
Muut rahoituserät		-2	6	-1	4	-3	-8
Rahoituksen rahavirta yhteensä		-384	-1 810	271	721	505	55
Laskelman mukainen likvidien varojen muutos		-1 880	-1 727	-588	990	920	-658
Likvidit varat kauden alussa	14	3 618	4 081	2 308	1 435	1 435	2 403
Valuuttakurssierot likvideissä varoissa		1	49	19	-22	-45	-4
Likvidit varat kauden lopussa ¹⁾	14	1 738	2 403	1 738	2 403	2 308	1 738

1) Sisältää 35 miljoonaa euroa 30.6.2021 myytävänä oleviin omaisuuseriin liittyviä likvidejä varoja. Katso liitetieto 6.3 Myytävänä olevat omaisuuserät.

Rahavirtalaskelman lisätietoja

Käyttöpääoman muutos

milj. euroa	II/2021	II/2020	I-II/2021	I-II/2020	2020	Edelliset 12kk
Korottomien saamisten muutos, vähennys(+)/lisäys(-)	1 118	2 011	1 115	2 189	-1 106	-2 180
Vaihto-omaisuuden muutos, vähennys(+)/lisäys(-)	-469	-261	-642	-257	407	22
Korottomien velkojen muutos, vähennys(-)/lisäys(+)	-852	-1 896	-1 581	-1 952	835	1 206
CF Yhteensä	-203	-146	-1 107	-21	136	-950

Maksetut käyttöomaisuusinvestoinnit rahavirtalaskelmassa

milj. euroa	II/2021	II/2020	I-II/2021	I-II/2020	2020	Edelliset 12kk
Käyttöomaisuusinvestoinnit ¹⁾	288	236	517	320	1 146	1 343
Muutokset maksamattomissa investoinneissa, vähennys(+)/lisäys(-)	-5	19	69	46	-6	17
Aktivoidut vieraan pääoman menot ¹⁾	-6	-14	-16	-15	-39	-39
CF Yhteensä	277	241	570	351	1 101	1 320

1) Vuoden 2020 vertaavia lukuja päivitettiin vuoden 2021 ensimmäisellä neljänneksellä Uniperin hankintamenolaskelman viimeistelyn yhteydessä, kun vuokrasopimusvelkaan liittyvää oikaisua muutettiin.

Hankitut osakkeet rahavirtalaskelmassa

Osakehankintojen nettovaikutus oli vuoden 2021 kahden ensimmäisen neljänneksen aikana 205 miljoonaa euroa (I-II/2020: 1 419). Vertailukauden osakehankinnat sisälsivät pääasiassa osakehankinnat Uniper SE:ssä. Katso lisätietoja liitetiedossa 6.1 Yrityshankinnat.

Myydyt osakkeet rahavirtalaskelmassa

milj. euroa	II/2021	II/2020	I-II/2021	I-II/2020	2020	Edelliset 12kk
Myydyt tytäryritysosakkeet pl. myytyjen yritysten rahavarat	8	255	136	779	1 156	513
Myydyt osakkuus- ja yhteisyritysosakkeet ja pääoman palautukset	6	2	6	2	49	53
Myydyt muut sijoitukset	9	2	9	2	40	46
CF Yhteensä	22	259	151	783	1 244	612

Vuoden 2021 kahden ensimmäisen neljänneksen aikana Fortum sai päätökseen Norjassa olevan Sørfjordin tuulipuiston 80 prosentin osuuden myynnin sekä Ruotsissa kahdeksan pienen vesivoimalaitoksen myynnin. Vuonna 2020 Fortum sai päätökseen Järvenpään ja Joensuun kaukolämpöliiketoimintansa myynnin, pohjoismaisten tuulivoimalaitostensa 80 prosentin osuuden myynnin sekä pohjoismaisen sähköajoneuvojen julkisten latauspisteiden operaattorin 60 prosentin osuuden myynnin. Katso lisätietoja liitetiedossa 6.2 Yritysmyyntit.

Rahoitusnettovelan muutokset

milj. euroa	Liite	I-II/2021	2020
Rahoitusnettovelka kauden alussa		7 023	4 833
Vertailukelpoinen käyttökate (EBITDA)		1 827	2 434
Ei-kassavaikutteiset sekä muut erät		710	293
Maksetut nettorahoituskulut ja saadut osingot		-19	-40
Maksetut tuloverot		-290	-267
Käyttöpääoman muutos		-1 107	136
Käyttöomaisuusinvestoinnit		-570	-1 101
Yrityshankinnat		-205	-1 801
Yritys- ja käyttöomaisuusmyynnit		166	1 260
Muutos korollisissa saamisissa		-85	54
Osingonjako emoyhtiön omistajille		-995	-977
Osingonjako määräysvallattomille omistajille		-144	-160
Muut rahoitustoiminnot		-1	-3
Nettorahavirta		-714	-173
Rahoitusvelka yrityshankinnoista		-	2 010
Muuntoerot ja muut muutokset		-69	6
Rahoitusnettovelka kauden lopussa	14	7 668	7 023

Ei sisällä myytävänä olevien omaisuuserien rahoitusnettovelkaa. Katso lisätietoja liitteestä 6 Yrityshankinnat ja -myynnit ja myytävänä olevat omaisuuserät.

Pääomariskien hallinta

Joulukuussa 2020 Fortum päivitti strategiansa ja asetti taloudelliset tavoitteensa. Pitkän aikavälin taloudelliset tavoitteet ovat:

- Rahoitusnettovelan ja vertailukelpoisen käyttökateen suhde alle 2x
- Uusien investointien vähimmäistuottovaatimus on pääomakustannusten painotettu keskiarvo (WACC) ja vähintään
 - +100 korkopistettä 'vihreissä' investoinneissa
 - +200 korkopistettä muissa investoinneissa

Vertailukelpoinen käyttökate on vaihtoehtoinen tunnusluku, ja sitä käytetään osatekijänä pääomarakenteen tavoitteen tunnusluvussa rahoitusnettovelka/vertailukelpoinen käyttökate (EBITDA). Vertailukelpoinen käyttökate vuonna 2020 sisälsi Uniperin vaikutuksen ajalta 1.4.–31.12.2020, sillä Uniper on yhdistelty tytäryrityksenä 31.3.2020 alkaen. Uniperin vaikutus 31.3.2020 asti esitettiin erässä Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta.

Fortumin tavoitteena on vähintään BBB-tason investment grade -luottoluokitus, jotta yhtiö voi ylläpitää taloudellista vahvuuttaan sekä varmistaa taloudellisen joustavuuden ja pääoman hyvän saatavuuden laajentuneelle konsernille. Fortum ja Uniper hallitsevat huolellisesti taseitaan ja keskittyvät kannattavuuteen, rahavirran optimointiin ja investointien tiukkaan priorisointiin nykyisessä markkina- ja liiketoimintaympäristössä.

Fortumin osinkopolitiikkana on "maksaa vakaata, kestävä ja ajan myötä kasvavaa osinkoa".

Rahoitusnettovelka/vertailukelpoinen käyttökate (EBITDA)

milj. euroa	Liite	2020	Edelliset 12kk
+ Korollinen vieras pääoma		10 662	10 824
- BS Likvidit varat		2 308	1 703
- Pitkäaikaiset arvopaperisijoitukset		98	109
- Vakuusjärjestelysopimusarvopaperit		432	436
- Korollisiin saamisiin sisältyvät arvopaperit		530	545
- BS Vakuussaaminen		1 132	2 420
+ BS Vakuusvelka		331	1 513
+ Nettovakuusvelka		-801	-907
Rahoitusnettovelka	14	7 023	7 668
IS Liikevoitto		1 599	962
+ IS Poistot		1 090	1 252
Käyttökate		2 689	2 213
- IS Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät		-255	992
Vertailukelpoinen käyttökate		2 434	3 205
Rahoitusnettovelka/vertailukelpoinen käyttökate		2,9	2,4

Katso lisätietoja vertailukelpoisuuteen vaikuttavista eristä liitetiedosta 4 Vertailukelpoinen liikevoitto ja vertailukelpoinen kauden voitto, ja liitetieto 14 Korollinen nettovelka.

Tunnuslukuja

Vuoden 2021 ensimmäisellä neljänneksellä Fortum otti käyttöön kaksi uutta tunnuslukua: vertailukelpoinen kauden voitto ja vertailukelpoinen tulos/osake. Katso liitetiedot 4 Vertailukelpoinen liikevoitto ja vertailukelpoinen kauden voitto ja 23 Tunnuslukujen laskentakaavat ja täsmätykset. Uniper on yhdistelty tytäryrityksenä 31.3.2020 alkaen. Uniperin vaikutus 31.3.2020 asti esitettiin erässä Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta.

milj. euroa tai kuten merkitty	II/2021	II/2020	I-II/2021	I-II/2020	2020	Edelliset 12kk
Raportoitu						
IS Liikevaihto	17 128	12 330	38 621	13 687	49 015	73 950
IS Liikevoitto	-840	539	505	1 142	1 599	962
IS Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta	61	39	140	518	656	279
IS Kauden voitto	-659	403	651	1 341	1 855	1 165
IS Kauden voitto (määräysvallattomien omistajien osuuden jälkeen)	-473	340	618	1 270	1 823	1 171
Tulos/osake (laimentamaton), euroa	-0,53	0,38	0,70	1,43	2,05	1,32
CF Liiketoiminnan rahavirta	289	440	1 120	1 002	2 555	2 673
Käyttöomaisuus- ja bruttoinvestoinnit osakkeisiin, milj. euroa	468	381	720	3 747	4 953	1 926
Käyttöomaisuusinvestoinnit, milj. euroa ¹⁾	288	236	517	320	1 146	1 343
Henkilöstön lukumäärä			20 184	20 179	19 933	

milj. euroa tai kuten merkitty	II/2021	II/2020	I-II/2021	I-II/2020	2020	Edelliset 12kk
Vertailukelpoinen						
Käyttökate (EBITDA)	348	512	1 827	1 055	2 434	3 206
IS Liikevoitto	35	203	1 206	596	1 344	1 954
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta	52	23	119	574	656	201
Kauden voitto (määräysvallattomien omistajien osuuden jälkeen)	79	155	915	968	1 483	1 431
Tulos/osake (laimentamaton), euroa	0,09	0,17	1,03	1,09	1,67	1,61

milj. euroa	30.6.2021	31.12.2020	Edelliset 12kk
Rahoitusnettovelka, milj. euroa	7 668	7 023	
Oikaistu nettovelka, milj. euroa	10 016	9 784	
Rahoitusnettovelka/vertailukelpoinen käyttökate		2,9	2,4
Oma pääoma/osake, euroa	14,40	14,58	
Osakkeiden lukumäärä keskimäärin, 1 000 osaketta	888 294	888 294	
Laimennettu osakkeiden keskimääräinen lukumäärä, 1 000 osaketta	888 294	888 294	
Rekisteröityjen osakkeiden lukumäärä, 1 000 osaketta	888 294	888 294	

1) Vuoden 2020 vertaavia lukuja päivitettiin vuoden 2021 ensimmäisellä neljänneksellä Uniperin hankintamenolaskelman viimeistelyn yhteydessä, kun vuokrasopimusvelkaan liittyvää oikaisua muutettiin.

Konsernin lyhennetyt osavuositiedot

1. Merkittävät laadintaperiaatteet

1.1 Laadintaperusta

Konsernin tilintarkastamaton lyhennetty osavuositiedot on laadittu EU:ssa käytössä olevaa kansainvälistä (IAS) 34 Osavuositiedot -standardia noudattaen. Osavuositiedot tulee lukea yhdessä vuoden 2020 konsernitilinpäätöksen kanssa.

Osavuositiedot esitetyt luvut on pyöristetty, joten yksittäisten esitettyjen lukujen yhteenlaskettu summa voi poiketa esitetystä summaluvusta. Tunnusluvut on laskettu käyttäen tarkkoja arvoja.

Fortumin liiketoiminnasta osa on kausiluonteista, mistä johtuen vertailukelpoinen liikevoitto on yleensä suurempi vuoden ensimmäisellä ja viimeisellä neljänneksellä. Taulukoiden otsikoissa "Edelliset 12 kk" kuvaa raportointitietoa edeltäviä 12 kuukauden lukuja. Fortum on yhdistellyt Uniperin tuloksen tuloslaskelmaansa toisesta neljänneksestä alkaen. Uniperin yhdistely on pääsyy muutokseen neljänneksen ja edeltävien 12 kuukauden luvuissa. Fortum käsittelee Uniperin osakkuusyhtiönä 31.3.2020 asti.

Alla olevat symbolit kertovat, mitkä liitetiedon luvut täsmäävät tuloslaskelmaan, taseeseen ja rahavirtalaskelmaan.

IS = Tuloslaskelma
BS = Tase
CF = Rahavirta

COVID-19-pandemian vaikutukset konsernitilinpäätökseen

Fortum on tarkastellut COVID-19-pandemian mahdollisia vaikutuksia liiketoimintaansa, eikä pandemialla ollut yhtiön mukaan merkittävää vaikutusta tilinpäätökseen.

Vuoden 2020 aikana koronapandemia aiheutti uusia ja osittain odottamattomia riskejä, kun yhteiskunnat ja hallitukset kaikkialla maailmassa ryhtyivät äärimmäisiin toimenpiteisiin taudin leviämisen hillitsemiseksi. Vaikka vaikutukset Fortumiin ovat toistaiseksi olleet rajallisia ja tilanne on parantunut vuoden 2020 loppuun verrattuna, pandemian pitkittymiseen liittyviä riskejä ei voida sulkea pois. Suurimpia riskitekijöitä ovat hyödykkeiden hintojen ja kysynnän lasku, luottojen maksuhäiriöt ja maksujen viivästyminen, hankkeiden viivästyminen ja kasvanut toimintahäiriöiden riski tai kunnossapidon pitkittyminen matkustusrajoitusten seurauksena, avainhenkilöiden poissaolot sekä ongelmat keskeisten materiaalien ja varaosien saatavuudessa. Fortum seuraa tiiviisti pandemian kehitystä ja sen mahdollisia vaikutuksia.

Fortum on arvioinut, onko olemassa viitteitä arvonalentumisista. Arviointi tehtiin sisäisten ja ulkoisten tietolähteiden perusteella, ja siinä otettiin huomioon esimerkiksi COVID-19-pandemian vaikutukset. Fortumin tämänhetkisen näkemyksen mukaan COVID-19-pandemialla ei ole sellaisia pitkäaikaisia seurauksia, jotka vaikuttaisivat yhtiön pitkäaikaisten varojen, kuten aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden ja aineettomien hyödykkeiden, yleiseen arvoon.

1.2 Uniper-hankinta vuonna 2020

Fortum sopi 8.10.2019 ostavansa kaikki Elliott Management Corporation ja sen tytäryhtiöiden ("Elliott") sekä Knight Vinke Energy Advisors Limited ja sen tytäryhtiöiden ("Knight Vinke") hallinnoimien rahastojen omistamat Uniperin osakkeet. Määräysvalta Uniperista saavutettiin 26.3.2020 ja Fortum yhdisteli Uniperin taseen 31.3.2020. Hankintapäivän 26.3.2020 ja raportointipäivän 31.3.2020 välinen tulosvaikutus ei ollut merkittävä. Fortumin kokonaisomistusosuus Uniperista oli 73,4 prosenttia 31.3.2020 ja 76,1 prosenttia 31.12.2020. Fortum käsittelee Uniperin osakkuusyhtiönä 31.3.2020 asti.

Uniper-hankinnan hankintamenolaskelma saatettiin päätökseen 31.3.2021. Muita käyvän arvon oikaisuja ei tehty 31.12.2020 tilinpäätöksessä esitettyjen käyvän arvon oikaisujen lisäksi.

Vuoden 2020 neljännellä neljänneksellä Fortum esitti alustavan Uniperin hankintamenolaskelman, minkä seurauksena Uniperin 31.3.2020 avaavaan taseeseen tehtiin oikaisuja. Tästä johtuen vuoden 2020 aiempien neljännten luvut oikaistiin. Uniperin taseeseen 31.3.2020 tehdyt käyvän arvon oikaisu liittyvät pääasiallisesti aineellisiin käyttöomaisuushyödykkeisiin ja käyttöoikeusomaisuuseriin, osuuksiin osakkuus- ja yhteisyrytyksissä, vuokrasopimusvelkoihin, muihin varauksiin ja laskennallisiin veroihin. Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden arvon nousu kasvatti poistoja (7 miljoonaa euroa vuoden 2021 kahden ensimmäisen neljänneksen aikana); ja vuokrasopimusvelan kasvu (johtuen matalammasta diskonttauskorosta) johti pienempiin korkokuluihin (6 miljoonaa euroa vuoden 2021 kahden ensimmäisen neljänneksen aikana). Uniperin hankintamenolaskelman viimeistelyn yhteydessä vuokrasopimusvelkaan liittyvää oikaisua muutettiin vuoden 2021 ensimmäisellä neljänneksellä. Hankintahinnan ja Uniperin nettovarojen käyvän arvon erotus (515 miljoonaa euroa) muodostaa liikearvon. Katso liitetieto 6.1. Yrityshankinnat.

Hankintamenolaskelman laatimisen yhteydessä Fortumin täytyy myös arvioida tapahtumia Uniper-segmentin tuloslaskelmassa vuoden ajanjaksolla, jolla hankintamenolaskelma on ollut avoinna. Fortum peruutti vuoden 2021 ensimmäisellä neljänneksellä arvonalentumisia (22 miljoonaa euroa) ja aiemmin kirjattujen arvonalentumisten peruutuksia (12 miljoonaa euroa) Uniperin erilliseltä tuloslaskelmalta. Näillä oikaisulla ei ollut vaikutusta Uniperin 31.3.2020 avaavaan taseeseen.

Katso lisätietoja Uniper-hankinnasta vuoden 2020 tilinpäätöksen liitetiedossa 1 Merkittävät laadintaperiaatteet.

1.3 Vaihtoehtoiset tunnusluvut

ESMAN vaihtoehtoisia tunnuslukuja koskevien ohjeiden (ESMA Guidelines on Alternative Performance Measures) mukaan vaihtoehtoisena tunnuslukuna (APM) pidetään taloudellista tunnuslukua, joka kuvaa mennyttä tai tulevaa tulosta, taloudellista asemaa tai rahavirtoja ja joka on muu kuin sovellettavassa tilinpäätösnormistossa määritelty tai nimetty taloudellinen tunnusluku.

Fortum käyttää vaihtoehtoisia tunnuslukuja (APM), kuten vertailukelpoinen liikevoitto ja vertailukelpoinen käyttökate, taloudellisessa tavoiteasetannassa ja ennustamisessa, segmenttien ja konsernin tuloskehityksen seurannassa sekä resurssien allokoinnissa osana konsernin liiketoiminnan johtamisprosessia. Liiketoimintojen tulosta ei voi vertailla eri raportointikausien välillä huomioimatta vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä ja siksi nämä erät eivät sisälly vertailukelpoiseen liikevoittoon eivätkä vertailukelpoiseen käyttökatteeseen. Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät on esitetty erikseen konsernin tuloslaskelmalla parantaakseen liiketoiminnan läpinäkyvyyttä ja lukujen vertailukelpoisuutta eri kausien välillä.

Fortumin pitkän aikavälin taloudellinen tavoite pääomarakenteelle on rahoitusnettovelan ja vertailukelpoisen käyttökateen suhde (katso Pääomariskien hallinta ja 23 Tunnuslukujen laskentakaavat ja täsmäytykset).

Vuoden 2021 ensimmäisellä neljänneksellä Fortum otti käyttöön kaksi uutta vaihtoehtoista tunnuslukua (APM), jotka parantavat toiminnan kannattavuuden vertailua eri kausien välillä.

- Vertailukelpoinen kauden voitto koostuu seuraavista eristä: vertailukelpoinen liikevoitto +/- vertailukelpoinen osuus osakkuus- ja yhteisyrytysten tuloksesta +/- vertailukelpoiset rahoituskulut – netto +/- vertailukelpoiset tuloverot +/- vertailukelpoinen määräysvallattomille omistajille kuuluva osuus
- Vertailukelpoinen tulos/osake lasketaan seuraavasti: vertailukelpoinen kauden voitto jaettuna osakkeiden keskimääräisellä lukumäärällä kauden aikana

Katso liitetiedot 4 Vertailukelpoinen liikevoitto ja vertailukelpoinen kauden voitto ja 23 Tunnuslukujen laskentakaavat ja täsmäytykset.

1.4 Laadintaperiaatteet

Tässä osavuositarkastuksessa noudatetut laadintaperiaatteet ovat yhtenevät konsernitiilinpäätöksessä 2020 noudatettujen periaatteiden kanssa. Standardimuutoksilla ja tulkinnoilla, jotka tulivat voimaan 1.1.2021, ei ollut merkittävää vaikutusta Fortumin konsernitiilinpäätökseen.

1.5 Osavuositiedossa käytetyt keskeisimmät valuuttakurssit

Kauden lopun valuuttakurssit perustuvat Euroopan keskuspankin julkaisemiin tilinpäätöshetken kursseihin. Keskimääräinen valuuttakurssi lasketaan Euroopan keskuspankin päivittäisten loppukurssien keskiarvona.

Keskeisimmät osavuositiedossa käytetyt kurssit ovat:

Keskimääräinen valuuttakurssi	1-6/2021	1-3/2021	1-12/2020	1-9/2020	1-6/2020	1-3/2020
Iso-Britannia (GBP)	0,8680	0,8739	0,8897	0,8851	0,8746	0,8623
Norja (NOK)	10,1759	10,2584	10,7228	10,7115	10,7324	10,4652
Puola (PLN)	4,5374	4,5457	4,4430	4,4220	4,4120	4,3241
Venäjä (RUB)	89,5502	89,6675	82,7248	79,9599	76,6692	73,8205
Ruotsi (SEK)	10,1308	10,1202	10,4848	10,5582	10,6599	10,6689
Yhdysvallat (USD)	1,2053	1,2048	1,1422	1,1250	1,1020	1,1027

Kauden lopun valuuttakurssi	30.6.2021	31.3.2021	31.12.2020	30.9.2020	30.6.2020	31.3.2020	31.12.2019
Iso-Britannia (GBP)	0,8581	0,8521	0,8990	0,9124	0,9124	0,8864	0,8508
Norja (NOK)	10,1717	9,9955	10,4703	11,1008	10,9120	11,5100	9,8638
Puola (PLN)	4,5201	4,6508	4,5597	4,5462	4,4560	4,5506	4,2568
Venäjä (RUB)	86,7725	88,3175	91,4671	91,7763	79,6300	85,9486	69,9563
Ruotsi (SEK)	10,1110	10,2383	10,0343	10,5713	10,4948	11,0613	10,4468
Yhdysvallat (USD)	1,1884	1,1725	1,2271	1,1708	1,1198	1,0956	1,1234

2. Kriittiset tilinpäätösarviot ja -harkinnat

Osavuositiedon laatiminen edellyttää, että yhtiön johto tekee arvioita ja oletuksia, jotka vaikuttavat raportoitujen varojen ja velkojen sekä tuottojen ja kulujen määriin. Toteutuneet erät saattavat olla erilaisia näihin arvioihin verrattuna. Tämän osavuositiedon laatimisen yhteydessä johdon tekemät merkittävät konsernin laadintaperiaatteisiin ja keskeisimpiin epävarmuustekijöihin liittyneet arviot ovat samoja, joita sovellettiin konsernitiilinpäätöksessä 2020.

3. Tiedot segmenteittäin

Fortumin IFRS:n mukaiset raportoitavat segmentit ovat Generation, Russia, City Solutions, Consumer Solutions ja Uniper. Muut toiminnot sisältää konsernitoiminnot, T&K-toiminnot ja teknologian kehitysprojektit.

Uniper yhdisteltiin tytäryhtiönä 31.3.2020 lähtien ja tästä johtuen Fortum muutti raportoitavia segmenttejään esittäen Uniperin erillisenä segmenttinä vuoden 2020 toisesta neljänneksestä lähtien. Fortumin vuoden 2020 ensimmäisen neljänneksen Muiden toimintojen tulos sisälsi Fortumin osuuden Uniperin tuloksesta 1.10.2019–31.3.2020, koska Fortum käsitteli Uniperin osakkuusyhtiönä 31.3.2020 asti ja sisällytti Uniperin tuloksen kolmen kuukauden viiveellä. Katso lisätietoja liitetiedossa 12 Osuudet osakkuus- ja yhteisyrityksissä.

Lisäksi Uniper- ja Generation-segmenttien raportointiin vaikuttivat myös OKG Aktiebolag:in (OKG AB), ruotsalaisen ydinvoimayhteisyrityksen lukuihin tehdyt oikaisut. Fortum ja Uniper ovat yhteisomistajia ruotsalaisessa ydinvoimayhtiössä OKG AB. OKG AB on yhdistetty Uniper-konserniin tytäryhtiönä 45,5 prosentin vähemmistöosuudella, joka edustaa Fortumin omistusosuutta OKG AB:ssa. Fortum käsitteli OKG AB:ta osakkuusyhtiönä 31.3.2020 asti. OKG AB on yhdistetty Fortum-konserniin tytäryhtiönä 31.3.2020 alkaen. Fortum on oikaisut Uniperin erillistuloslaskelman ja -taseen lukuja OKG AB:ssa omistamansa osuuden mukaisesti, sekä oikaisut Generation-segmentin liikevoittoa, osuutta osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta ja nettovaroja. Nämä oikaisut johtavat siihen, että OKG AB on jaettu omistusosuuksien mukaan kahteen eri segmenttiin.

Vuosineljännes

milj. euroa	Liite	Generation ¹⁾		Russia		City Solutions ¹⁾		Consumer Solutions		Uniper		Muut toiminnot		Yhteensä	
		II/2021	II/2020	II/2021	II/2020	II/2021	II/2020	II/2021	II/2020	II/2021	II/2020	II/2021	II/2020	II/2021	II/2020
Tuloslaskelman tiedot segmenteittäin															
Sähkönmyynti ¹⁾		539	427	161	182	42	20	353	189	5 116	4 938	-	-	6 211	5 756
Lämmönmyynti		-	-	20	19	100	89	-	-	89	58	-	-	208	166
Kaasunmyynti		25	13	-	-	0	-	39	26	8 997	5 752	-	-	9 061	5 792
Jätteiden käsittelyn myynti		0	-	-	-	60	62	-	-	-	-	-	-	60	62
Muu myynti		12	9	2	1	54	41	32	22	1 691	618	36	34	1 826	724
Liikevaihto		575	450	182	202	256	212	424	237	15 893	11 365	36	34	17 366	12 500
Eliminoinnit		-60	-76	-1	-1	-11	-10	-2	-1	0	-	-28	-27	-101	-115
Nord Pool -netotus ²⁾														-137	-54
IS Ulkoinen liikevaihto		516	373	181	201	245	202	422	236	15 893	11 365	7	7	17 128	12 330
Vertailukelpoinen käyttökate		243	212	70	74	43	32	36	35	-17	184	-29	-26	348	512
IS Poistot		-48	-39	-33	-38	-47	-47	-17	-16	-161	-161	-7	-9	-313	-309
IS Vertailukelpoinen liikevoitto		195	173	37	37	-4	-15	19	19	-177	24	-36	-34	35	203
Arvonalentumiset ja peruutukset		-	-	-29	-	-	-	-	-	-2	-1	-	-	-31	-1
Myyntivoitot ja muut samankaltaiset erät	6	0	-	0	1	3	-	0	-	11	-2	9	70	23	69
Yrityshankinnan kirjanpidollinen vaikutus	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0	-	0	-
Tulevaisuuden kassavirtoja suojaavien johdannaisten käyvän arvon muutokset		-8	-39	0	-	-3	7	68	26	-910	160	0	-	-852	154
Muut		0	-	-	-	-	-	-	-	-14	115	-	-	-15	115
IS Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät	4	-8	-39	-29	1	0	7	68	26	-915	271	9	70	-875	336
IS Liikevoitto		188	134	8	37	-3	-8	87	45	-1 093	295	-27	36	-840	539
Vertailukelpoinen osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta	4, 12	10	2	29	15	1	1	-	-	11	3	1	2	52	23
IS Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta	12	12	14	29	15	1	1	-	-	18	7	1	2	61	39
Bruttoinvestoinnit / -divestoinnit segmenteittäin															
Bruttoinvestoinnit osakkeisiin	6	0	3	18	39	0	-1	-	-	-1	2	162	102	180	145
Investoinnit käyttöomaisuuteen		35	31	12	8	39	31	25	13	185	143	7	10	288	236
Osakkeiden bruttodivestoinnit	6	0	171	0	-	5	-	0	-	6	3	8	81	19	255

1) Sekä ulkoinen että sisäinen liikevaihto sisältää realisoituneiden suojausinstrumenttien vaikutukset. Vaikutus liikevaihtoon voi olla positiivinen tai negatiivinen riippuen keskimääräisen sopimushinnan ja realisoituneen spot-hinnan erotuksesta. Sähkönmyynti sisältää hyödyke johdannaisten realisoituneen tuloksen sopimuksista, joilla ei ollut IFRS 9:n mukaista suojauslaskentaa, mutta ovat operatiivisesti luokiteltu suojaukseksi.

2) Tuntiperusteiset myynnit ja ostot netotetaan konsernitason ja esitetään joko tuottona tai kuluna sen mukaan, onko Fortum tietynä hetkenä nettomyyjä vai -ostaja.

Vuoden alusta

milj. euroa	Liite	Generation ¹⁾		Russia		City Solutions ¹⁾		Consumer Solutions		Uniper		Muut toiminnot		Yhteensä	
		I-II/2021	I-II/2020	I-II/2021	I-II/2020	I-II/2021	I-II/2020	I-II/2021	I-II/2020	I-II/2021	I-II/2020	I-II/2021	I-II/2020	I-II/2021	I-II/2020
Tuloslaskelman tiedot segmenteittäin															
Sähkönmyynti ¹⁾		1 166	952	367	444	103	57	927	540	10 899	4 938	-	-	13 463	6 930
Lämmönmyynti		-	-	76	74	346	294	-	-	190	58	-	-	612	426
Kaasunmyynti		62	44	-	-	1	-	96	74	20 942	5 752	-	-	21 100	5 871
Jätteiden käsittelyn myynti		0	-	-	-	122	126	-	-	-	-	-	-	122	126
Muu myynti		23	28	3	1	102	76	62	47	3 632	618	70	68	3 892	838
Liikevaihto		1 251	1 024	446	519	674	554	1 085	661	35 663	11 365	70	68	39 189	14 191
Eliminoinnit		-123	-273	-2	-1	-23	-32	-5	-6	0	-	-56	-54	-208	-366
Nord Pool -netotus ²⁾														-359	-137
IS Ulkoinen liikevaihto		1 128	750	444	518	652	522	1 081	655	35 663	11 365	14	14	38 621	13 687
Vertailukelpoinen käyttökate		558	485	205	213	175	138	89	82	851	184	-52	-48	1 827	1 055
IS Poistot		-94	-77	-68	-78	-93	-95	-35	-31	-317	-161	-14	-18	-621	-459
IS Vertailukelpoinen liikevoitto		464	409	137	135	82	43	55	51	534	24	-66	-65	1 206	596
Arvon alentumiset ja peruutukset		-	-	-29	-	-	-	-	-	-3	-1	-	-	-32	-1
Myyntivoitot ja muut samankaltaiset erät	6	50	-	0	1	4	431	0	-	11	-2	9	53	74	482
Yrityshankinnan kirjanpidollinen vaikutus		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0	-222	0	-222
Tulevaisuuden kassavirtoja suojaavien johdannaisten käyvän arvon muutokset		-9	6	0	-	-4	3	92	4	-766	160	0	-	-687	172
Muut		1	-	-	-	-	-	-	-	-56	115	-	-	-55	115
IS Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät	4	41	6	-29	1	0	433	92	4	-813	271	9	-170	-701	546
IS Liikevoitto		505	415	108	136	82	476	147	55	-279	295	-58	-235	505	1 142
Vertailukelpoinen osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta		5	5	52	27	40	37	-	-	22	3	0	503	119	574
IS Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta	12	20	-24	52	27	40	37	-	-	29	7	0	471	140	518
Bruttoinvestoinnit / -divestoinnit segmenteittäin															
Bruttoinvestoinnit osakkeisiin	6	0	7	18	40	0	6	-	-	2	2	183	3 372	203	3 427
Investoinnit käyttöomaisuuteen		62	61	18	11	86	63	36	28	318	143	10	15	517	320
Osakkeiden bruttodivestoinnit	6	129	171	17	-	5	527	0	-	6	3	8	81	165	782

- 1) Sekä ulkoinen että sisäinen liikevaihto sisältää realisoituneiden suojausinstrumenttien vaikutukset. Vaikutus liikevaihtoon voi olla positiivinen tai negatiivinen riippuen keskimääräisen sopimushinnan ja realisoituneen spot-hinnan erotuksesta. Sähkönmyynti sisältää hyödykejohdannaisten realisoituneen tuloksen sopimuksista, joilla ei ollut IFRS 9:n mukaista suojauslaskentaa, mutta ovat operatiivisesti luokiteltu suojaukseksi.
- 2) Tuntiperusteiset myynnit ja ostot netotetaan konsernitason ja esitetään joko tuottona tai kuluna sen mukaan, onko Fortum tietynä hetkenä nettomyyjä vai -ostaja.

Segmenttitiedot edelliseltä 12 kk:lta

milj. euroa	Liite	Generation ¹⁾		Russia		City Solutions ¹⁾		Consumer Solutions		Uniper		Muut toiminnot		Yhteensä	
		Edell. 12kk	2020 Edell. 12kk	2020 Edell. 12kk	2020 Edell. 12kk	2020 Edell. 12kk	2020 Edell. 12kk	2020 Edell. 12kk	2020 Edell. 12kk	2020 Edell. 12kk	2020 Edell. 12kk	2020 Edell. 12kk	2020 Edell. 12kk	2020	
Tuloslaskelman tiedot segmenteittäin															
Sähkönmyynti ¹⁾		2 092	1 878	714	791	166	121	1 444	1 057	22 955	16 994	0	0	27 373	20 841
Lämmönmyynti		-	-	136	134	569	516	-	-	322	191	-	-	1 027	841
Kaasunmyynti		102	84	-	-	1	1	161	139	37 366	22 176	-	-	37 629	22 400
Jätteiden käsittelyn myynti		0	-	-	-	249	252	-	-	-	-	-	-	249	252
Muu myynti		39	44	6	4	212	185	86	70	8 168	5 154	142	140	8 652	5 598
Liikevaihto		2 233	2 006	856	929	1 196	1 075	1 691	1 267	68 812	44 514	142	140	74 929	49 931
Eliminoinnit		-271	-421	-2	-2	-54	-64	-1	-2	0	0	-112	-110	-441	-598
Nord Pool -netotus ²⁾														-540	-317
IS Ulkoinen liikevaihto		1 963	1 585	853	927	1 141	1 012	1 690	1 264	68 812	44 514	30	30	73 950	49 015
Vertailukelpoinen käyttökate		959	886	386	394	276	239	161	153	1 523	856	-98	-94	3 206	2 434
IS Poistot		-181	-164	-133	-143	-189	-191	-67	-63	-650	-494	-31	-35	-1 252	-1 090
IS Vertailukelpoinen liikevoitto		778	722	252	251	87	47	94	90	873	363	-130	-129	1 954	1 344
Arvon alentumiset ja peruutukset		2	2	-29	-	-	-	-	-	-2	0	-	-	-29	2
Myyntivoitot ja muut samankaltaiset erät	6	50	0	0	1	296	723	0	0	1	-13	9	53	356	765
Yrityshankinnan kirjanpidollinen vaikutus	4	-	-	0	0	-	-	-	-	-	-	0	-222	0	-222
Tulevaisuuden kassavirtoja suojaavien johdannaisten käyvän arvon muutokset		-28	-12	0	0	-2	5	127	39	-1 632	-706	0	-	-1 534	-675
Muut		1	0	-	-	-	-	-	-	215	386	-	-	215	386
IS Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät	4	24	-11	-29	1	295	728	127	39	-1 418	-333	9	-169	-992	255
IS Liikevoitto		802	711	224	252	382	775	221	129	-545	29	-121	-298	962	1 599
Vertailukelpoinen osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta	4, 12	13	13	72	47	60	57	-	-	58	38	-1	502	201	656
IS Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta	12	72	29	72	47	59	57	-	-	76	54	-1	470	279	656
Bruttoinvestoinnit / -divestoinnit segmenteittäin															
Bruttoinvestoinnit osakkeisiin	6	63	70	26	48	108	114	0	0	3	3	383	3 572	583	3 807
Investoinnit käyttöomaisuuteen ³⁾		159	158	51	43	242	219	65	57	810	635	29	34	1 343	1 146
Osakkeiden bruttodivestoinnit	6	129	171	17	0	373	895	10	10	72	69	8	81	609	1 226

1) Sekä ulkoinen että sisäinen liikevaihto sisältää realisoituneiden suojausinstrumenttien vaikutukset. Vaikutus liikevaihtoon voi olla positiivinen tai negatiivinen riippuen keskimääräisen sopimushinnan ja realisoituneen spot-hinnan erotuksesta.

Sähkönmyynti sisältää hyödykejohdannaisten realisoituneen tuloksen sopimuksista, joilla ei ollut IFRS 9:n mukaista suojauslaskentaa, mutta ovat operatiivisesti luokiteltu suojaukseksi.

2) Tuntiperusteiset myynnit ja ostot netotetaan konsernitasolla ja esitetään joko tuottona tai kuluna sen mukaan, onko Fortum tietynä hetkenä nettomyyjä vai -ostaja.

3) Vuoden 2020 vertaavia lukuja päivitettiin vuoden 2021 ensimmäisellä neljänneksellä Uniperin hankintamenolaskelman viimeistelyn yhteydessä, kun vuokrasopimusvelkaan liittyvää oikaisua muutettiin.

Varat ja velat segmenteittäin

milj. euroa	Liite	Generation		Russia		City Solutions		Consumer Solutions		Uniper		Muut toiminnot		Yhteensä	
		30.6.2021	31.12.2020	30.6.2021	31.12.2020	30.6.2021	31.12.2020	30.6.2021	31.12.2020	30.6.2021	31.12.2020	30.6.2021	31.12.2020	30.6.2021	31.12.2020
Korottomat varat		5 673	5 780	1 978	2 020	2 847	3 512	833	780	20 289	20 646	265	270	31 885	33 009
BS Osuudet osakkuus- ja yhteisyrityksissä	12	989	961	661	577	57	612	-	-	688	729	35	33	2 429	2 912
Eliminoinnit														-59	-57
Segmenttien varat yhteensä		6 662	6 742	2 639	2 597	2 904	4 123	833	780	20 977	21 375	300	303	34 255	35 863
Korolliset saamiset	13													3 060	3 000
BS Laskennalliset verosaamiset														1 093	1 089
Muut varat														47 488	15 550
BS Likvidit varat														1 703	2 308
BS Varat yhteensä														87 600	57 810
Segmenttien velat		455	508	67	166	332	445	215	215	12 744	13 943	152	167	13 964	15 443
Eliminoinnit														-59	-57
Segmenttien velat yhteensä														13 905	15 386
BS Laskennalliset verovelat														930	952
Muu vieras pääoma														46 670	15 233
Sijoitettuun pääomaan sisältyvä vieras pääoma														61 505	31 570
Korollinen vieras pääoma	14													10 824	10 662
BS Oma pääoma														15 271	15 577
BS Oma pääoma ja vieras pääoma yhteensä														87 600	57 810
Henkilöstön lukumäärä		1 193	1 143	2 954	2 935	2 162	2 093	1 131	1 048	11 773	11 751	971	963	20 184	19 933

Vertailukelpoinen liikevoitto sisältäen vertailukelpoisen osuuden osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta sekä vertailukelpoinen sidotun pääoman tuotto

milj. euroa	Liite	Generation		Russia		City Solutions		Consumer Solutions		Uniper ³⁾	
		Edell. 12kk	31.12. 2020	Edell. 12kk	31.12. 2020	Edell. 12kk	31.12. 2020	Edell. 12kk	31.12. 2020	Edell. 12kk	31.12. 2020
Vertailukelpoinen liikevoitto		778	722	252	251	87	47	94	90	873	363
Vertailukelpoinen osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta ¹⁾	4, 12	13	13	72	47	60	57	-	-	58	38
Vertailukelpoinen liikevoitto sisältäen osuuden osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta		791	735	324	298	147	104	94	90	930	401
Segmenttien varat kauden lopussa		6 662	6 742	2 639	2 597	2 904	4 123	833	780	20 977	21 375
Segmenttien velat kauden lopussa		455	508	67	166	332	445	215	215	12 744	13 943
Vertailukelpoinen sidottu pääoma		6 207	6 234	2 572	2 431	2 572	3 679	618	565	8 233	7 432
Vertailukelpoinen sidottu pääoma keskimäärin ²⁾		6 091	6 006	2 546	2 693	3 341	3 679	596	569	7 665	N/A
Vertailukelpoinen sidotun pääoman tuotto, %		13,0	12,2	12,7	11,1	4,4	2,8	15,8	15,9	12,1	N/A

1) Vertailukelpoinen osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta vuodelle 2020 on laskettu uudelleen vuoden 2021 ensimmäisellä neljänneksellä, kun vaihtoehtoinen tunnusluku, vertailukelpoinen kauden voitto, otettiin käyttöön.

2) Keskimääräinen sidottu pääoma on laskettu käyttäen vuoden alun ja jokaisen vuosineljänneksen lopun arvoja.

3) Uniper-segmentti hankittiin 31.3.2020. Vertailukelpoinen sidottu pääoma keskimäärin ja vertailukelpoinen sidotun pääoman tuotto esitetään vuoden 2021 ensimmäisestä neljänneksestä lähtien Uniper-segmentissä, koska tiedot 12 kuukauden ajalta ovat saatavilla.

4. Vertailukelpoinen liikevoitto ja vertailukelpoinen kauden voitto

4.1 Liikevoiton täsmäytys vertailukelpoiseen liikevoittoon

Vuosineljännes

milj. euroa	Oikaisematon		Arvon- alentumiset ja peruutukset		Myyntivoitot ja saman- kaltaiset erät		Yrityshankinnan kirjanpidollinen vaikutus	Tulevaisuuden kassavirtoja suojaavien johdannaisten käyvän arvon muutokset	Muut		Raportoitu		
	II/2021	II/2020	II/2021	II/2020	II/2021	II/2020			II/2021	II/2020	II/2021	II/2020	II/2021
Liikevaihto	21 033	8 095	-	-	-	-	-	-3 905	4 236	-	-	17 128	12 330
Muut tuotot	2 441	2 213	2	1	-23	-71	-	-759	-1	-29	-8	1 632	2 134
Materiaalit ja palvelut	-25 943	-6 968	-	-	-	-	-	9 944	-4 388	17	-68	-15 982	-11 424
Henkilöstökulut	-391	-354	-	-	-	-	-	-	-	9	-	-382	-353
Poistot	-343	-310	30	-	-	-	-	-	-	-	-	-313	-309
Muut kulut	2 363	-2 137	-	-	-	2	-	-4 427	-	17	-39	-2 048	-2 174
IS													
Vertailukelpoinen liikevoitto			32	1	-23	-69	-	852	-154	15	-115	35	203
IS													
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät			-31	-1	23	69	-	-852	154	-15	115	-875	336
IS Liikevoitto	-840	539										-840	539

Vuoden alusta

milj. euroa	Oikaisematon		Arvon- alentumiset ja peruutukset		Myyntivoitot ja saman- kaltaiset erät		Yrityshankinnan kirjanpidollinen vaikutus	Tulevaisuuden kassavirtoja suojaavien johdannaisten käyvän arvon muutokset		Muut		Raportoitu		
	I-II/2021	I-II/2020	I-II/2021	I-II/2020	I-II/2021	I-II/2020		I-II/2021	I-II/2020	I-II/2021	I-II/2020	I-II/2021	I-II/2020	
Liikevaihto	43 905	9 485	-	-	-	-	-	-5 284	4 202	-	-	38 621	13 687	
Muut tuotot	9 320	2 667	1	1	-74	-502	-	-5 920	-1	-31	-8	3 297	2 157	
Materiaalit ja palvelut	-46 878	-7 559	-	-	-	-	-	11 377	-4 373	28	-68	-35 473	-12 000	
Henkilöstökulut	-762	-477	-	-	-	-	-	-	-	9	-	-754	-477	
Poistot	-651	-459	31	-	-	-	-	-	-	-	-	-621	-459	
Muut kulut	-4 428	-2 515	-	-	20	222	222	515	-	49	-39	-3 865	-2 312	
IS														
Vertailukelpoinen liikevoitto			32	1	-74	-482	-	222	687	-172	55	-115	1 206	596
IS														
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät			-32	-1	74	482	-	-222	-687	172	-55	115	-701	546
IS Liikevoitto	505	1 142											505	1 142

Edelliset 12 kk

milj. euroa	Oikaisematon		Arvon- alentumiset ja peruutukset		Myyntivoitot ja saman- kaltaiset erät		Yrityshankinnan kirjanpidollinen vaikutus	Tulevaisuuden kassavirtoja suojaavien johdannaisten käyvän arvon muutokset		Muut		Raportoitu		
	Edell. 12kk	2020	Edell. 12kk	2020	Edell. 12kk	2020		Edell. 12kk	2020	Edell. 12kk	2020	Edell. 12kk	2020	
Liikevaihto	76 937	42 517	-	-	-	-	-	-2 987	6 499	-	-	73 950	49 015	
Muut tuotot	17 170	10 517	0	0	-356	-784	-	-10 598	-4 679	-275	-252	5 942	4 802	
Materiaalit ja palvelut	-77 605	-38 286	-	-	-	-	-	9 945	-5 805	-112	-208	-67 771	-44 298	
Henkilöstökulut	-1 492	-1 206	-	-	-	-	-	-	-	20	11	-1 472	-1 195	
Poistot	-1 284	-1 092	29	-1	-	-	-	-	-	3	3	-1 252	-1 090	
Muut kulut	-12 764	-10 851	-	-	0	20	-	222	5 174	4 659	148	60	-7 443	-5 890
IS														
Vertailukelpoinen liikevoitto	-	-	29	-2	-356	-765	-	222	1 534	675	-216	-386	1 954	1 344
IS														
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät	-	-	-29	2	356	765	-	-222	-1 534	-675	215	386	-992	255
IS Liikevoitto	962	1 599											962	1 599

Arvon alentumiset ja peruutukset

Arvon alentumiset ja aiemmin kirjattujen arvonalentumisten peruutukset oikaistaan poistoista ja esitetään vertailukelpoisuuteen vaikuttavissa erissä. Fortum kirjasi Venäjän Argayashin sähkön ja lämmön yhteistuotantolaitoksen (CHP) kaupan yhteydessä 29 miljoonan euron verovähennyskelpoisen kassavirtavaikutuksettomana arvonalentumisen vuoden 2021 toisen neljänneksen tulokseen.

Myyntivoitot ja muut samankaltaiset erät

Vuoden 2021 kahden ensimmäisen neljänneksen myyntivoitot ja muut samankaltaiset erät sisältää 50 miljoonan euron myyntivoiton kahdeksasta pienestä vesivoimalaitoksesta Ruotsissa (katso liitetieto 6.2 Yritysmyyntit). Vuoden 2020 myyntivoitot ja muut samankaltaiset erät sisältää 72 miljoonan euron myyntivoiton Fortum Recharge AS:n myynnistä, 431 miljoonan euron myyntivoiton Joensuun kaukolämpöliiketoiminnan myynnistä ja 291 miljoonan euron myyntivoiton Järvenpään kaukolämpöliiketoiminnan myynnistä (katso liitetieto 6.2 Yritysmyyntit), sekä 20 miljoonaa euroa Uniperin hankinnasta aiheutuneita kuluja (katso liitetieto 6.1 Yrityshankinnat).

Yrityshankinnan kirjanpidollinen vaikutus

Osakkuusyhtiön yhdistämiseen kuuluu konsernin osuuden kirjaaminen osakkuusyhtiön laajan tuloksen eristä. IFRS-standardien mukaan nämä aiemmin kirjatut laajan tuloksen erät uudelleenluokitellaan oman pääoman sisällä luonteensa mukaisesti kertyneisiin voittovaroihin, joko konsernin tuloslaskelman kautta tai suoraan, jos osakkuusyhtiö myydään tai siitä tulee tytäryhtiö. Tällä uudelleenluokittelulla ei ole vaikutusta konsernin omaan pääomaan.

Tästä uudelleenluokittelusta johtuen Fortum kirjasi -222 miljoonan euron kertaluontoisen erän konsernin tuloslaskelmaan, kun Uniperista tuli Fortumin tytäryhtiö 31.3.2020. Tämä edusti Fortumin osuutta Uniperin laajan tuloksen eristä siltä ajanjaksolta, jolloin Uniper oli osakkuusyhtiö ja aiheutui pääasiassa Uniperin kirjaamista muuntoeroista. Kirjauksella ei ollut vaikutusta konsernin kassavirtaan eikä omaan pääomaan. Fortumin osuus niistä Uniperin laajan tuloksen eristä, joita ei siirretä tuloslaskelmaan, -84 miljoonaa euroa, on uudelleenluokiteltu oman pääoman sisällä kertyneisiin voittovaroihin. Katso myös Lyhennetty laskelma konsernin oman pääoman muutoksista.

Tulevaisuuden kassavirtoja suojaavien johdannaisten käyvän arvon muutokset

Tulevaisuuden kassavirtoja suojaavien johdannaistrumenttien realisoitumattomat muutokset, jotka eivät täytä suojauslaskennan edellytyksiä, ja johdannaisiksi käsiteltävät fyysiset sopimukset kirjataan vertailukelpoisuuteen vaikuttaviin eriin.

Johdannaisina käsiteltyjen fyysisten sopimusten selvittämisen vaikutukset oikaistaan myyntiin sekä materiaaleihin ja palveluihin vastaamaan markkinoiden hinnoittelua ("contract pricing adjustment"). Oikaisuja tarvitaan taloudellisen tuloksen ymmärtämisen parantamiseksi, kun verrataan eri tilikausien tuloksia.

Muut

Erä Muut sisältää uudelleenjärjestelykuluja, varausten muutoksia ja lyhytaikaisten varojen väliaikaisten vähennysten palautuksia.

4.2 Vertailukelpoisen liikevoiton täsmäytys vertailukelpoiseen kauden voittoon

Vuoden 2021 ensimmäisellä neljänneksellä Fortum otti käyttöön kaksi uutta tunnuslukua (APM), vertailukelpoinen kauden voitto ja vertailukelpoinen tulos/osake, joiden avulla voidaan paremmin vertailla kannattavuutta eri kausien välillä.

milj. euroa	Liite	II/2021	II/2020	I-II/2021	I-II/2020	2020	Edell. 12kk
IS Liikevoitto		-840	539	505	1 142	1 599	962
IS Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät	4,1	875	-336	701	-546	-255	992
IS Vertailukelpoinen liikevoitto		35	203	1 206	596	1 344	1 954
IS Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta		61	39	140	518	656	279
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tulokseen liittyvät oikaisut	12	-9	-16	-22	56	0	-77
Vertailukelpoinen osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta		52	23	119	574	656	201
IS Rahoituskulut - netto		35	3	71	-65	-56	80
Rahoituskulut - netto liittyvät oikaisut	7	-25	-20	-42	5	-48	-94
Vertailukelpoiset rahoituskulut - netto		10	-17	29	-60	-103	-14
Vertailukelpoinen voitto ennen tuloveroja		97	209	1 354	1 110	1 897	2 141
IS Tuloverot		84	-178	-66	-254	-344	-156
Tuloveroihin liittyvät oikaisut		-108	136	-218	135	45	-308
Vertailukelpoiset tuloverot		-24	-42	-284	-119	-299	-464
IS Määräysvallattomat omistajat		185	-62	-33	-71	-32	6
Määräysvallattomiin omistajiin liittyvät oikaisut		-179	51	-122	48	-82	-252
Vertailukelpoinen määräysvallattomat omistajat		6	-11	-155	-23	-114	-246
Vertailukelpoinen kauden voitto		79	155	915	968	1 483	1 431
Vertailukelpoinen tulos/osake, euroa	23	0,09	0,17	1,03	1,09	1,67	1,61

Vertailukelpoinen osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta

Osuutta osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta oikaistaan merkittävästi erillä (vastaavasti kuin vertailukelpoista kauden voittoa määrittäessä tehdyt oikaisut) niissä yhteisöissä, jotka luokitellaan Fortumin pääasiallisiksi osakkuus- ja yhteisyrityksiksi. Lisätietoja Fortumin pääasiallisista osakkuus- ja yhteisyrityksistä on vuoden 2020 tilinpäätöksen liitetiedossa 18 Osuudet osakkuus- ja yhteisyrityksistä. Vuoden 2020 ensimmäisellä neljänneksellä ja 31.3.2020 asti Uniper oli Fortumin osakkuusyritys.

Vertailukelpoiset rahoituskulut - netto

Rahoituskuluja – netto oikaistaan esimerkiksi muut rahoituserät – nettoon kirjatulla ydinjätehuoltoon liittyvillä erillä, rahoituserien käypien arvojen muutoksilla, sekä rahoituserien arvonalentumisilla ja aiemmin kirjattujen arvonalentumisten peruutuksilla.

Vertailukelpoiset tuloverot

Tuloveroja oikaistaan vertailukelpoisuuteen vaikuttavien erien, oikaisujen osuuteen osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta, oikaisujen rahoituskuluihin – netto, verokannan muutosten ja muiden kertaluonteisten oikaisujen verovaikutuksilla.

Katso myös liitetieto 23 Tunnuslukujen laskentakaavat ja täsmäytykset.

5. Rahoitusriskien hallinta

Fortum jatkaa keskusteluja Uniperin kanssa selvityksistä riskienhallinnan järjestelmistä ja periaatteista koko konsernin osalta. Riskienhallinnan nykyiset tavoitteet ja periaatteet on esitetty vuoden 2020 konsernitilinpäätöksessä.

Käypien arvojen hierarkiatasot

Taseessa käypään arvoon arvostetut rahoitusinstrumentit on esitetty seuraavien käyvän arvon määrittämiseen perustuvien hierarkiatasojen mukaisesti:

Taso 1: täysin samanlaisten varojen tai velkojen noteeratut (oikaisemattomat) hinnat toimivilla markkinoilla;

Taso 2: muut tiedot kuin tasoon 1 sisältyvät noteeratut hinnat, jotka kyseiselle omaisuuserälle tai velalle on havainnoitavissa joko suoraan (ts. hintana) tai epäsuorasti (ts. hinnoista johdettuina);

Taso 3: omaisuuserää tai velkaa koskevat tiedot, jotka eivät perustu todettavissa olevaan markkinatietoon (ei havainnoitavissa olevat tiedot).

Katso myös laadintaperiaatteet konsernitilinpäätöksen 2020 liitetiedossa 15 Rahoitusvarat ja -velat käypään arvoon.

Rahoitusvarat

milj. euroa	Taso 1		Taso 2		Taso 3		Netotus ¹⁾		Yhteensä	
	30.6.2021	31.12.2020	30.6.2021	31.12.2020	30.6.2021	31.12.2020	30.6.2021	31.12.2020	30.6.2021	31.12.2020
Pitkäaikaisissa varoissa										
Muut sijoitukset ²⁾	80	75	44	43	141	70			265	188
Johdannaisinstrumentit										
Hyödykejohdannaiset										
Sovelletaan suojauslaskentaa			34	52			-17	-29	17	23
Ei sovelleta suojauslaskentaa	3 931	1 030	7 717	1 563	152	138	-145	-24	11 655	2 707
Korko- ja valuuttajohdannaiset										
Sovelletaan suojauslaskentaa			117	170					117	170
Ei sovelleta suojauslaskentaa			45	46					45	46
Korolliset saamiset	109	98			34	17			143	116
Yhteensä pitkäaikaisissa varoissa	4 120	1 203	7 957	1 874	327	225	-162	-53	12 241	3 250
Lyhytaikaisissa varoissa										
Johdannaisinstrumentit										
Hyödykejohdannaiset										
Sovelletaan suojauslaskentaa			110	185			-96	-60	14	125
Ei sovelleta suojauslaskentaa	11 607	2 851	18 883	5 090	27	6	-2 498	-655	28 019	7 292
Korko- ja valuuttajohdannaiset										
Sovelletaan suojauslaskentaa			16	26					16	26
Ei sovelleta suojauslaskentaa			66	89					66	89
Muut saamiset			39	62					39	62
Korolliset saamiset	436	432	47	46	4	5			487	483
Yhteensä lyhytaikaisissa varoissa	12 043	3 283	19 161	5 498	31	11	-2 594	-715	28 641	8 077
Yhteensä rahoitusvaroissa	16 163	4 486	27 118	7 372	357	237	-2 756	-768	40 882	11 326

1) Kun sähkö- ja muiden hyödykeporssien kanssa tehdyillä standardijohdannaissojimuksilla on samanaikainen toimitus, saamiset ja velat netotetaan Fortumissa, pois lukien Uniper.

2) Muut sijoitukset koostuvat pääosin listaamattomien yhtiöiden osakkeista.

Rahoitusvelat

milj. euroa	Taso 1		Taso 2		Taso 3		Netotus ¹⁾		Yhteensä	
	30.6.2021	31.12.2020	30.6.2021	31.12.2020	30.6.2021	31.12.2020	30.6.2021	31.12.2020	30.6.2021	31.12.2020
Pitkäaikaisissa veloissa										
Korolliset velat ²⁾			1 865	2 145					1 865	2 145
Johdannaisinstrumentit										
Hyödykejohdannaiset										
Sovelletaan suojauslaskentaa			110	106			-17	-29	93	77
Ei sovelleta suojauslaskentaa	2 806	634	7 827	1 598	187	254	-145	-24	10 675	2 462
Korko- ja valuuttajohdannaiset										
Sovelletaan suojauslaskentaa			39	56					39	56
Ei sovelleta suojauslaskentaa			36	63					36	63
Yhteensä pitkäaikaisissa veloissa	2 806	634	9 877	3 967	187	254	-162	-53	12 708	4 802
Lyhytaikaisissa veloissa										
Korolliset velat			436	497					436	497
Johdannaisinstrumentit										
Hyödykejohdannaiset										
Sovelletaan suojauslaskentaa			377	304			-96	-60	281	244
Ei sovelleta suojauslaskentaa	10 924	2 545	21 212	5 612	17	10	-2 498	-655	29 655	7 512
Korko- ja valuuttajohdannaiset										
Sovelletaan suojauslaskentaa			1	14					1	14
Ei sovelleta suojauslaskentaa			68	167					68	167
Muut velat			1		9				11	
Yhteensä lyhytaikaisissa veloissa	10 924	2 545	22 096	6 594	26	10	-2 594	-715	30 453	8 434
Yhteensä rahoitusveloissa	13 730	3 179	31 973	10 561	213	264	-2 756	-768	43 160	13 236

1) Kun sähkö- ja muiden hyödykepörsseiden kanssa tehdyillä standardijohdannaisopimuksilla on samanaikainen toimitus, saamiset ja velat netotetaan Fortumissa, pois lukien Uniper.

2) Osuus joukkovelkakirjalainoista, joihin sovelletaan käyvän arvon suojauslaskentaa.

Korko- ja valuuttajohdannaisien käypä arvo on nettona 99 miljoonaa euroa, josta varoja 244 miljoonaa euroa ja velkoja 144 miljoonaa euroa. Fortumilla on käteisvakuuksia perustuen vakuussopimuksiin, joita Fortumilla on joidenkin vastapuolten kanssa. Kesäkuun 2021 lopussa Fortum oli saanut 97 miljoonaa euroa näistä vakuussopimuksista. Saatu raha on kirjattu lyhytaikaisiin velkoihin.

Lisätietoja korollisista saamisista ja veloista on liitetiedoissa 13 Korolliset saamiset ja 14 Korollinen nettovelka sekä liitetiedossa 19 Pantatut varat ja vastuut.

Muutokset käypien arvojen hierarkiatasossa 3

	1.1.2021	Ostot	Myyntit	Selvityksetlaskelmassa	Voitot / tappiot tulos-	Siirrot tasoon 3	30.6.2021
Taseessa, netto							
Muut sijoitukset	70	9	-3		13	52	141
Hyödykejohdannaiset, käyvät arvot	382	16		-1	192		589
Hyödykejohdannaisien ensimmäisen päivän voitot ja tappiot	-501	-67		-47			-615
Korolliset saamiset	22	18		-6	3		37
Muut velat	0	-9					-9
Yhteensä taseessa, netto	-27	-33	-3	-54	208	52	143

6. Yrityshankinnat ja -myynnit ja myytävänä olevat omaisuuserät

6.1 Yrityshankinnat

milj. euroa	II/2021	II/2020	I-II/2021	I-II/2020	2020	Edelliset 12kk
Hankitut tytäryhtiöosakkeet (brutto)	154	100	173	3 375	3 646	444
Hankitut osakkuus- ja yhteisyritysosakkeet (brutto)	19	40	20	43	119	96
Hankitut muut osakkeet (brutto)	7	5	10	9	42	43
Yhteensä	180	145	203	3 427	3 807	583

Hankinnat vuoden 2021 aikana

Vuoden 2021 kahden ensimmäisen neljänneksen aikana Fortum investoi RUSNANON kanssa 50/50 omistettuun venäläiseen tuulivoimasijoitusrahastoon 18 miljoonaa euroa (I-II/2020: 25).

Kesäkuussa 2021 Fortumin ja Rusnanon tuulivoiman sijoitusrahasto myi Kalmykian 200 megawatin tuulipuistot Fortumin ja RDIF-rahaston yhteisyritykselle.

Uniperin hankinta maaliskuussa 2020

Fortum sopi 8.10.2019 ostavansa kaikki Elliott Management Corporation ja sen tytäryhtiöiden ("Elliott") sekä Knight Vinke Energy Advisors Limited ja sen tytäryhtiöiden ("Knight Vinke") hallinnoimien rahastojen omistamat Uniperin osakkeet. Hankinta toteutettiin kahdessa erässä. Määräysvalta Uniperista saavutettiin 26.3.2020, kun kaupan ensimmäinen, 19,6 prosentin osake-erä saatiin päätökseen. Hankintapäivänä kirjattiin myös velka kaupan toisesta 3,8 prosentin osake-erästä enimmäismääräisenä. Kaupat toisesta osake-erästä enimmäismääräisenä saatiin päätökseen 8.5.2020.

Fortumin kokonaisosuus Uniperista oli 73,4 prosenttia 31.3.2020. Hankinnan kokonaisarvo oli yhteensä 2,6 miljardia euroa, mikä kasvatti Fortumin investoinnin kokonaisarvoa 6,5 miljardiin euroon.

milj. euroa	Uniper
Hankitut osakkeet	2 858
Likvidit varat hankituissa yhtiöissä	-1 328
Hankitut osakkeet rahavirtalaskelmassa	1 530
Korollinen velka hankituissa yhtiöissä	1 414
Muut rahoitusnettovelkaan sisältyvät erät hankituissa yhtiöissä	596
Bruttoinvestoinnit osakkeisiin	3 540

Hankinnan kirjanpitoikäsihtely

Uniper-hankinnan hankintamenolaskelma viimeisteltiin ja se saatettiin päätökseen 31.3.2021. Käyvän arvon oikaisu liittyy pääasiallisesti aineellisiin käyttöomaisuushyödykkeisiin ja käyttöoikeusomaisuuseriin, osuuksiin osakkuus- ja yhteisyrityksissä, vuokrasopimusvelkoihin, muihin varauksiin ja laskennallisiin veroihin. Hankintahinnan ja Uniperin nettovarojen käyvän arvon erotus esitetään liikearvona. Fortum päätti arvostaa määräysvallattomien omistajien osuuden Uniperissa määräysvallattomien omistajien suhteellisella osuudella hankituista nettovaroista.

Hankitut nettovarot on esitetty alla olevassa taulukossa.

milj. euroa	31.3.2020
VARAT	
Liikearvo	1 779
Muut aineettomat hyödykkeet	980
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet ja käyttöoikeusomaisuuserät	9 268
Osuudet osakkuus- ja yhteisyrityksissä	750
Johdannaisinstrumentit	21 958
Korolliset saamiset	1 840
Osuudet ydinjätehuoltorahastoista	1 602
Vakuussaaminen	413
Myyntisaamiset ja muut saamiset	7 236
Laskennalliset verosaamiset ja tuloverosaamiset	1 021
Vaihto-omaisuus	1 565
Likvidit varat	1 328
Varat yhteensä	49 739
VIERAS PÄÄOMA	
Johdannaisinstrumentit	21 084
Korollinen vieras pääoma	1 575
Eläkeveloitteet	953
Ydinvoimaan liittyvät varaukset	1 758
Muut varaukset	3 935
Laskennalliset verovelat ja tuloverovelat	348
Vakuusvelka	924
Ostovelat ja muu lyhytaikainen vieras pääoma	7 852
Velat yhteensä	38 428
Nettovarot Uniperin taseessa	11 312
Vähennetään Uniperin taseessa oleva liikearvo ¹⁾	-1 779
Uniperin nettovarot ilman liikearvoa	9 533
Hankintahinta	2 587
Aiemmin omistetun osuuden arvo	4 613
Hankinnan kokonaisarvo	7 201
Määräysvallattomien osuus Uniperin taseessa	-424
Määräysvallattomien osuus Uniperin hankinnasta	-2 423
Määräysvallattomien osuus yhteensä	-2 847
Liikearvo	515

1) Uniperin taseessa oleva liikearvo vähennetään, koska se ei ole IFRS-standardien mukainen yksilöitävissä oleva omaisuuserä Fortumin näkökulmasta.

Hankitut nettovarot perustuivat Uniperin vuoden 2020 ensimmäisen vuosineljänneksen osavuositiedossa 7.5.2020 julkaistun taseeseen. Uniperin erillinen tase ei ole täysin yhtenevä tässä esitettyyn taseeseen, sillä taseen erät on luokiteltu Fortumin taseluokkien mukaisesti. Lisäksi Fortum ja Uniper ovat yhteisomistajia ruotsalaisessa ydinvoimayhtiössä OKG AB:ssa. OKG AB on yhdistetty Uniper-konserniin tytäryhtiönä 45,5 prosentin vähemmistöosuudella, joka edustaa Fortumin omistusosuutta OKG AB:ssa. Fortum käsitteli OKG AB:ta osakkuusyhtiönä 31.3.2020 asti. OKG AB on yhdistetty Fortum-konserniin tytäryhtiönä 31.3.2020 alkaen.

Uniperin osakkeiden hankinta on toteutunut vaiheittain, sillä Fortum omisti 49,99 prosenttia Uniperin osakkeista ennen 26.3.2020 tapahtunutta hankintaa. IFRS-standardien mukaan aiemmin omistettu osakkuusyhtiöosuus arvostetaan käypään arvoon, kun kontrolli on saavutettu. Taseen kirjanpitoarvon ja omistetun osuuden käyvän arvon ero kirjataan konsernin tuloslaskelmaan. Fortumin aiemmin omistaman oman pääoman ehtoisen osuuden käypä arvo oli 4 613 miljoonaa euroa. Käypä arvo perustui Uniperin osakkeen hintaan 26.3.2020, jota on hieman oikaistu merkittävää vaikutusvaltaa heijastavalla preemiolla. Arvostuksessa ei ole käytetty merkittävässä määrin muita kuin havainnoitavissa olevia lähtötietoja (markkinaehtoinen menetelmä, joka luokitellaan käyvän arvon hierarkiassa tasolle 2). Fortumin aiemmin omistaman oman pääoman ehtoisen osuuden arvostamisesta ei syntynyt tulosvaikutusta, sillä käypä arvo oli verrattavissa kirjanpitoarvoon.

Hankinnasta aiheutuneet kulut, 20 miljoonaa euroa, on kirjattu vertailukelpoisuuteen vaikuttaviin eriin konsernin tuloslaskelmalle vuonna 2020. Katso liitetieto 4 Vertailukelpoinen liikevoitto ja vertailukelpoinen kauden voitto.

Muut yrityshankinnat 2020

Vuoden 2020 aikana Fortum investoi RUSNANON kanssa 50/50 omistettuun venäläiseen tuulivoimasijoitusrahastoon 25 miljoonaa euroa.

Fortumin yhteisyritys, Fortumin ja Rusnanon tuulivoimasijoitusrahasto, myi vuoden 2020 aikana 50 megawatin Uljanovsk 2 ja 300 megawatin Rostovin tuulipuistot tätä tarkoitusta varten Russian Direct Investment Fundin (RDIF:n) kanssa perustetulle yhteisyritykselle, joka ylläpitää uusiutuvan energian käyttöön perustuvia voimalaitoksia Venäjällä.

6.2 Yritysmyyntit

milj. euroa						Edelliset	
	II/2021	II/2020	I-II/2021	I-II/2020	2020	12kk	
Myydyt tytäryhtiöosakkeet (brutto)	8	252	153	779	1 156	530	
Myydyt osakkuus- ja yhteisyritysosakkeet (brutto)	2	1	3	1	31	33	
Myydyt muut sijoitukset (brutto)	9	2	9	2	40	47	
Yhteensä	19	255	165	782	1 226	609	

Yritysmyyntit vuoden 2021 aikana

Fortum ilmoitti 2.3.2021, että yhtiö oli päättänyt rakentaa Venäjän suurimman aurinkovoimalan RDIF-rahaston kanssa perustetun yhteisyrityksen kautta. Kapasiteetista 78 MW odotetaan saatavan käyttöön vuoden 2021 neljännellä neljänneksellä ja loput vuoden 2022 toisella puoliskolla. Voimala perustuu Fortumin CSA-huutokaupoissa vuosina 2018 ja 2019 voittamiin kapasiteetteihin. Maaliskuussa 2021 Fortum myi CSA-tuetun aurinkovoimahankkeen RDIF-rahaston kanssa perustetulle yhteisyritykselle, millä oli 17 miljoonan euron positiivinen vaikutus Russia-segmentin vuoden 2021 ensimmäisen neljänneksen vertailukelpoiseen liikevoittoon.

Joulukuussa 2020 Fortum päätti myydä kahdeksan pientä vesivoimalaitosta Ruotsissa Downing Renewables & Infrastructure Trust:lle. Voimalaitosten keskimääräinen vuotuinen sähköntuotanto on 0,1 terawattituntia. Velaton kauppahinta on 64,5 miljoonaa euroa, ja kauppa toteutui 2.2.2021.

Joulukuussa 2019 Fortum allekirjoitti sopimuksen pohjoismaisten tuulivoimalaitostensa 80 prosentin osuuden myynnistä Credit Suisse Energy Infrastructure Partnersin (CSEIP) hallinnoimille rahastoille. Kauppa saatiin päätökseen 14.5.2020 lukuun ottamatta kesken ollutta Sør fjordin tuulipuistoa. Sør fjordin kauppa saatiin päätökseen 20.1.2021.

Yritysmyyntit vuoden 2020 aikana

Fortum sopi 3.7.2020 Järvenpään kaukolämpöliiketoimintansa myynnistä Vantaan Energiasta, Infranodesta ja Kevasta koostuvalle konsortiolle. Kaupan velaton kokonaisarvo on 375 miljoonaa euroa. Kauppa saatiin päätökseen 19.8.2020, ja Fortum kirjasi City Solutions -segmentin vuoden 2020 kolmannen neljänneksen tulokseen 291 miljoonan euron verottoman myyntivoiton.

Fortum allekirjoitti 27.4.2020 sopimuksen pohjoismaisen sähköajoneuvojen julkisten latauspisteiden operaattorinsa Fortum Recharge AS:n 60 prosentin osuuden myynnistä Infracapitalille. Kauppa saatiin päätökseen 29.5.2020, ja Fortum kirjasi Muut toiminnot -segmentin vuoden 2020 toisen neljänneksen tulokseen 72 miljoonan euron verottoman myyntivoiton. Kokonaiskauppahinta oli 87 miljoonaa euroa.

Joulukuussa 2019 Fortum allekirjoitti sopimuksen pohjoismaisten tuulivoimalaitostensa 80 prosentin osuuden myynnistä Credit Suisse Energy Infrastructure Partnersin (CSEIP) hallinnoimille rahastoille. Kaupan velaton kokonaisarvo oli noin 170 miljoonaa euroa. Kauppa saatiin päätökseen 14.5.2020 lukuun ottamatta kesken ollutta Sør fjordin tuulipuistoa.

Joulukuussa 2019 Fortum sopi Joensuun kaukolämpöliiketoimintansa myynnistä Savon Voima Oyj:lle. Kaupan velaton kokonaisarvo oli noin 530 miljoonaa euroa. Kauppa saatiin päätökseen 10.1.2020, ja Fortum kirjasi City Solutions -segmentin vuoden 2020 ensimmäisen neljänneksen tulokseen 431 miljoonan euron verottoman myyntivoiton.

6.3 Myytävänä olevat omaisuuserät

Myytävänä olevat omaisuuserät sisältävät 30.6.2021 50 prosentin omistusosuuden ruotsalaisessa kaukolämpö- ja kaukojäähdytysyhtiö Stockholm Exergi Holding AB:ssä (publ) (City Solutions -segmentti), Intian Pavagada II aurinkovoimapuiston (City Solutions -segmentti), Baltian kaukolämpöliiketoiminnan (City Solutions -segmentti) ja Schkopaun ruskohiilellä toimivan voimalaitoksen (Uniper-segmentti). Myytävänä olevat omaisuuserät sisälsivät 31.12.2020 Schkopaun ruskohiilellä toimivan voimalaitoksen (Uniper-segmentti) ja Sørfjordin tuulipuiston (Generation-segmentti).

Fortum allekirjoitti 30.6.2021 sopimuksen 50 prosentin omistusosuutensa myynnistä ruotsalaisesta kaukolämpö- ja kaukojäähdytysyhtiö Stockholm Exergi Holding AB:stä (publ) sijoittajaryhmälle, johon kuuluvat APG, Alecta, PGGM, Keva ja AXA. Kaupan kokonaisarvo on 29,5 miljardia Ruotsin kruunua (2,9 miljardia euroa), ja se perustuu yhtiön 100 %:n kokonaisarvoon, joka on 71,9 miljardia Ruotsin kruunua (7,1 miljardia euroa). Fortum arvioi kirjaavansa kaupasta City Solutions -segmentin tulokseen 2,4 miljardin euron verottoman myyntivoiton. Kaupan toteutuminen edellyttää tavanomaisten ehtojen täyttymistä. Kauppa odotetaan saatavan päätökseen vuoden 2021 loppuun mennessä.

Fortum ilmoitti 22.6.2021 allekirjoittaneensa sopimuksen Pavagada II:n 250 megawatin ja Rajashtanin 250 megawatin aurinkovoimapuistojen myynnistä Actisille Intiassa. Kaupan velattoman kokonaisarvon arvioidaan olevan noin 280 miljoonaa euroa, josta suurin osa kirjataan vuoden 2021 aikana. Kokonaisarvo sisältää nettovelan, jota ei kaupan myötä enää yhdistellä Fortum-konserniin.

Fortum ilmoitti 12.3.2021 sopineensa Baltian kaukolämpöliiketoimintansa myynnistä Partners Groupille. Fortum sai kaupan päätökseen 2.7.2021. Kaupan kokonaisarvo oli noin 710 miljoonaa euroa. Fortum kirjaa kaupasta City Solutions -segmentin vuoden 2021 kolmannen neljänneksen tulokseen noin 250 miljoonan euron verottoman myyntivoiton.

Helmikuussa 2020 Uniper allekirjoitti sopimuksen Schkopaun ruskohiilellä toimivan voimalaitoksen omistuksen myynnistä Saale Energie GmbH:lle, tšekkiläisen Energetický a průmyslový holding, a. s.:n tytäryhtiölle. Uniper on voimalaitoksen operaattori ja omistaa siitä noin 58 prosenttia. Saale Energie omistaa Schkopaun voimalaitoksesta noin 42 prosenttia ja ottaa haltuunsa Uniper-osuuden 1.10.2021 alkaen. Myynnistä saatava tuotto määräytyy 1.10.2021, kun kauppa toteutuu. Kaupan toteutuessa otetaan myös huomioon sopimukselliset ehdot oikaisuista myyntihintaan.

Joulukuussa 2019 Fortum allekirjoitti sopimuksen pohjoismaisten tuulivoimalaitostensa 80 prosentin osuuden myynnistä Credit Suisse Energy Infrastructure Partnersin (CSEIP) hallinnoimille rahastoille. Kauppa saatiin päätökseen 14.5.2020 lukuun ottamatta Sørfjordin tuulipuistoa, jonka rakentaminen oli vielä kesken. Sørfjordin tuulipuiston kauppa saatiin päätökseen 20.1.2021.

milj. euroa	30.6.2021	31.12.2020
Myytävänä olevat omaisuuserät		
Aineettomat hyödykkeet sekä aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet ja käyttöoikeusomaisuuserät	680	230
Osuudet osakkuus- ja yhteisyrityksissä	544	-
Laskennalliset verosaamiset	9	9
Muut pitkä- ja lyhytaikaiset varat	131	96
Likvidit varat	35	0
BS Yhteensä	1 399	335
Myytävänä oleviin omaisuuseriin liittyvät velat		
Korollinen vieras pääoma	149	43
Laskennalliset verovelat	34	33
Eläkevelvoitteet ja käytöstäpoistamisvaraukset	15	18
Muut velat ja varaukset	124	112
BS Yhteensä	322	206

7.Rahoituskulut - netto

milj. euroa	II/2021	II/2020	I-II/2021	I-II/2020	2020	Edelliset 12kk
Korkokulut						
Lainat	-44	-50	-89	-95	-186	-180
Vuokrasopimusvelkojen korot ja muut korkokulut ¹⁾	-8	-3	-19	-4	-23	-38
Aktivoidut korkokulut ¹⁾	6	14	16	15	39	39
IS Yhteensä	-46	-38	-93	-84	-170	-179
Korkotuotot						
Lainasaamiset ja talletukset	35	36	66	42	96	120
Vuokrasopimussaamisten korot ja muut korkotuotot ²⁾	8	5	14	6	16	23
IS Yhteensä	42	42	79	48	111	143
Muut rahoituserät - netto						
Ydinjätehuoltorahaston tuotto, ydinjätehuoltorahastoon liittyvä oikaisu ja ydinvoimaan liittyvien varausten diskonttauksen purkaminen	18	6	30	-12	19	61
Rahoitusinstrumenttien käypien arvojen muutos, luottotappiot ja niiden oikaisu	7	14	11	7	29	34
Muiden varausten diskonttauksen purkaminen ²⁾	10	-20	35	-21	-45	11
Muut rahoituskulut ja -tuotot	4	-	8	-2	0	10
IS Yhteensä	39	-1	84	-28	3	115
IS Rahoituskulut - netto	35	3	71	-65	-56	80

milj. euroa	II/2021	II/2020	I-II/2021	I-II/2020	2020	Edelliset 12kk
IS Rahoituskulut - netto	35	3	71	-65	-56	80
Oikaisu rahoituskuluihin - netto						
Ydinjätehuoltorahaston tuotto, ydinjätehuoltorahastoon liittyvä oikaisu ja ydinvoimaan liittyvien varausten diskonttauksen purkaminen	-18	-6	-30	12	-19	-61
Rahoitusinstrumenttien käypien arvojen muutos, luottotappiot ja niiden oikaisu	-7	-14	-11	-7	-29	-34
Vertailukelpoiset rahoituskulut - netto	10	-17	29	-60	-103	-14

1) Vuoden 2020 vertaavia lukuja päivitettiin vuoden 2021 ensimmäisellä neljänneksellä Uniperin hankintamenolaskelman viimeistelyn yhteydessä, kun vuokrasopimusvelkaan liittyvää oikaisua muutettiin.

2) Vuoden 2021 toisella neljänneksellä osa muista korkotuotoista on uudelleenluokiteltu Korkotuotoista Muut rahoituserät – nettoon.

Lainojen korkokulut olivat vuoden 2021 kahden ensimmäisen neljänneksen aikana yhteensä 89 miljoonaa euroa (I-II/2020: 95) sisältäen velan korkoja 81 miljoonaa euroa (I-II/2020: 78) ja 8 miljoonaa euroa (I-II/2020: 17) korkokuluja lainasalkkua suojaavista johdannaisista. Vuokrasopimusvelkojen korkokulut olivat 18 miljoonaa euroa (I-II/2020: 4).

Korkotuotot vuoden 2021 kahden ensimmäisen neljänneksen aikana olivat yhteensä 79 miljoonaa euroa (I-II/2020: 48) sisältäen osakaslainasaamisten ja muiden lainasaamisten korkoja 62 miljoonaa euroa (I-II/2020: 37) ja 4 miljoonaa euroa (I-II/2020: 5) talletusten korkotuottoa. Vuokrasopimussaamisten korkotuotot olivat 9 miljoonaa euroa (I-II/2020: 5).

Ydinjätehuoltorahastojen tuotot sisältävät korkotuloja Suomen ydinjätehuoltorahastolta ja Ruotsin ydinjätehuoltorahaston markkina-arvojen muutoksia. Muiden varausten diskonttauksen purkaminen liittyy eläkevelvoitteisiin ja muihin varauksiin. Muutos vuoden 2021 ja 2020 kahden ensimmäisen neljänneksen välillä johtuu pääasiassa Uniper-segmentin muiden varausten diskonttokorkojen muutoksista, joilla oli positiivinen vaikutus rahoituseriin.

8. Tuloverot

Tuloverot vuoden 2021 kahden ensimmäisen neljänneksen aikana olivat 66 miljoonaa euroa (I-II/2020: 254). Efektiivinen tuloverokanta tuloslaskelman mukaan oli 9,2 % (I-II/2020: 15,9 %). Vertailukelpoinen efektiivinen tuloverokanta, ilman osuutta osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta, vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä, verokantojen muutoksia sekä muita merkittäviä kertaluontoisia tuloveroeriä, oli 22,9 % (I-II/2020: 22,2 %).

Fortum on aikaisempina vuosina maksanut veroja liittyen käynnissä oleviin verokiistoihin. Valitusprosessit ovat kesken ja lainopillisten arvioiden sekä niitä tukevien lausuntojen perusteella maksut on kirjattu saamiseksi, 114 miljoonaa euroa (vuoden 2020 lopussa: 114), sisältyen verosaamisiin. Katso lisätietoja liitetiedossa 20 Oikeudenkäynnit ja viranomaismenettelyt.

9. Osakekohtainen osinko

Vuoden 2020 osingonjaosta, 1,12 euroa osaketta kohti, yhteensä 995 miljoonaa euroa, päätettiin yhtiökokouksessa 28.4.2021. Osinko maksettiin 7.5.2021.

Vuoden 2019 osingonjaosta, 1,10 euroa osaketta kohti, yhteensä 977 miljoonaa euroa, päätettiin yhtiökokouksessa 23.4.2020. Osinko maksettiin 5.5.2020.

10. Aineettomat hyödykkeet

milj. euroa	30.6.2021	31.12.2020
Liikearvo	1 014	1 069
Sopimuksiin perustuvat	524	534
Muut	831	1 205
BS Yhteensä	2 369	2 808

Muutos muissa aineettomissa hyödykkeissä vuoden 2021 aikana liittyy pääasiassa päästöoikeuksien palautuksiin.

11. Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet ja käyttöoikeusomaisuuserät

Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet ja käyttöoikeusomaisuuserät olivat 19 029 miljoonaa euroa (vuoden 2020 lopussa: 19 367). Muutokset vuoden 2021 aikana liittyvät pääasiassa poistoihin, joiden vaikutusta muuntoerot ja hankinnat osittain tasoittivat, sekä uudelleenryhmittely myytävänä oleviin omaisuuseriin.

12. Osuudet osakkuus- ja yhteisyrityksistä

12.1 Osuudet osakkuus- ja yhteisyrityksistä

Muutokset osuuksissa osakkuus- ja yhteisyrityksissä

milj. euroa	30.6.2021	31.12.2020
Kirjanpitoarvo 1.1.	2 912	6 435
Yrityshankinnat	-	750
Hankinnat	20	119
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta	140	656
Saadut osingot	-62	-116
Myyntit ja pääoman palautukset	-8	-47
Uudelleenryhmittelyt	-62	-4 663
Osakkuus- ja yhteisyritysten muut laajan tuloksen erät	18	-183
Muuntoerot ja muut muutokset	14	-40
Uudelleenryhmittely myytävänä oleviin omaisuuseriin	-544	-
BS Kirjanpitoarvo kauden lopussa	2 429	2 912

Uudelleenryhmittely myytävänä oleviin omaisuuseriin liittyy pääasiassa Stockholm Exergi AB:hen, lisätietoja liitetiedossa 6.3 Myytävänä olevat omaisuuserät. Yrityshankinnat ja uudelleenryhmittelyt vuonna 2020 liittyvät pääasiassa Uniperin yhdistelyyn tytäryhtiönä 31.3.2020.

Fortum ja Uniper ovat yhteisomistajia ruotsalaisessa ydinvoimayhtiössä OKG AB:ssa. Fortum käsitteli OKG AB:ta osakkuusyhtiönä 31.3.2020 asti. OKG AB on yhdistetty Fortum-konserniin tytäryhtiönä 31.3.2020 alkaen.

12.2 Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta

milj. euroa	II/2021	II/2020	I-II/2021	I-II/2020	2020 Edelliset 12kk
Uniper SE	-	-	-	469	469 -
TGC-1	15	17	22	18	24 28
Stockholm Exergi AB	-2	-2	31	31	46 46
Muut osakkuus- ja yhteisyritykset	48	24	87	0	117 204
IS Yhteensä	61	39	140	518	656 279

milj. euroa	II/2021	II/2020	I-II/2021	I-II/2020	2020 Edelliset 12kk
IS Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta	61	39	140	518	656 279
Oikaisut osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tulokseen	-9	-16	-22	56	0 -77
Vertailukelpoinen osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta	52	23	119	574	656 201

Uniper

Fortum on aiemmin käsitellyt Uniperin osakkuusyhtiönä kolmen kuukauden aikaviiveellä, koska Fortum on julkaissut osavuositiedonsa ennen kuin Uniperin taloudellisia tietoja oli saatavilla. Vuoden 2020 ensimmäisestä neljänneksestä lähtien Fortum on muuttanut julkaisuaikatauluun ja julkaisee nyt osavuositiedon Uniperin jälkeen. Tästä johtuen Fortumin ensimmäisen neljänneksen tulos sisälsi Fortumin osuuden Uniperin tuloksesta 1.10.2019–31.3.2020.

Fortumin osuus Uniperin vuoden 2019 neljännen neljänneksen tuloksesta, 162 miljoonaa euroa, sisälsi Fortumin vuoden 2019 neljännellä neljänneksellä tekemän oikaisun peruutuksen, liittyen Ison-Britannian kapasiteettimarkkinan uudelleenkäyttöönoton vaikutukseen. Fortum teki myös 389 miljoonan euron (verojen jälkeen) peruutuksen liittyen Uniperin vuoden 2019 neljännellä neljänneksellä tekemiin arvonalennuksiin.

Fortumin osuus Uniperin vuoden 2020 ensimmäisen neljänneksen tuloksesta, 307 miljoonaa euroa, sisälsi 61 miljoonan euron (verojen jälkeen) peruutuksen liittyen Uniperin vuoden 2020 ensimmäisellä neljänneksellä tekemiin arvonalennuksiin.

Uniperin osakkeiden 49,99 prosentin hankintaan liittyvässä hankintamenolaskelmassa kirjattu käyvän arvon oikaisu, 613 miljoonaa euroa verojen jälkeen, liittyi poliittisiin riskeihin ja riskeihin sääntely-ympäristössä koskien Uniperin energiantuotannossa käytettäviä omaisuuseriä. Jos Uniper raportoi negatiivisia tulosvaikutuksia näihin omaisuuseriin liittyen, Fortum arvioi, täytyykö tämä negatiivinen tulosvaikutus peruuttaa käyvän arvon oikaisua käyttäen. Tekemänsä arvion perusteella Fortum on päättänyt peruuttamaan käyvän arvon oikaisua käyttäen pääosan Uniperin vuoden 2019 neljänneksellä ja vuoden 2020 ensimmäisellä neljänneksellä tekemistä arvonalentumisista.

Uniperin osakkeiden 49,99 prosentin hankintaan liittyvän hankintamenolaskelman jäljellä oleva käyvän arvon oikaisu lakkasi olemasta 31.3.2020, koska Uniper yhdisteltiin tytäryhtiönä 31.3.2020 lähtien ja Fortum teki uuden hankintamenolaskelman. Katso lisätietoja liitetiedossa 6.1 Yrityshankinnat.

13. Korolliset saamiset

milj. euroa	30.6.2021	31.12.2020
Korolliset saamiset	2 871	2 804
Vuokrasopimussaamiset	190	196
Yhteensä	3 060	3 000

milj. euroa	Käypä arvo		Käypä arvo	
	Tasearvo	30.6.2021	Tasearvo	31.12.2020
Pitkäaikaiset lainasaamiset osakkuus- ja yhteisyrityksiltä	1 178	1 237	1 113	1 161
Pitkäaikaiset arvopaperisijoitukset	109	109	98	98
Muut pitkäaikaiset korolliset saamiset	1 010	1 010	1 010	1 010
Pitkäaikaiset korolliset saamiset yhteensä	2 297	2 356	2 221	2 270
Vakuusjärjestelysopimusarvopaperit	436	436	432	432
Muut lyhytaikaiset korolliset saamiset	137	137	151	151
Lyhytaikaiset korolliset saamiset yhteensä	574	574	582	582
Yhteensä	2 871	2 930	2 804	2 852

Pitkäaikaiset korolliset saamiset osakkuus- ja yhteisyrityksiltä 1 178 miljoonaa euroa (vuoden 2020 lopussa: 1 113) sisältävät 993 miljoonaa euroa saamisia ruotsalaisilta ydinvoimaosakkuusyrityksiltä Forsmarks Kraftgrupp AB:lta ja Ringhals AB:lta (vuoden 2020 lopussa: 964), joita rahoitetaan pääsääntöisesti osakaslainoilla osakkaiden omistussuhteiden suhteessa.

14. Korollinen nettovelka

Rahoitusnettovelka ja oikaistu nettovelka

milj. euroa	30.6.2021	31.12.2020
+ Korollinen vieras pääoma	10 824	10 662
- BS Likvidit varat	1 703	2 308
- Pitkäaikaiset arvopaperisijoitukset	109	98
- Vakuusjärjestelysopimusarvopaperit	436	432
- Korollisiin saamisiin sisältyvät arvopaperit	545	530
- BS Vakuussaaminen	2 420	1 132
+ BS Vakuusvelka	1 513	331
+ Nettovakuusvelka	-907	-801
Rahoitusnettovelka	7 668	7 023
+ BS Eläkevelvoitteet	1 202	1 520
+ Muut käytöstäpoistamisvaraukset	812	821
- BS Osuus Suomen ja Ruotsin ydinjätehuoltorahastoista	3 475	3 445
+ BS Ydinvoimaan liittyvät varaukset	3 809	3 866
+ Ydinvoimaan liittyvät varaukset vähennettynä varoilla ydinjätehuoltorahastoissa	334	421
+ Varaukset yhteensä vähennettynä varoilla ydinjätehuoltorahastoissa	2 348	2 762
Oikaistu nettovelka	10 016	9 784

Fortumilla on vakuusjärjestely, jolla vapautettiin käteisvaroja pohjoismaisesta sähköpörssistä. Tämä järjestely esitetään samansuuruisena lyhytaikaisena korollisena velkana ja korollisena saamisena.

Oikaistuun nettovelkaan on sisällytetty alirahastoidut eläkevastuut ja käytöstäpoistamisvaraukset vähennettynä osuuksilla ydinjätehuoltorahastojen varoista.

Korolliset velat

milj. euroa	30.6.2021	31.12.2020
Lainat	9 790	9 607
Vuokrasopimusvelat	1 033	1 055
Yhteensä	10 824	10 662

Lainat

milj. euroa	30.6.2021		31.12.2020	
	Tasearvo	Käypä arvo	Tasearvo	Käypä arvo
Joukkovelkakirjalainat	3 727	3 956	4 258	4 521
Lainat rahoituslaitoksilta	2 450	2 491	2 576	2 638
Takaisinlainaus Valtion ydinjätehuoltorahastosta ¹⁾	1 165	1 232	1 145	1 210
Muut pitkäaikaiset korolliset velat	457	493	447	488
Pitkäaikaiset korolliset velat yhteensä ²⁾	7 800	8 172	8 425	8 857
Vakuusjärjestelysopimusvelka	436	436	432	432
Muut lyhytaikaiset korolliset velat	1 554	1 554	750	750
Lyhytaikaiset korolliset velat yhteensä	1 990	1 990	1 182	1 182
Yhteensä	9 790	10 162	9 607	10 039

1) Takaisinlainaus Valtion ydinjätehuoltorahastosta sisältää Loviisan ydinvoimalaitokseen liittyvän osan sekä lainauksen TVO:n kautta.

2) Tasearvot sisältävät pitkäaikaisen lainan lyhytaikaisen osuuden 260 miljoonaa euroa (vuoden 2020 lopussa: 534).

Toukokuussa 2021 Fortum maksoi takaisin erääntyvän 500 miljoonan euron joukkovelkakirjalainan. Muut lyhytaikaiset korolliset velat kasvoivat vuoden ensimmäisellä puoliskolla 804 miljoonaa euroa 750 miljoonasta eurosta 1 554 miljoonaan euroon. Kasvu johtui pääasiassa yritystodistusohjelmien käytöstä.

Euromääräisistä lainoista koostuvan lainasalkun keskimääräinen korkokulu tilinpäätöspäivänä oli 0,7 % (vuoden 2020 lopussa: 0,9 %). Koko lainasalkun keskimääräinen korkokulu johdannaisineen oli kauden lopussa 1,5 % (vuoden 2020 lopussa: 1,5 %). Osa ulkoisista lainoista, 685 miljoonaa euroa (vuoden 2020 lopussa: 634), on vaihdettu johdannaissopeuksilla Venäjän ruplamääräisiksi. Näiden lainojen keskimääräinen korkokulu kauden lopussa oli 6,4 % sisältäen Venäjän ruplasuojauksen kulut (vuoden 2020 lopussa: 6,2 %).

Lainojen erääntyminen

milj. euroa	30.6.2021
2021 ¹⁾	1 927
2022	3 377
2023	1 116
2024	318
2025	18
2026 ja myöhemmin	3 035
Yhteensä	9 790

1) Sisältäen käteisvakuuksia 97 miljoonaa euroa perustuen vakuussopimuksiin. Saatu raha on kirjattu lyhytaikaisiin velkoihin.

Diskonttaamattomien vuokrasopimusvelkojen erääntyminen

milj. euroa	30.6.2021
Vuoden sisällä erääntyvät	113
Yli vuoden, mutta viiden vuoden sisällä erääntyvät	423
Yli viiden vuoden kuluttua erääntyvät	815
Yhteensä	1 352

Likvidit varat

milj. euroa	30.6.2021	31.12.2020
Talletukset ja arvopaperit, joiden maturiteetti yli 3 kuukautta	326	410
Rahat ja pankkisaamiset	1 377	1 898
BS Yhteensä	1 703	2 308

Likvideistä varoista 1 464 miljoonaa euroa (vuoden 2020 lopussa: 2 107) on talletettu vastapuolille, joilla on hyvä (investment grade) luottoluokitus.

Raportointikauden lopussa, konsernin likvidit varat olivat 1 703 miljoonaa euroa (vuoden 2020 lopussa: 2 308). Uniper-segmentin osuus likvideistä varoista oli yhteensä 443 miljoonaa euroa (vuoden 2020 lopussa 289). Likvideistä varoista Venäjän yhtiöiden rahaa pankkitileillä ja talletuksina oli 208 miljoonaa euroa (vuoden 2020 lopussa: 244).

Luottolimitit

Raportointikauden lopussa Fortumilla oli 5 000 miljoonaa euroa nostamattomia valmiusluottoja. Nostamattomat luotot sisältävät 1 450 miljoonan euron valmiusluottolimitin, joka erääntyy marraskuussa 2021 (sisältää option jatkaa sopimusta vuodelle), 1 750 miljoonan euron valmiusluottolimitin, joka erääntyy kesäkuussa 2023, sekä Uniperin 1 800 miljoonan euron valmiusluottolimitin, joka erääntyy syyskuussa 2025. Valmiusluottolimittien lisäksi Fortumilla on 100 miljoonaa euroa tililimiittejä, jotka ovat toistaiseksi voimassa.

15. Ydinvoimaan liittyvät varat ja velat

Fortum omistaa Suomessa Loviisan ydinvoimalaitoksen ja Uniper-hankinnan myötä myös Ruotsissa sijaitsevat OKG:n ja Barsebäck Kraft AB:n (Barsebäck) ydinvoimalaitokset. Fortum ja Uniper ovat yhteisomistajia ruotsalaisessa ydinvoimayhtiössä OKG AB:ssa. Fortum käsitteli OKG AB:ta osakkuusyhtiönä 31.3.2020 asti. OKG AB on yhdistelty Fortum-konserniin tytäryhtiönä 31.3.2020 alkaen.

Fortumin konsernitaseeseen erät Osuus ydinjätehuoltorahastosta ja Ydinvoimaan liittyvät varaukset koskevat Loviisan, OKG:n ja Barsebäckin ydinvoimalaitoksia. Fortumilla on myös vähemmistöosuuksia ydinvoimayhtiöissä, joita ovat Teollisuuden Voima Oyj (TVO) Suomessa ja Forsmarks Kraftgrupp AB:ssa (Forsmark) Ruotsissa. Vähemmistöosuudet on luokiteltu osakkuus- ja yhteisyrityksiksi ja yhdistellään pääomaosuusmenetelmällä. Yhtiöt Suomessa ja Ruotsissa toimivat omakustannusperiaatteella. Omistajat ostavat sähköä paikallisen kirjanpitoikäntönnön mukaisesti lasketulla tuotantokustannushinnalla.

Sekä Suomessa että Ruotsissa ydinvoimaoperaattorit ovat lakisääteisesti velvollisia huolehtimaan laitosten käytöstä poistamisesta ja käytetyn polttoaineen loppusijoituksesta (ydinjätehuolto). Molemmassa maissa ydinvoimaoperaattorit ovat velvoitettuja turvaamaan ydinjätehuollon rahoittamisen suorittamalla maksuja viranomaisten hallinnoimiin ydinjäterahastoihin. Ydinvoimaoperaattoreiden pitää myös antaa vakuuksia taatakseen riittävät varat laitosten tulevista käytöstä poistoista ja käytetyn polttoaineen loppusijoituksesta aiheutuvien kustannusten kattamiseksi.

15.1 Ydinvoimaan liittyvät varat ja velat kokonaan omistetuissa ydinvoimalaitoksissa

milj. euroa	30.6.2021	31.12.2020
Taseeseen sisältyvät erät		
BS Ydinvoimaan liittyvät varaukset	3 809	3 866
BS Fortumin osuus ydinjätehuoltorahastosta	3 475	3 445
Fortumin osuus Suomen ja Ruotsin ydinjätehuoltorahastojen nettovarojen käyvästä arvosta	3 947	3 886
Taseeseen kirjaamaton rahasto-osuus	472	441

IFRS-standardien mukainen ydinvoimaan liittyvä varaus ja rahasto-osuus

Ydinvoimaan liittyvät varaukset sisältävät käytöstä poistamista ja käytetyn polttoaineen loppusijoittamista varten tehdyt varaukset. Varaukset perustuvat kustannusarvioon, jossa tulevat kustannukset diskontataan nykyarvoon.

IAS 37:n mukaan lasketut ydinvoimaan liittyvät varaukset laskivat 57 miljoonalla eurolla vuoden 2020 lopusta ja olivat 3 809 miljoonaa euroa 30.6.2021.

Fortumin osuus ydinjätehuoltorahastoista on IFRS:n näkökulmasta yllirahastoitu yhteensä 472 miljoonaa euroa, koska Fortumin osuus rahastoista 30.6.2021 oli 3 947 miljoonaa euroa ja rahaston käypä arvo taseella oli 3 475 miljoonaa euroa. Fortumin rahasto-osuuden tasearvo ei saa ylittää IFRS:n mukaisesti laskettua varauksen määrää taseessa. Niin kauan kuin ydinjätehuoltorahasto pysyy IFRS:n näkökulmasta yllirahoitettuna, kirjataan positiivinen vaikutus rahoituseriin, kun varaus kasvaa enemmän kuin nettomaksut ydinjätehuoltorahastoon. Negatiivinen kirjaus kirjataan rahoituseriin aina, kun nettomaksut ydinjätehuoltorahastoon ovat suuremmat kuin varauksen kasvu.

Loviisan ydinvoimalaitoksen lainmukainen vastuu

Työ- ja elinkeinoministeriön marraskuussa 2020 tekemään päätökseen perustuva lainmukainen vastuu 30.6.2021 oli yhteensä 1 208 miljoonaa euroa.

Lainmukainen vastuu perustuu vuosittain päivitettävään kustannusarvioon sekä joka kolmas vuosi päivitettävään tekniseen suunnitelmaan. Lainmukainen vastuu määritetään olettaen, että laitoksen käytöstä poisto tapahtuisi arviointivuotta seuraavan vuoden alussa, ja vastuuta ei diskontata nykyarvoon.

Fortumin osuus ydinjätehuoltorahastossa

Suomen ydinenergialain mukaisesti Fortumilla on velvoite kattaa lainmukainen vastuunsa kokonaisuudessaan ydinjätehuoltorahaston kautta. Viranomaiset päättävät Fortumin rahastotavoitteen ydinjätehuoltorahastossa samassa

yhteydessä, kun lainmukaisen vastuun määrä päätetään vuosittain. Fortum suorittaa ydinjätehuoltomaksuja ydinjätehuoltorahastoon kyseisten päätösten mukaisesti. Fortum on anonut lakiperusteista ydinjätehuoltorahaston rahastotavoitteen jaksottamista laillisen vastuun muutoksen myötä. Työ- ja elinkeinoministeriö hyväksyi anomuksen marraskuussa 2020 ja vahvisti Fortumin vuoden 2021 rahastotavoitteeksi 1 168 miljoonaa euroa.

Takaisinlainaus ydinjätehuoltorahastosta

Suomalaisilla ydinjätehuoltorahaston osapuolilla on mahdollisuus ottaa lainaa rahastolta tietyin ehdoin. Fortum on käyttänyt oikeuttaan lainata rahastolta ja pantannut Kemijoki Oy:n osakkeita vakuudeksi. Lainat uusitaan vuosittain. Katso liitetieto 14 Korollinen nettovelka sekä liitetieto 19 Pantatut varat ja vastuut.

OKG:n ja Barsebäckin ydinvoimalaitokset Ruotsissa

Ydinvoimaoperaattorien omistama Svensk Kärnbränslehantering AB (SKB) huolehtii Ruotsissa kaikesta ydinjätehuollosta ydinvoimaoperaattorien puolesta. SKB:n toimintaa rahoittaa Ruotsin Valtion ydinjätehuoltorahasto, joka puolestaan on ydinvoimaoperaattoreiden rahoittama.

Ydinjätehuoltomaksujen ja -vastuiden tarkistus tehdään yleensä kolmen vuoden välein viranomaispäätöksellä Ruotsin ydinturvallisuusviranomaisen (Strålsäkerhetsmyndigheten, SSM) esityksestä. Syyskuusta 2018 alkaen esityksen tekee Ruotsin valtiokonttori (Riksgälden). Esitys perustuu SKB:n ja lisenssin haltijoiden laatimaan kustannusarvioon. SKB hyväksyi ydinjätehuollon päivitetyn teknisen suunnitelman syyskuussa 2019 ja se luovutettiin SSM:lle vuoden 2019 kolmannen vuosineljänneksen lopussa. Joulukuussa 2020 Ruotsin hallitus päätti ydinjätemaksut ja -vastuut ainoastaan vuodelle 2021. Uuden päätöksen koskien vuosia 2022-2023 odotetaan tulevan vuoden 2021 viimeisellä neljänneksellä. Ydinjätemaksut perustuvat tulevaisuuden kustannusennusteisiin olettaen, että ydinvoimalan yksiköiden käyttöikä on 50 vuotta. Maksu määräytyy tuotetun energian mukaan ja on yksi äyri tuotettua kWh:a kohden (1 äyri = 0,01 Ruotsin kruunua). Barsebäckin ydinvoimalaitoksen, jolla ei ole toiminnassa olevia yksiköitä, maksu määräytyy kiinteähintaisesti vuositasolle.

15.2 Ydinvoimalaitokset osakkuus- ja yhteisyrityksissä

Forsmark ja TVO ovat omakustannusperiaatteella toimivia yrityksiä, joista omistajat ostavat sähköä tuotantokustannuksia vastaavaan hintaan. Fortum kirjaa laskutetut kustannukset paikallisten kirjanpitosäännösten mukaisina. Laskutetun sähköntuotantokustannuksen lisäksi Fortum kirjaa IFRS-oikaisuja Fortumin laadintaperiaatteiden mukaisesti. Oikaisut sisältävät myös Fortumin osuudet yhtiöiden ydinjäterahastoista ja ydinvoimaan liittyvistä varauksista.

Alla olevissa taulukoissa on esitetty yhtiöiden ydinjäterahastojen ja -varausten määrät (100 %) sekä Fortumin osuudet näistä.

Ydinvoimaan liittyvät varat ja velat osakkuusyhtiöissä (100 %)

	30.6.2021	31.12.2020
Taseen erät Fortumin käyttämien oletusten mukaisiksi oikaistuna		
Ydinvoimaan liittyvät varaukset	3 627	3 674
Osuus ydinjätehuoltorahastosta	3 496	3 406
josta Fortumin nettomääräinen osuus pääomaosuusmenetelmällä yhdisteltynä	-42	-59
Fortumin osuus ydinjätehuoltorahastojen nettovarojen käyvästä arvosta	1 135	880
Saamiset IFRS:n mukaan yllirahastoidusta (alirahastoidusta) ydinjätehuoltorahastosta	35	14
joista TVO-yllirahoitus	77	73

TVO:n lainmukainen vastuu ja osuus rahastosta perustuvat samoihin periaatteisiin kuin yllä on kuvattu Loviisan ydinvoimalan osalta.

Suomalaisilla ydinjätehuoltorahaston osapuolilla on mahdollisuus ottaa lainaa rahastolta tietyin ehdoin. Fortum käyttää oikeuttaan lainata rahastolta TVO:n kautta omistusosuutensa mukaisesti. Katso lisätietoja liitetiedosta 14 Korollinen nettovelka.

Forsmarkin ydinvoimalaitoksen varaus ja osuus ydinjätehuoltorahastosta perustuvat samoille periaatteille kuin yllä esitellyt OKG:n ja Barsebäckin ydinvoimalaitoksen periaatteet.

TVO:n Olkiluoto 3 -projektin tilanne Suomessa

Fortum on osakkaana maan viidennessä ydinvoimalaitosyksikössä, Olkiluoto 3:ssa (OL3) omistamiensa Teollisuuden Voima Oyj -osakkeiden (TVO) kautta. Fortumin 25 %:n omistusosuus vastaa noin 400 MW:n kapasiteettia. Olkiluoto 3 EPR (OL3 EPR) on rakenteilla oleva ydinvoimalaitosyksikkö, joka on tilattu kiinteähintaisena avaimet käteen -periaatteella konsortiolta (laitostoimittaja), jonka muodostavat Areva GmbH, Areva NP SAS ja Siemens AG. Konsortioon kuuluvat yhtiöt ovat laitostoimitussopimuksen mukaisesti yhteisvastuussa sopimusvelvoitteista.

TVO allekirjoitti maaliskuussa 2018 kattavan OL3 EPR -projektin loppuunsaattamista ja projektin kiistoja koskevan sovintosopimuksen laitostoimittajakonsortioon kuuluvien yhtiöiden, Areva NP:n, Areva GmbH:n ja Siemens AG:n sekä Ranskan valtion sataprosenttisesti omistaman Areva-yhtiöiden emoyhtiö Areva SA:n kanssa. Sopimus tuli voimaan maaliskuun 2018 lopulla. Sopimuksessa laitostoimittajakonsortioon kuuluvat yhtiöt sitoutuivat siihen, että OL3 EPR -projektin loppuunsaattamiseen tarkoitettavat varat ovat riittävät ja ne kattavat myös kaikki asianmukaiset takuukaudet. Tätä varten perustettiin Areva-yhtiöiden rahoittama rahastomekanismi turvaamaan OL3 EPR -projektin loppuunsaattamisesta aiheutuvien kustannusten kattamisen. Katsauskaudella rahastoa on täydennetty sopimuksen ehtojen mukaisesti. Katsauskauden aikana TVO on kokonaissovintosopimuksen mukaisesti kirjannut katsauskauden loppuun mennessä kertyneen lisäkorvauksen osalta saamisen laitostoimittajalta. Lisäkorvaus vähentää taseen aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden hankintamenoa.

TVO ja Areva–Siemens-konsortio neuvottelivat viime kesästä lähtien OL3 EPR -projektin loppuunsaattamiseen liittyvistä ehdoista. Lisäksi Areva-yhtiöt valmisteli taloudellista ratkaisua, jolla yhtiöt saavat tarvitsemaansa rahoitusta OL3 EPR -projektin loppuunsaattamiseen. Neuvotteluissa osapuolet pääsivät toukokuussa 2021 yhteisymmärrykseen projektin loppuunsaattamisen pääperiaatteista, ja sopimukset OL3 EPR -projektin vuoden 2018 kokonaissovintosopimukseen tehtävistä muutoksista allekirjoitettiin 2.6.2021.

Sopimuksen keskeisiä asioita ovat:

- Vuoden 2018 kokonaissovintosopimuksessa sovittua Areva-yhtiöiden rahastomekanismia pääomitetään yhteensä noin 600 M€:lla alkaen tammikuun 2021 alusta.
- Molemmat osapuolet kattavat omat kustannuksensa heinäkuun 2021 alusta lähtien helmikuun 2022 loppuun.
- Mikäli laitostoimittajakonsortioon kuuluvat yhtiöt eivät saisi OL3 EPR -projektia valmiiksi helmikuun 2022 loppuun mennessä, ne maksavat valmistumisen ajankohdasta riippuvan lisäkorvauksen viivästyksestä TVO:lle.

Säteilyturvakeskus (STUK) myönsi 26.3.2021 OL3 EPR -laitosyksikölle polttoaineenlatausluvan, ja polttoaineen lataus valmistui 1.4.2021. Polttoaineen lataus tarkoittaa, että OL3 EPR -laitosyksikkö on käytössä oleva ydinvoimalaitos. STUK toteaa lupapäätöksessä, että OL3 EPR -laitosyksikkö täyttää sille asetetut turvallisuusvaatimukset ja sen turva- ja valmiusjärjestelyt sekä menettelyt ovat riittävät polttoaineen lataamiseksi reaktoriin.

Sähköntuotannon aloittaminen siirtyy laitostoimittajalta 30.7.2021 saadun tiedon mukaan kuukaudella marraskuulle 2021 ja säännöllinen sähköntuotanto maaliskuulle 2022 turbiinille toteutettavien ylimääräisten huolto- ja tarkastustoimenpiteiden vuoksi.

16. Muut varaukset

milj. euroa	30.6.2021	31.12.2020
Toimittaja- ja asiakassuhteisiin liittyvät varaukset	1 398	948
Käytöstäpoistamisvaraukset	812	821
Sähköntuotantoon liittyvät varaukset	632	643
Kaasun jakeluun liittyvät varaukset	378	378
Ympäristöasioihin liittyvät varaukset	258	261
Henkilöstöön liittyvät varaukset	220	247
Muut	977	933
Yhteensä	4 675	4 232
BS Joista pitkäaikaisia varauksia	1 054	780
BS Joista lyhytaikaisia varauksia	3 622	3 452

17. Eläkeveloitteet

Konserniyhtiöillä on erilaisia eläkejärjestelyjä kunkin toimintamaan paikallisten olosuhteiden ja käytäntöjen mukaisesti. Etuus pohjaisissa järjestelyissä eläkeveloitteet perustuvat vakuutusmatemaattisiin laskelmiin ja oletuksiin diskonttauskorosta, tulevasta palkkojen ja eläkkeiden korotuksista, inflaatiosta ja kuolleisuudesta.

Muutokset vuoden 2021 aikana liittyvät pääasiassa diskonttauskorkojen muutoksiin sekä järjestelyyn kuuluvien varojen käyvän arvon muutoksiin.

Nettomääräinen etuus pohjainen eläkeveloite

milj. euroa	30.6.2021	31.12.2020
Etuus pohjainen veloite	4 378	4 636
Järjestelyyn kuuluvien varojen käypä arvo	3 194	3 117
Nettomääräinen veloite	1 184	1 518
Josta Saksa	1 042	1 350
Esitetty taseessa seuraavasti:		
BS Eläkeveloitteet, netto	1 202	1 520
Etuus pohjainen omaisuus erä taseen muissa pitkäaikaisissa sijoituksissa	18	2

Diskonttauskorko

Alla olevassa taulukossa on esitetty diskonttauskorot, joita on käytetty etuus pohjaisten eläkeveloitteiden nykyarvon laskemiseen:

%	30.6.2021	31.12.2020
Saksa	1,2	0,8
Iso-Britannia	2,0	1,5
Suomi	0,3	0,3

18. Investointi- ja muut sitoumukset

Investointi- ja muut sitoumukset ovat sopimukseen perustuvia tai sääntelystä johtuvia sitoumuksia, joita ei ole kirjattu taseeseen eikä esitetty liitetiedoissa ehdollisina velkoina.

Investointisitoumukset

mrd. euroa	30.6.2021	31.12.2020
Aineelliset käyttöomaisuus- ja aineettomat hyödykkeet	0,7	0,8

Pitkäaikaiset ostovelvitteet

Fortumilla on 30.6.2021 pitkäaikaisia ostovelvitteitä noin 81,4 miljardia euroa (vuoden 2020 lopussa: 113,1), josta 8,6 miljardia euroa erääntyy vuoden sisällä (vuoden 2020 lopussa: 6,3). Nämä sopimukset ovat yleisesti ota tai maksa - ehtoisia sopimuksia, jotka liittyvät pääasiassa maakaasun ostoon. Maakaasun hinta on yleensä sidottu markkinahintoihin, joita määrittelevät markkinaolosuhteet ja jälleenmyyntiasiakkaiden ostokäytös.

Sopimusneuvotteluissa näiden pitkäaikaisien sopimusten ehdot käydään ajoittain (yleensä kolmen vuoden välein) läpi, mikä voi johtaa ehtojen muutoksiin. Ostovelvitteiden lasku johtuu pääasiassa pitkäaikaisen nesteytetyn maakaasun hankintasopimuksen purkautumisesta.

Muut sitoumukset

Teollisuuden Voima Oyj:n (TVO) rakentamaa Olkiluoto 3 -ydinvoimalaa rahoitetaan ulkoisilla lainoilla, osakeanneilla ja osakaslainoilla TVO:n osakkeenomistajien välisten osakassopimusten perusteella. Fortumin osakassaaminen liittyen Olkiluoto 3 -ydinvoimalan rakentamiseen oli 30.6.2021 232 miljoonaa euroa (vuoden 2020 lopussa: 232). Tämän

lisäksi Fortum on sitoutunut antamaan projektille korkeintaan 100 miljoonaa euroa lisärahoitusta. TVO:n osakaslaina on luokiteltu osuudeksi yhteisyrityksissä. Katso lisätietoja liitetiedosta 15 Ydinvoimaan liittyvät varat ja velat.

Katso lisätietoja muista sitoumuksista vuoden 2020 tilinpäätöksen liitetiedossa 34 Investointi- ja muut sitoumukset.

19. Pantatut varat ja vastuut

Fortum on sekä omasta että osakkuus- ja yhteisyritysten puolesta antanut välittömiä ja välillisiä vakuuksia ja takauksia, joista Fortumille voi joissain tapauksissa koitua kuluja. Ruotsin ydinvoimayhtiöille on annettu kahdenlaisia takauksia. Rahoitusmäärä (Finansieringsbelopp) annetaan ydinjätehuoltorahaston tarkasteluhetken mukaisen kattamattoman osuuden kattamiseksi olettaen, että tuotanto ei jatku eikä rahastoon suoriteta lisämaksuja. Kattamaton määrä lasketaan viranomaisten toimesta ja se perustuu ennakoitujen kulujen sekä veloitteen kattamiseksi tarkoitettujen varojen erotukseen laskentahetkellä. Lisämäärä (Kompletteringsbelopp) annetaan sellaisen alijäämän kattamiseksi, joka voi muodostua ennakoimattomien tapahtumien seurauksena. Katso lisätietoja liitetiedossa 15 Ydinvoimaan liittyvät varat ja velat.

Fortum on lisäksi sekä omasta että muiden puolesta pantannut varoja lainojen ja muiden sitoumuksien vakuudeksi. Pantatut varat sisältävät 269 miljoonaa euroa (vuoden 2020 lopussa: 269) Kemijoki Oy:n osakkeita, jotka ovat vakuutena Valtion ydinjätehuoltorahaston lainaa varten ja 81 miljoonaa euroa (vuoden 2020 lopussa: 105) kiinteistökiinnityksiä ydinjätehuoltorahaston vakuutena. Fortumilla on myös 436 miljoonaa euroa (vuoden 2020 lopussa: 495) pantattuja arvopapereita ja rahavaroja, jotka on annettu sähkö- ja maakaasukaupan sekä hiilidioksidipäästöoikeuksilla käytävän kaupan vakuudeksi ja 182 miljoonaa euroa (vuoden 2020 lopussa: 275) muita kiinteistökiinnityksiä.

Katso lisätietoja vuoden 2020 tilinpäätöksen liitetiedossa 35 Pantatut varat ja vastuut.

20. Oikeudenkäynnit ja viranomaismenettelyt

Monia rutiininomaisia oikeudellisia toimia, välimiesmenettelyitä, vero- ja viranomaistutkimuksia on meneillään konserniyhtiöitä vastaan. Lisää oikeudenkäyntejä ja vaateita saatetaan laittaa vireille tulevaisuudessa. Uniperin oston myötä konserni on laajemmin alttiina oikeudellisille vaateille. Näitä ovat julkisoikeudellisten vaateiden lisäksi erityisesti sopimusmuutoksia ja hintojen muutoksia koskevat oikeustoimet ja -menettelyt, jotka johtuvat kaasun- ja sähkömarkkinan muutoksista ja muuttuneesta taloustilanteesta (myös energiamurroksen seurauksena) sekä kilpailunvastaisista ja vilpillisistä käytännöistä, ja lisäksi yleisistä kaupallisista sopimuksista koskevista erimielisyyksistä.

Näihin kuuluu useita tärkeisiin asiakkaisiin ja toimittajiin liittyviä oikeus- ja välimiesmenettelyitä, joista jotkin ovat konsernin itsensä vireille panemia. Ne koskevat sopimusmuutoksia, hinnanmuutoksia ja maksukiistoja pitkäaikaisissa sopimuksissa, sekä sähkön- ja kaasunhankintavaihtoehtoja. Oikeustoimia on saanut alkunsa myös markkinavaihteluiden vaikutuksista varastokapasiteettisopimuksiin, kulujen korvaamisiin ja sopimustulkintaan liittyvistä erimielisyyksistä. Joissakin tapauksissa sopimukseen sisältyvien hinnanmuutoslausekkeiden soveltaminen ja koko sopimusten voimassaolo on kiistetty. Pitkäaikaiset nesteytetyn maakaasun ja kaasun hankintasopimukset antavat yleensä tuottajille ja maahantuojille mahdollisuuden muuttaa sopimusehtoja muuttuvan markkinatilanteen mukaisesti. Tämän takia konserni on tällä hetkellä asianomaisena oikeus- ja välimiesmenettelyissä ja käy jatkuvasti neuvotteluja tuottajien kanssa laajalla rintamalla. Tulevien oikeudellisten erimielisyyksien mahdollisuutta ei voida sulkea pois. IAS 37.92 -säännöksen mukaisesti Fortum ei julkista enempää tietoa näistä menettelyistä tai niihin liittyvistä riskeistä ja toimenpiteistä erityisesti siksi, koska lisätiedot saattaisivat vaikuttaa menettelyiden lopputulokseen.

Lisäksi on vireillä menettelyjä viranomaisvaatimusten selventämiseksi. IAS 37.92 -säännöksen mukaisesti Fortum ei julkista enempää tietoa näistä menettelyistä tai niihin liittyvistä riskeistä ja toimenpiteistä erityisesti siksi, koska lisätiedot saattaisivat vaikuttaa menettelyiden lopputulokseen.

Julkisoikeudellisia riita-asioita on vireillä erityisesti liittyen Dattelnin hiilivoimalan toimilupaan, sekä korvaukseen hollantilaisen Maasvlakten hiilivoimalan (MPP3) lopettamisesta. IAS 37.92 -säännöksen mukaisesti Fortum ei julkista enempää tietoa näistä menettelyistä tai niihin liittyvistä riskeistä ja toimenpiteistä erityisesti siksi, koska lisätiedot saattaisivat vaikuttaa menettelyiden lopputulokseen.

Verovaatteet Belgiassa

Gentin valitustuomioistuimien Belgiassa antoi 16.6.2020 myönteisen päätöksen koskien Fortumin vuoden 2008 tuloverotusta Belgiassa. Päätös koskee belgialaisen rahoitusyhtiö Fortum EIF NV:n saman konsernin ruotsalaisyhtiölle myöntämiä lainoja, joilla rahoitettiin Venäjällä tehty yrityskauppa. Veroviranomaisen mukaan Fortum EIF ei olisi saanut hyötyä Belgian lakien sallimasta oman pääoman laskennallisesta korkovähennyksestä, ja oli eri mieltä Gentin tuomioistuimen päätöksestä. Syyskuussa 2020 Belgian veroviranomaiset valittivat päätöksestä korkeimpaan oikeuteen.

Vaadittujen jälkiverojen määrä on vuoden 2008 osalta 36 miljoonaa euroa. Fortumilla on vireillä vastaavat valitukset myös vuosille 2009–2012. Fortum arvioi myös näiden valitusten noudattavan nyt saatua päätöstä. Jälkiverojen yhteisumma vuosilta 2008–2012 on 114 miljoonaa euroa. Verot on maksettu ja kirjattu saataviin. Jos Gentin valitustuomioistuimen päätös jää voimaan, kiistanalaisten verojen takaisinmaksulla on 114 miljoonan euron positiivinen vaikutus Fortumin kassavirtaan.

21. Lähipiiritapahtumat

Lähipiiriin kuuluvat osapuolet on esitetty Fortumin vuoden 2020 konsernitilinpäätöksessä. Uniper SE luokiteltiin osakkuusyhtiöstä tytäryhtiöksi 31.3.2020. Liiketoimet Uniper-konsernin yhtiöiden kanssa on esitetty alla olevassa taulukossa 31.3.2020 asti. Liitetietoon on 31.3.2020 lähtien lisätty avoimet saldot sellaisten Uniper-konsernin lähipiirien kanssa, joista tuli Fortum-konsernin lähipiiriä Uniperin hankinnan myötä.

Liiketoimet osakkuus- ja yhteisyritysten kanssa

milj. euroa	II/2021	II/2020	I-II/2021	I-II/2020	2020 Edelliset 12kk	
Myynnit	93	81	213	89	201	325
Ostot	273	139	460	240	624	844
Muut tuotot	286	-	322	-	89	411
Korkotuotot lainasaamisista	7	22	13	24	15	4

Avoimet saldot osakkuus- ja yhteisyritysten kanssa

milj. euroa	30.6.2021	31.12.2020
Pitkäaikaiset korolliset lainasaamiset	1 178	1 113
Myynti- ja muut saamiset	146	307
Pitkäaikaiset velat	308	293
Lyhytaikaiset velat	63	-
Osto- ja muut velat	90	340

Fortumilla on 30.6.2021 lisäksi noin 2,0 miljardia euroa pitkäaikaisia ostovelvoitteita osakkuus- ja yhteisyrityksiltä.

Muut liiketoimet lähipiirin kanssa

Suomen valtion omistusosuus Fortumin osakkeista vuoden 2020 lopussa oli 50,76 %. Vuonna 2021 Suomen valtion omistama osakemäärä Fortumissa ei ole muuttunut.

Kesäkuussa 2021 Fortumin ja Rusnanon tuulivoiman sijoitusrahasto myi Kalmykian 200 megawatin tuulipuistot Fortumin ja RDIF-rahaston yhteisyritykselle.

Fortum ilmoitti 2.3.2021, että yhtiö oli päättänyt rakentaa Venäjän suurimman aurinkovoimalan RDIF-rahaston kanssa perustetun yhteisyrityksen kautta. Voimala perustuu Fortumin CSA-huutokaupoissa vuosina 2018 ja 2019 voittamiin kapasiteetteihin. Maaliskuussa 2021 Fortum myi CSA-tuetun aurinkovoimahankkeen RDIF-rahaston kanssa perustetulle yhteisyritykselle.

Fortumin yhteisyritys, Fortumin ja Rusnanon tuulivoimasijoitusrahasto, myi vuoden 2020 aikana 50 megawatin Uljanovsk 2 ja 300 megawatin Rostovin tuulipuistot tätä tarkoitusta varten Russian Direct Investment Fundin (RDIF:n) kanssa perustetulle yhteisyritykselle, joka ylläpitää uusiutuvan energian käyttöön perustuvia voimalaitoksia Venäjällä.

22. Katsauskauden jälkeiset tapahtumat

Fortum sai Baltian kaukolämpöliiketoimintansa myynnin Partners Groupille päätökseen 2.7.2021. Kaupan kokonaisarvo oli noin 710 miljoonaa euroa. Fortum kirjaa kaupasta City Solutions -segmentin vuoden 2021 kolmannen neljänneksen tulokseen noin 250 miljoonan euron verottoman myyntivoiton

Fortum allekirjoitti 8.7.2021 sopimuksen hiiltä käyttävän Argayashin sähkön ja lämmön yhteistuotantolaitoksen myynnistä (CHP) AO JSC Rusatom Smart utilities -yhtiölle. Kauppa odotetaan saatavan päätökseen vuoden 2021 kolmannella neljänneksellä.

23. Tunnuslukujen laskentakaavat ja täsmäytykset

Vaihtoehtoiset tunnusluvut

Liiketoimintojen tulos	Määritelmä	Tunnusluvun käyttämisen syy	Viittaus täsmäytyksen
Vertailukelpoinen käyttökate (EBITDA)	Liikevoitto + poistot - vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät	Vertailukelpoinen käyttökate (EBITDA) edustaa koko konsernin ja segmenttien tuottamaa kassavirtaa. Käytetään osatekijänä pääomarakenteen tavoitteen tunnusluvussa Rahoitusnettovelka/vertailukelpoinen käyttökate (EBITDA).	Tunnusluvut rahavirtalaskelman jälkeen.
Vertailukelpoinen liikevoitto	Liikevoitto - vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät	Vertailukelpoista liikevoittoa käytetään taloudellisessa tavoiteasetannassa ja ennustamisessa, tuloskehityksen seurannassa sekä resurssien allokoinnissa osana konsernin liiketoiminnan johtamisprosessia.	Tuloslaskelma
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät	Arvon alentumiset ja peruutukset + myyntivoitot ja muut samankaltaiset erät + yrityshankinnan kirjanpidollinen vaikutus + tulevaisuuden kassavirtoja suojaavien johdannaisten käyvän arvon muutokset + muut	Osatekijää käytetään vertailukelpoisen liikevoiton ja vertailukelpoisen käyttökateen (EBITDA) laskelmissa.	Tuloslaskelma
Arvon alentumiset ja peruutukset	Arvon alentumiset ja niihin liittyvät varaukset (pääasiassa käytöstä poistoon liittyvät), sekä aiemmin kirjattujen arvon alentumisten peruutukset. Arvon alentumiset on oikaistu poistoista ja peruutukset muista tuotoista.	Osatekijää käytetään vertailukelpoisen liikevoiton ja vertailukelpoisen käyttökateen (EBITDA) laskelmissa.	Tuloslaskelma
Myyntivoitot ja muut samankaltaiset erät	Myyntivoitot ja hankintojen transaktiokulut, sekä muut samankaltaiset erät, jotka on oikaistu liiketoiminnan muista tuotoista ja liiketoiminnan muista kuluista. Tehokkaaseen pääoman kierrätykseen tähtäävän liiketoimintamallin voitot raportoidaan vertailukelpoisessa liikevoitossa, koska liiketoiminnan tulokset toteutuvat osittain tai kokonaan osakkeiden myynnillä.	Osatekijää käytetään vertailukelpoisen liikevoiton ja vertailukelpoisen käyttökateen (EBITDA) laskelmissa.	Tuloslaskelma
Yrityshankinnan kirjanpidollinen vaikutus	Kirjanpidollinen vaikutus (ilman kassavirtavaikutusta) Uniperin laajan tuloksen tuloslaskelmaan uudelleenluokiteltavasta osasta, kun Uniper yhdisteltiin tytäryhtiönä.	Osatekijää käytetään vertailukelpoisen liikevoiton ja vertailukelpoisen käyttökateen (EBITDA) laskelmissa.	Tuloslaskelma
Tulevaisuuden kassavirtoja suojaavien johdannaisten käyvän arvon muutokset	Tulevaisuuden kassavirtoja suojaavat johdannaisinstrumentit, joihin ei voida soveltaa suojauslaskentaa tai oman käytön poikkeusta IFRS 9:n mukaisesti ja joiden käyvän arvon muutos on oikaistu liiketoiminnan muista tuotoista tai liikevaihtoon ja materiaaleihin ja palveluihin, kun lasketaan Fortumin vaihtoehtoisia tunnuslukuja.	Osatekijää käytetään vertailukelpoisen liikevoiton ja vertailukelpoisen käyttökateen (EBITDA) laskelmissa.	Tuloslaskelma
Muut	Uudelleenjärjestely- ja kulujenhallintakulut, sekä muut sekalaiset ei-operatiiviset erät, jotka on oikaistu pääasiassa materiaaleista ja palveluista tai henkilöstökuluista.	Osatekijää käytetään vertailukelpoisen liikevoiton ja vertailukelpoisen käyttökateen (EBITDA) laskelmissa.	Tuloslaskelma

Liiketoimintojen tulos	Määritelmä	Tunnusluvun käyttämisen syy	Viittaus täsmäytyksen
Vertailukelpoinen osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta	Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta +/- merkittävät oikaisut osuuteen pääasiallisten osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta	Osatekijää käytetään vertailukelpoisen kauden voiton ja vertailukelpoisen sidotun pääoman tuoton laskelmissa	Liitetieto 4 Vertailukelpoinen liikevoitto ja vertailukelpoinen kauden voitto
Vertailukelpoiset rahoituskulut – netto	Rahoituskulut – netto +/- ydinjätehuoltorahaston tuotto, ydinjätehuoltoon liittyvä oikaisu ja ydinvoimaan liittyvien varausten diskonttauksen purkaminen +/- rahoituserien käypien arvojen muutokset +/- rahoituserien arvonalentumiset ja aiemmin kirjattujen arvonalentumisten peruutukset	Osatekijää käytetään vertailukelpoisen kauden voiton laskelmassa	Liitetieto 4 Vertailukelpoinen liikevoitto ja vertailukelpoinen kauden voitto
Vertailukelpoinen voitto ennen tuloveroja	Vertailukelpoinen liikevoitto +/- vertailukelpoinen osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta +/- vertailukelpoiset rahoituskulut – netto	Välisumma vertailukelpoisen kauden voiton laskelmassa	Liitetieto 4 Vertailukelpoinen liikevoitto ja vertailukelpoinen kauden voitto
Vertailukelpoiset tuloverot	Tuloverot +/- vertailukelpoisuuteen vaikuttavien erien, osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta liittyvien oikaisujen, rahoituskuluihin – netto liittyvät oikaisut, verokannan muutosten ja muiden kertaluonteisten oikaisujen veroaikautukset	Osatekijää käytetään vertailukelpoisen kauden voiton laskelmassa	Liitetieto 4 Vertailukelpoinen liikevoitto ja vertailukelpoinen kauden voitto
Vertailukelpoinen kauden voitto	Vertailukelpoinen liikevoitto +/- vertailukelpoinen osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta +/- vertailukelpoiset rahoituskulut – netto +/- vertailukelpoiset tuloverot +/- vertailukelpoinen määräysvallattomat omistajat	Vertailukelpoista kauden voittoa käytetään vaihtoehtoisena taloudellisen suorituskyvyn mittarina, jonka avulla voidaan paremmin vertailla nettokannattavuutta eri kausien välillä.	Liitetieto 4 Vertailukelpoinen liikevoitto ja vertailukelpoinen kauden voitto
Vertailukelpoinen sidotun pääoman tuotto, %	Vertailukelpoinen liikevoitto + vertailukelpoinen osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta $\frac{\text{Vertailukelpoinen sidottu pääoma}}{\text{keskimäärin}} \times 100$	Vertailukelpoista sidotun pääoman tuottoa käytetään taloudellisessa tavoiteasetannassa ja ennustamisessa, tuloskehityksen seurannassa sekä resurssien allokoinnissa osana konsernin liiketoiminnan johtamisprosessia.	Liitetieto 3 Tiedot segmenteittäin
Vertailukelpoinen sidottu pääoma	Korottomat varat - korottomat velat - varaukset (korottomat varat ja velat eivät sisällä rahoitukseen, veroihin ja laskennallisiin veroihin liittyviä erii sekä varoja ja velkoja, jotka syntyvät tulevaisuuden kassavirtoja suojaavien johdannaissopimusten käypään arvoon arvostamisesta)	Vertailukelpoinen sidottu pääoma on osatekijä vertailukelpoisen sidotun pääoman tuoton laskelmassa, jossa mitataan suoraan liiketoimintoihin sijoitetun pääoman tuottoa.	Liitetieto 3 Tiedot segmenteittäin

Pääomarakenne	Määritelmä	Tunnusluvun käyttämisen syy	Täsmäytys
Rahoitusnettovelka / vertailukelpoinen käyttökate (EBITDA)	<u>Rahoitusnettovelka</u> Vertailukelpoinen käyttökate (EBITDA)	Rahoitusnettovelan ja vertailukelpoisen käyttökateen (EBITDA) suhde on Fortumin pääomarakennetta mittaava pitkän aikavälin taloudellinen tavoite.	Tunnuslukujen laskentakaavat rahavirtalaskelman jälkeen
Rahoitusnettovelka	Korollinen vieras pääoma - Likvidit varat - Korollisiin saamiin sisältyvät arvopaperit + Nettovakuusvelka	Fortum käyttää rahoitusnettovelkaa konsernin velkaisuuden seurannassa, ja se on komponentti pääomarakennetta mittaavassa rahoitusnettovelan ja vertailukelpoisen käyttökateen (EBITDA) suhteen tavoitteessa.	Liitetieto 14 Korollinen nettovelka
Oikaistu nettovelka	Rahoitusnettovelka + alirahastoidut eläkevastuut ja käytöstäpoistamisvaraukset vähennettynä osuuksilla ydinjätehuoltorahastojen varoista.	Fortum käyttää oikaistua nettovelkaa konsernin velkaisuuden seurannassa.	Liitetieto 14 Korollinen nettovelka

Muut tunnusluvut

Osakeperusteiset tunnusluvut

Tulos/osake (EPS)	<u>Kauden voitto - määräysvallattomat omistajat</u> Osakkeiden keskimääräinen osakeantioikaistu lukumäärä tilikauden aikana
Vertailukelpoinen tulos/osake	<u>Vertailukelpoinen kauden voitto</u> Osakkeiden keskimääräinen osakeantioikaistu lukumäärä tilikauden aikana
Oma pääoma/osake	<u>Oma pääoma</u> Osakkeiden lukumäärä kauden lopussa

Muut tunnusluvut

Investoinnit käyttöomaisuuteen	Aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin tehdyt investoinnit mukaan lukien kunnossapito-, tuottavuus- ja kasvuinvestoinnit sekä lainsäädännön edellyttämät investoinnit. Investointeihin kuuluvat myös investointien rakennusaikana taseeseen aktivoituneet katekulu. Kunnossapitoinvestoinnit pidentävät olemassa olevan omaisuuden vaikutusaikaa, ylläpitävät käytettävyyttä sekä/tai ylläpitävät luotettavuutta. Tuottavuusinvestoinnit parantavat olemassa olevan hyödykkeen tuottavuutta. Kasvuinvestointien tarkoitus on rakentaa uutta kapasiteettia ja/tai lisätä olemassa olevien liiketoimintojen asiakaskantaa. Lainsäädännön edellyttämät investoinnit tehdään tiettyinä ajankohtina lakien vaatimusten mukaan.
Bruttoinvestoinnit osakkeisiin	Investoinnit tytäryhtiöosakkeisiin, osakkuus- ja yhteisyritysosakkeisiin ja muihin sijoituksiin. Tytäryhtiöosakeinvestoinneista on vähennetty hankitun yhtiön kassa ja lisätty hankittavan yhtiön korolliset lainat ja muut rahoitusnettovelkaan sisältyvät erät.
Edelliset 12 kk	Raportointitietoa edeltävät 12 kuukautta

Verojen tunnusluvuissa käytetyt määritelmät

Efektiiivinen tuloverokanta, %	<u>Tuloverot</u> Voitto ennen veroja	x 100
Vertailukelpoinen efektiiivinen tuloverokanta, %	<u>Tuloverot +/- tuloveroihin liittyvät oikaisut</u> Vertailukelpoinen kauden voitto ennen veroja, pois lukien vertailukelpoinen osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta	x 100

Vaihtoehtoisten tunnuslukujen täsmäykset

Vertailukelpoinen käyttökate (EBITDA)

milj. euroa	Liite	II/2021	II/2020	I-II/2021	I-II/2020	Edelliset	
						2020	12kk
IS Liikevoitto		-840	539	505	1 142	1 599	962
+ IS Poistot		313	309	621	459	1 090	1 252
Käyttökate (EBITDA)		-527	849	1 126	1 601	2 688	2 213
- IS Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät	4	875	-336	701	-546	-255	992
Vertailukelpoinen käyttökate (EBITDA)		348	512	1 827	1 055	2 434	3 206

Vertailukelpoinen liikevoitto

milj. euroa	Liite	II/2021	II/2020	I-II/2021	I-II/2020	Edelliset	
						2020	12kk
IS Liikevoitto		-840	539	505	1 142	1 599	962
- IS Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät	4	875	-336	701	-546	-255	992
IS Vertailukelpoinen liikevoitto	4	35	203	1 206	596	1 344	1 954

Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät

milj. euroa	Liite	II/2021	II/2020	I-II/2021	I-II/2020	Edelliset	
						2020	12kk
Arvonlaskut ja peruutukset		-31	-1	-32	-1	2	-29
Myyntivoitot ja muut samankaltaiset erät	6	23	69	74	482	765	356
Yrityshankinnan kirjanpidollinen vaikutus		-	-	-	-222	-222	-
Tulevaisuuden kassavirtoja suojaavien johdannaisten käyvän arvon muutokset		-852	154	-687	172	-675	-1 534
Muut		-15	115	-55	115	386	215
IS Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät	4	-875	336	-701	546	255	-992

Vertailukelpoinen kauden voitto

milj. euroa	Liite	II/2021	II/2020	I-II/2021	I-II/2020	Edelliset	
						2020	12kk
IS Kauden voitto		-659	403	651	1 341	1 855	1 165
- IS Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät	4	875	-336	701	-546	-255	992
- Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tulokseen liittyvät oikaisut	12	-9	-16	-22	56	0	-77
- Rahoituskulut - netto liittyvät oikaisut	7	-25	-20	-42	5	-48	-94
- Tuloveroihin liittyvät oikaisut		-108	136	-218	135	45	-308
IS Määräysvallattomat omistajat		185	-62	-33	-71	-32	6
Määräysvallattomiin omistajiin liittyvät oikaisut		-179	51	-122	48	-82	-252
Vertailukelpoinen kauden voitto	4	79	155	915	968	1 483	1 431

Vertailukelpoinen tulos/osake

milj. euroa	Liite	II/2021	II/2020	I-II/2021	I-II/2020	Edelliset	
						2020	12kk
Vertailukelpoinen kauden voitto	4	79	155	915	968	1 483	1 431
Osakkeiden lukumäärä keskimäärin, 1 000 osaketta		888 294	888 294	888 294	888 294	888 294	888 294
Vertailukelpoinen tulos/osake		0,09	0,17	1,03	1,09	1,67	1,61

Rahoitusnettovelka ja oikaistu nettovelka

milj. euroa	Liite	30.6.2021	31.12.2020
+ Korollinen vieras pääoma		10 824	10 662
- BS Likvidit varat		1 703	2 308
- Pitkäaikaiset arvopaperisijoitukset		109	98
- Vakuusjärjestelysopimusarvopaperit		436	432
- Korollisiin saamisiin sisältyvät arvopaperit		545	530
- BS Vakuussaaminen		2 420	1 132
+ BS Vakuusvelka		1 513	331
+ Nettovakuusvelka		-907	-801
Rahoitusnettovelka	14	7 668	7 023
+ BS Eläkevelvoitteet		1 202	1 520
+ Muut käytöstäpoistamisvaraukset		812	821
- BS Osuus Suomen ja Ruotsin ydinjätehuoltorahastoista		3 475	3 445
+ BS Ydinvoimaan liittyvät varaukset		3 809	3 866
+ Ydinvoimaan liittyvät varaukset vähennettynä varoilla ydinjätehuoltorahastoissa		334	421
+ Varaukset yhteensä vähennettynä varoilla ydinjätehuoltorahastoissa		2 348	2 762
Oikaistu nettovelka		10 016	9 784

Katso liitetieto 14 Korollinen nettovelka.

Rahoitusnettovelka/vertailukelpoinen käyttökate (EBITDA)

milj. euroa	Liite	2020	Edelliset 12kk
+ Korollinen vieras pääoma		10 662	10 824
- BS Likvidit varat		2 308	1 703
- Pitkäaikaiset arvopaperisijoitukset		98	109
- Vakuusjärjestelysopimusarvopaperit		432	436
- Korollisiin saamisiin sisältyvät arvopaperit		530	545
- BS Vakuussaaminen		1 132	2 420
+ BS Vakuusvelka		331	1 513
+ Nettovakuusvelka		-801	-907
Rahoitusnettovelka	14	7 023	7 668
IS Liikevoitto		1 599	962
+ IS Poistot		1 090	1 252
Käyttökate		2 689	2 213
- IS Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät		-255	992
Vertailukelpoinen käyttökate		2 434	3 205
Rahoitusnettovelka/vertailukelpoinen käyttökate		2,9	2,4

Markkinatilanne ja saavutetut sähkön tukkumyyntihinnat

Sähkön kulutus

TWh	II/2021	II/2020	I-II/2021	I-II/2020	2020	Edelliset 12kk
Pohjoismaat	90	87	210	199	383	394
Venäjä	248	232	544	518	1 033	1 059
Tjumen	21	20	44	45	86	85
Tseljabinsk	9	8	18	17	36	37
Venäjän Uralin alue	59	56	128	125	246	249
Venäjän Siperian alue	50	48	110	105	209	214

Keskimääräiset hinnat

	II/2021	II/2020	I-II/2021	I-II/2020	2020	Edelliset 12kk
Sähkön spot-hinta Nord Pool -sähköpörssissä, euroa/MWh	41,9	5,6	42,0	10,5	10,9	26,5
Sähkön spot-hinta Suomessa, euroa/MWh	46,3	22,5	47,5	23,2	28,0	40,0
Sähkön spot-hinta Ruotsissa, SE3, Tukholma euroa/MWh	38,7	15,1	42,2	16,9	21,2	33,7
Sähkön spot-hinta Ruotsissa, SE2, Sundsvall euroa/MWh	33,1	8,2	35,3	11,9	14,4	26,0
Sähkön spot-hinta Venäjän ensimmäisellä hintavyöhykkeellä, RUB/MWh ¹⁾	1 315	1 160	1 337	1 194	1 220	1 293
Sähkön spot-hinta Venäjän toisella hintavyöhykkeellä, RUB/MWh ¹⁾	900	902	909	905	873	875
Russia-segmentin keskimääräinen kapasiteettihinta, tRUB/MW/kk	524	549	581	611	608	593
Uniper-segmentin keskimääräinen kapasiteettihinta, tRUB/MW/kk	288	245	270	245	261	270
Sähkön spot-hinta Saksassa, euroa/MWh	60,3	20,3	55,0	23,4	30,4	46,1
Keskimääräinen kaasun rajahinta Uralin alueella, RUB/1000 m ³	4 016	3 937	4 016	3 937	3 977	4 016
Russia-segmentin keskimääräinen kapasiteettihinta CCS-kapasiteetille, tRUB/MW/kk ²⁾						
³⁾	159	146	170	156	156	164
Russia-segmentin keskimääräinen kapasiteettihinta CSA-kapasiteetille, tRUB/MW/kk ²⁾	1 057	961	1 174	1 064	1 058	1 107
Uniper-segmentin keskimääräinen kapasiteettihinta CCS-kapasiteetille, tRUB/MW/kk ²⁾						
³⁾	149	131	159	131	136	150
Uniper-segmentin keskimääräinen kapasiteettihinta CSA-kapasiteetille, tRUB/MW/kk ³⁾	1 280	900	1 236	900	951	1 081
Sähkön spot-hinta (markkinahinta), Uralin alue, RUB/MWh ¹⁾	1 156	1 021	1 157	1 044	1 068	1 124
CO ₂ , (ETS EUA), euroa/tonni CO ₂	50	21	44	22	25	36
Hiili (ICE Rotterdam), USD/tonni	88	43	79	26	50	66
Öljy (Brent Crude), USD/bbl	69	33	65	42	43	55

1) Ilman kapasiteettitariffia.

2) Sisältää "forced mode" -statuksen kapasiteettimaksut, säännelty tariffit ja kahdenväliset sopimukset.

3) Kapasiteettihinnat maksettu kapasiteettivolyymeille, pois lukien suunnittelemattomat seisokit, huollot ja oma käyttö.

Vesivarastot

TWh	30.6.2021	31.12.2020
Pohjoismaiset vesivarastot	87	105
Pohjoismaiset vesivarastot, pitkän ajan keskiarvo	84	84

Vienti / tuonti

TWh (+ = tuonti, - = vienti Pohjoismaista)	II/2021	II/2020	I-II/2021	I-II/2020	2020	Edelliset 12kk
Vienti / tuonti Pohjoismaiden ja Manner-Euroopan + Baltian välillä	-6	-5	-11	-11	-24	-24
Vienti / tuonti Pohjoismaiden ja Venäjän välillä	2	0	4	1	3	6
Vienti / tuonti Pohjoismaat, Yhteensä	-4	-5	-7	-10	-21	-18

Venäjän sähköreformi

%	II/2021	II/2020	I-II/2021	I-II/2020	2020	Edelliset 12kk
Osuus sähkön myynnistä vapautetulla sähkön hinnalla	78	74	79	77	77	78

Saavutetut sähkön myyntihinnat

	II/2021	II/2020	I-II/2021	I-II/2020	2020	Edelliset 12kk
Generation-segmentin saavutettu sähkönhinta Pohjoismaissa, EUR/MWh	38,1	33,6	37,6	33,8	34,8	36,9
Uniper-segmentin saavutettu sähkönhinta Pohjoismaissa, EUR/MWh	28,5	27,6	30,2	27,6	26,0	27,8
Russia-segmentin saavuttama sähkönhinta, RUB/MWh	2 015	1 886	1 944	1 842	1 940	1 998
Russia-segmentin saavuttama sähkönhinta, EUR/MWh ¹⁾	22,5	23,3	21,7	24,0	23,4	22,2
Uniper-segmentin saavuttama sähkönhinta Venäjällä, RUB/MWh	2 128	1 787	1 872	1 787	1 798	1 910
Uniper-segmentin saavuttama sähkönhinta Venäjällä, EUR/MWh ¹⁾	23,8	22,1	20,9	22,1	21,7	21,2

1) Muunnettu käyttäen keskiarvoja.

Fortumin tuotanto- ja myyntivolyymit

Uniperin tuotanto- ja myyntivolyymit raportoidaan osana Fortumia vuoden 2020 toisesta vuosineljänneksestä alkaen.

Sähkötuotanto

TWh	II/2021	II/2020	I-II/2021	I-II/2020	2020	Edelliset 12kk
Sähkötuotanto Pohjoismaissa	16,0	16,2	35,4	29,5	59,2	65,1
Sähkötuotanto muissa Euroopan maissa	10,0	6,7	22,1	7,0	26,7	41,8
Sähkötuotanto Venäjällä	15,7	14,8	36,4	23,2	55,6	68,8
Sähkötuotanto muissa maissa	0,1	0,1	0,3	0,3	0,6	0,6
Yhteensä	41,8	37,8	94,3	60,1	142,1	176,3

Lämmöntuotanto

TWh	II/2021	II/2020	I-II/2021	I-II/2020	2020	Edelliset 12kk
Lämmöntuotanto Pohjoismaissa	0,9	1,0	3,1	2,9	5,1	5,3
Lämmöntuotanto muissa Euroopan maissa	2,0	1,9	5,3	3,0	7,1	9,4
Lämmöntuotanto Venäjällä	2,7	2,7	11,1	8,9	17,4	19,6
Yhteensä	5,6	5,6	19,4	14,8	29,6	34,2

Sähkötuotantokapasiteetti segmenteittäin

MW	30.6.2021	31.12.2020
Generation ¹⁾	8 039	8 163
Russia	4 928	4 928
City Solutions	1 150	988
Uniper ²⁾	34 725	36 218
Yhteensä	48 842	50 297

1) Kapasiteetti sisältää Meri-Porin 440 MW, joka on Energiaviraston tehoreservissä heinäkuusta 2020 kesäkuuhun 2022.

2) Kapasiteetti sisältää Heyden 4 -hiilivoimalaitoksen (875 MW), joka on tehoreservissä heinäkuusta 2021 syyskuuhun 2022.

Lämmöntuotantokapasiteetti segmenteittäin

MW	30.6.2021	31.12.2020
Russia	8 437	8 437
City Solutions	3 762	4 057
Uniper	6 576	7 017
Yhteensä	18 776	19 511

Sähkötuotanto lähteittäin Pohjoismaissa

TWh	II/2021	II/2020	I-II/2021	I-II/2020	2020	Edelliset 12kk
Vesi- ja tuulivoima	7,4	7,6	16,5	14,2	29,6	31,9
Ydinvoima	8,4	8,4	18,3	14,7	28,6	32,2
Lämpövoima	0,2	0,3	0,7	0,6	1,0	1,1
Yhteensä	16,0	16,2	35,4	29,5	59,2	65,1

Sähkötuotanto lähteittäin Pohjoismaissa

%	II/2021	II/2020	I-II/2021	I-II/2020	2020	Edelliset 12kk
Vesi- ja tuulivoima	47	47	46	48	50	49
Ydinvoima	52	52	52	50	48	49
Lämpövoima	1	2	2	2	2	2
Yhteensä	100	100	100	100	100	100

Sähkötuotanto lähteittäin muissa Euroopan maissa

TWh	II/2021	II/2020	I-II/2021	I-II/2020	2020	Edelliset 12kk
Vesi- ja tuulivoima	1,3	1,1	2,3	1,1	3,3	4,5
Lämpövoima	8,7	5,5	19,8	5,9	23,4	37,3
Yhteensä	10,0	6,7	22,1	7,0	26,7	41,8

Sähköntuotanto lähteittäin muissa
Euroopan maissa

%	II/2021	II/2020	I-II/2021	I-II/2020	2020	Edelliset 12kk
Vesi- ja tuulivoima	13	17	10	16	12	11
Lämpövoima	87	83	90	84	88	89
Yhteensä	100	100	100	100	100	100

Sähkönmyynti

milj. euroa	II/2021	II/2020	I-II/2021	I-II/2020	2020	Edelliset 12kk
Sähkönmyynti Pohjoismaissa	942	555	2 229	1 141	2 494	3 582
Sähkönmyynti muissa Euroopan maissa ¹⁾	4 687	4 683	9 946	4 739	16 226	21 433
Sähkönmyynti Venäjällä	387	390	825	652	1 411	1 584
Sähkönmyynti muissa maissa	9	5	14	11	19	22
Yhteensä	6 025	5 634	13 014	6 544	20 150	26 620

1) Sisältäen hyödykekaupankäynnin.

Lämmönmyynti

milj. euroa	II/2021	II/2020	I-II/2021	I-II/2020	2020	Edelliset 12kk
Lämmönmyynti Pohjoismaissa	56	48	202	158	271	315
Lämmönmyynti muissa Euroopan maissa	134	94	328	181	410	557
Lämmönmyynti Venäjällä	22	22	86	77	145	154
Yhteensä	211	164	616	415	825	1 026

Sähkönmyynti alueittain

TWh	II/2021	II/2020	I-II/2021	I-II/2020	2020	Edelliset 12kk
Suomi	5,3	5,7	12,1	12,2	23,1	23,0
Ruotsi	12,1	12,4	27,5	21,7	44,7	50,5
Venäjä	18,5	19,6	43,6	30,3	68,3	81,6
Norja	2,9	2,9	7,8	7,4	13,8	14,2
Saksa ¹⁾	84,3	104,4	175,2	104,4	338,8	409,6
Iso-Britannia	2,7	3,2	10,0	3,2	13,0	19,8
Alankomaat	1,2	1,8	3,7	1,8	6,3	8,2
Muut maat	2,4	0,8	4,8	1,7	8,1	11,2
Yhteensä	129,4	150,9	284,8	182,7	516,0	618,1

1) Sisältäen hyödykekaupankäynnin.

Nord Poolissa tehdyt ostot ja myynnit on netotettu tunneittain konsernitasolla.

Lämmönmyynti alueittain

TWh	II/2021	II/2020	I-II/2021	I-II/2020	2020	Edelliset 12kk
Venäjä	2,7	2,7	11,0	8,9	17,4	19,5
Suomi	0,5	0,7	1,7	1,7	2,9	2,9
Norja	0,3	0,2	1,0	0,8	1,5	1,7
Puola	0,6	0,5	2,3	1,9	3,4	3,8
Saksa	0,8	0,7	2,0	0,7	2,4	3,7
Alankomaat	0,7	0,6	1,7	0,6	2,3	3,4
Muut maat	0,3	0,5	1,1	1,2	1,9	1,8
Yhteensä	6,0	6,0	21,0	15,8	31,7	36,9